

KISLÁNG

KÖZSÉG

TELEPÜLÉSTERV

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

MEGBÍZÓ:
Kisláng Község Önkormányzata
8156 Kisláng, Fő u. 63.

FELELŐS TERVEZŐ:
Fehér Vártervező Kft.
8000 Székesfehérvár, Rába utca 22.

ALÁÍRÓLAP

Bodó Beáta településtervező TT 07-368	
Ertl Antal építészmérnök, településtervező TT-07-0075	
Tájrendezés, környezetalakítási munkarész: Bruckner Attila kertészmérnök TK 19-0244	
Közlekedési munkarész: Pálffy György közlekedéstervező Kamarai szám: Tkö 07-0808,07-50682	
Környezetvédelmi munkarész: Enyedi-Egyed Szilvia környezetmérnök SZÉM-03/07-0671, SZKV/07-0671 Diószegi András környezetirányítási és környezetvéd. szakértő: SZKV-01-13515/2015	
Viziközmű: Horváth Gyula Vezető tervező építőmérnök VZ-T/07-0226	
Energia közmű: Horváth Ervin gépészmérnök TE-T 18-0033	

TARTALOM

1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok..	4
2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Konceptióval és a területileg releváns vármegyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata	4
3. Területrendezési követelmények.....	10
4. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata	31
5. A település demográfiai helyzete.....	34
6. A település humán infrastruktúrája, közszolgáltatások.....	51
7. A település gazdasága	54
8. Az önkormányzat gazdálkodása, településüzemeltetés	58
9. Településrendezési, településszerkezeti vizsgálat.....	60
10. Az épített környezet és építészeti örökség vizsgálata	61
11. Környezeti állapotjellemzők	66
12. Táj és természeti adottságok és örökség, jellemző tájkarakter, zöldinfrastruktúra hálózat ..	77
13. Közlekedés	89
14. Közművesítés, elektronikus hírközlés, csapadékvíz-gazdálkodás	92
15. Katasztrófavédelem, a területek használatát, építési tevékenységét befolyásoló vagy korlátozó tényezők.....	99

1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

A település térségi szerepe

Kisláng Község Fejér vármegyében, az enyingi járásban helyezkedik el. A község területe 5305,46 ha, lakóinak száma 2552 fő (2021-as adat).

A Közép-Dunántúli régióban, Székesfehérvártól délre, Enyingtől észak-nyugatra elterülő település, melyet Soponya, Mezőszentgyörgy, Mátyásdomb, Dég és Káloz határol.

Kisláng a Mezőföldön, 100-180 méter tengerszint feletti magasságon terül el. A község igazgatási területének nagyobb részét a külterület (4788,90 ha), a kisebb részét pedig a belterület (388,22 ha) és a zártkertek (129,23 ha) adják.

Kisláng község korábbi zsáktelepülés jellege már régen megszűnt. Az elmúlt évtizedek útépitéseinek köszönhetően a település megközelíthető Polgárdi, illetve Enying felől összekötő 6301 összekötő útról, amely a 7-es, illetve a 64-es főutakat köti össze. Ezen kívül a település D-i részét érinti a jövőben megépülő M8 gyorsforgalmi út.

2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Koncepcióval és a területileg releváns vármegyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata

Az Országos Területfejlesztési Koncepcióhoz való igazodás

A jelenleg hatályos Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció megnevezésű dokumentumot a 1/2014. (I. 3.) számú határozatával fogadta el az országgyűlés. A koncepció az ország átfogó fejlesztését megalapozó dokumentum, amely meghatározza az ország hosszú távú fejlesztési irányát, integrálja a hazai fejlesztési célokat és igényeket, meghatározza azok területi dimenzióit, ami a 2014–20-as európai uniós tervezési és költségvetési időszakra készülő tervdokumentumok megalapozását is szolgálja.

A nemzeti fejlesztés- és területfejlesztési politika céljai és prioritásai teljesülésének érdekében a Koncepció egyrészt horizontális szempontokat fogalmaz meg, melyeket az átfogó gazdasági, környezeti és társadalmi szempontokban jelenít meg, amelyeket a fejlesztéspolitika, a programtervezés és a megvalósítás egészében érvényesíteni kell, másrészt alapelveket határoz meg a fejlesztéspolitika keretében igénybe vett források felhasználásával kapcsolatban, valamint a kedvezményezett térségekkel-települések besorolásával kapcsolatban:

A Koncepció tizenhárom specifikus célkitűzését, köztük hét szakpolitikai jellegű célt és hat területi célt határoz meg. A specifikus célok nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel. A célok a társadalom és a gazdaság egészének, valamint minden ágazatnak, térségi és helyi szereplőknek szólnak, továbbá kirajzolják azokat a fejlesztési súlypontokat is, amelyekre a középtávú– fókuszált – fejlesztési feladatok épülhetnek. A nemzeti fejlesztés- és területfejlesztési politika alakítása és a célok elérése során – a Koncepcióban megfogalmazott elvek figyelembevételével mellett a specifikus célokat a lehetséges kitörési pontok és fordulatot igénylő területek alapján szakpolitikában érvényesítendő specifikus célokként és területi specifikus célokként határozza meg.

A fejlesztéspolitika elsődleges keretét az Európai Unió kohéziós és vidékfejlesztési politikája, illetve a 2014–2020-as programozási és fejlesztési időszakban rendelkezésre álló uniós fejlesztési források képezik. A Koncepció a nemzeti szükségletekből és sajátosságokból kiindulva középtávon (2014–2020 között) kijelöli azokat a stratégiai fókuszokat, amelyek az ország hosszú távú céljainak megvalósulását szolgálhatják. A nemzeti prioritások igazodnak az Európai Unió által megfogalmazott programozási keretekhez, melyeket érvényesíteni kell a hazai tervezés és végrehajtás során. Az egyes nemzeti prioritások alatt azonosított fejlesztési tématerületek az európai uniós források felhasználásának keretét képező 2014–2020-as fejlesztési programok tématerületeit is megalapozzák.

A Konceptió szerint az ország 19 megyei önkormányzata és Budapest Főváros Önkormányzata, mint területi önkormányzat a Konceptióban megfogalmazott célok, mint kötelező keretek következetes figyelembevétele mellett jelölték ki a fejlesztési terveikben, programjaikban saját céljaikat, illetve határozták meg prioritásaikat és intézkedéseiket.

Fejér vármegyére vonatkozóan az országos koncepció az alábbiakat tartalmazza:

- A szekunder szektor (ipar) jelentősége a foglalkoztatásban főleg az ipari tradíciókkal rendelkező és a rendszerváltás után újrapiarosított térségekben, Fejér, Nógrád és Komárom-Esztergom vármegyében a legmagasabb, míg Budapesten a legalacsonyabb.
- A belföldi népességmozgás egyenlegét tekintve Pest megye mellett Fejér, Győr- Moson-Sopron és Vas megye a legvonzóbb vándorlási célpont.
- Az újonnan leszakadóban levő, de még nem egyértelműen periférikus helyzetű térségek megjelenése Zala, Somogy, Veszprém, Tolna, Baranya és Fejér vármegyékben a legszembetűnőbb.
- A perifériális térségek földrajzilag nemcsak hazánk határmenti perifériáin találhatóak, de belső perifériáink is jól kirajzolódnak (pl. Közép-Tiszavidék, dunántúli belső megyehatárok Somogy-Tolna, Veszprém-Vas, Somogy-Zala területe). Kevésbé markáns, de tetten érhető a megyehatárokon kialakult kedvezőtlenebb helyzetű térségek lassú belső perifériává válása is (pl. Fejér és Tolna, Veszprém és Győr-Moson-Sopron és Komárom-Esztergom vármegyék közti határ egyes szakaszai).
- Fejér megye alacsony településszámú (108), kevésbé kifalvas szerkezetű, a Mezőföld és a Dunántúli-középhegység határán elhelyezkedő, fontos közlekedési folyosók által átszelt megye. A multinacionális vállalatok jelenléte, a modern feldolgozó-ipari technológia és a piacgazdaságba való beilleszkedés pozitív hatású, de a hazai kvv-k kapcsolódása nem teljes körű, főleg a megye déli részén. A gazdasági válság felerősítette az építő- és járműipar visszaesését, az agrárgazdaság és feldolgozóipar egyoldalú szerkezetét. Az ipari központokban és vonzáskörzetükben nőtt a munkanélküliség. A visszaesést követően az egy főre jutó GDP közelít az országos átlaghoz. Jövedelem összehasonlításban a központi régiótól és a nyugat-magyarországi megyéktől továbbra is elmarad, foglalkoztatási mutatója relatív fejlettségéhez képest alacsony.

AZ ORSZÁGOS KONCEPCIÓ FEJÉR VÁRMEGYÉRE VONATKOZÓ FEJLESZTÉSI IRÁNYAI:

- A Győr-Tatabánya-Komárom-Mór-Székesfehérvár-Dunaújváros-Paks-Kecskemét ipari/logisztikai nagyklaszterek közötti közlekedési hálózatok kialakítása.
- A termőföld és az ivóvízkincs védelme; a Velencei-tó, a Séd-Gaja-Nádorrendszer revitalizációja, részvétel a Duna Stratégiában; a természeti értékek megóvása.
- Fenntartható energiamix kialakítása hosszú távú megyei energiamérleg alapján.
- A még ellátatlan településeken a szennyvízelvezetés és -kezelés megvalósítása.
- Hálózatosodó helyi gazdaságra és együttműködésre építkező gazdaság-, társadalomfejlesztés, a piacokon versenyképes szereplők támogatása, intenzív fejlesztések a K+F sikereit kiaknázó növekedés és a fenntarthatóság érdekében.
- A két megyei jogú város felsőfokú oktatási színvonalának és bázisainak megtartása, illetve Székesfehérváron a műszaki képzés választékának kiszélesítése.
- Integrált megyei turisztikai fejlesztések, a Nemzeti Emlékhely méltó kialakítása.
- A közép-magyarországi kórház és fekvőbeteg ellátó rendszerhez való kapcsolódás minőségi megvalósítása, a területi szak- és járóbeteg-ellátás teljessé válása.
- A nehéz helyzetű dél-mezőföldi, illetve társadalmi integrációs kihívásokkal küzdő települések komplex szemléletű, tágabb környezetükbe beágyazó fejlesztése.
- Székesfehérvár hagyományait gondozó, helyzeti energiáit kihasználó, a közeli főváros mellett önálló egészségügyi, kulturális, gazdaságszervező központtá alakítása.
- Dunaújváros ipari jellegét megtartó és erősítő, a nagyvállalatok szinergiáját kihasználó gazdasági központi szerep fejlesztése, a táji, környezeti szempontok figyelembevételével.

A **Közép-dunántúli régió területfejlesztési stratégiája** alapján stratégiai fejlesztési cél, hogy a Közép-dunántúli Régió az innováció, az állandó megújulás elemeit befogadja, elterjessze, és közvetítse, ezzel javítsa a régióban élők életminőségét.

A cél megvalósítását 4 stratégiai célra bontva fogalmazza meg:

1. A regionális pólus tengely, decentrumok és térségi központok hálózatszerű fejlesztése a Közép-Dunántúlon
2. Az egykori ipari tengely megújítása (Dunántúl, Észak-Duna vidék)
3. Periférikus vidéki területek megújítása
4. Közép-Dunántúl speciális táji adottságokkal bíró térségek szoros együttműködése (Balaton, Dunakanyar, Velencei-tó, Vértes, M4-M8 tengely).

A célok eléréséhez meghatározott beavatkozási területek (és egyúttal stratégiai programok):

- A gazdasági környezet innováció-orientált fejlesztése
- Humán erőforrás fejlesztés
- A minőségi élet feltételeinek megteremtése
- Intra- és interregionális kapcsolatok fejlesztése

A **Közép-dunántúli régió innovációs stratégiája** jövőképe: Az innováció régiója – nemzetközi szinten is versenyképes térség

Stratégiai cél:

A vállalati innovációs tevékenység erőteljes növelésével és a kutatás-fejlesztési szektor országos átlagot meghaladó szintre emelésével olyan kiegyensúlyozott és versenyképes gazdasági struktúra kialakítása, amelynek szereplői gyorsan és rugalmasan képesek válaszolni az „új gazdaság” mindenkori kihívásaira.

Nemzeti fejlesztés 2030 való igazodás

Az Országgyűlés 1/2014 (I.3.) OGY Határozata Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról (melynek elkészítéséről az 1996. évi XXI. törvény rendelkezik) alapján:

Átfogó fejlesztési célok:

1. Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés
2. Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom
3. Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeinek megőrzése és környezetünk védelme
4. Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet

Specifikus célkitűzések:

1. Versenyképes, innovatív gazdaság
2. Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
3. Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és – ellátás
4. Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+f+I
5. Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom
6. Jó állam: szolgáltató állam és biztonság
7. Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme

Területi specifikus célok:

1. Az ország makro-regionális szerepének erősítése
2. A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat

3. Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése
4. Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése
5. Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés
6. Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása

Középtávú fejlesztési prioritások:

1. Patrióta gazdaság, kis- és középvállalati bázison, nagyvállalati partnerségben
2. Fordulat a teljes foglalkoztatottság és a tudástársadalom felé
3. Útban az erőforrás - és energiahatékonyság, illetve az energiafüggetlenség felé
4. Népesedési és közösségi fordulat
5. Területi integráció, térségi és helyi fejlesztések a helyi gazdaság bázisán

Szak és területpolitikai fejlesztési irányok között szerepel:

A fenntartható és harmonikus város-vidék kapcsolat

A város-vidék egységes rendszert alkot. A városi centrumok központi funkciókat látnak el, amelyek elérhetőségét/hozzáférhetőségét biztosítani kell minden potenciális érintettnek. A városkörnyéki falvak a lakó- és rekreációs funkciókon kívül szerepet játszanak a városok élelmiszerellátásában és az ökológiai hálózatok, a városok körüli zöld gyűrűk, zöldfelületek biztosításában.

Fejlesztéspolitikai feladatok:

- A város és vonzáskörzetének szereplői közötti együttműködés ösztönzése.
- A város szétterülésének megakadályozása, a kontrollálatlan városnövekedés, illetve a városkörnyéki települések egyfunkciós lakóövezetté vagy perifériává alakulásának megelőzése a városkörnyék integrált és tudatos térségi fejlesztésével.
- A beépített területek összenövésének megakadályozása.
- Központi városok belterületének vonzóvá tétele.
- Az ökológiai funkciójú területek további visszaszorulásának elkerülése.
- Zöldfelületek hálózatba szervezése (zöld gyűrű) és minőségi bővítése.
- A városokban található központi szolgáltatások hozzáférhetőségének biztosítása: a nyitva tartás szervezése, a környéki parkolási lehetőségek biztosítása, a közösségi és alternatív, gyalogos és kerékpáros közlekedés általi megközelíthetőség lehetővé tétele, az elektronikus szolgáltatások kialakítása, kihelyezett vagy mobil szolgáltatások révén.
- Fenntartható és kompakt városszerkezet kialakítása
- Az erőforrások hatékony és fenntartható hasznosításának fontos alapja a kompakt településszerkezet.

Fejlesztéspolitikai feladatok:

- A többközpontúság kiépítése nagytérségi, és városszerkezeti szinten egyaránt.
- Intenzív együttműködés elősegítése a szereplők között, hogy mérséklődjenek a közlekedési távolságok, és így korlátozódjon az urbanizált területek terjeszkedése a hatékony energia felhasználás szerint.
- Fenntartható mobilitási viszonyok megteremtése a városon belüli és város körüli utazási szükséglet mérséklése érdekében, a munkahelyek, lakóövezetek, szolgáltatási és közlekedési hálózatok elhelyezkedésének optimalizálása.
- közlekedés racionalizálása és a fenntarthatóságának biztosítása, a környezetbarát alternatív közlekedési eszközök fejlesztése (vasút, elővárosi vasút, kerékpárutak, ahol lehet vízi közlekedés és ezek kombinációi).

- A városszerkezet tagolása beépítetlen területekkel, zöldterületekkel és a természetes szellőzést biztosító zónákkal.
- A városi zöldterületek minőségi bővítése, a közparkok szolgáltatásainak és infrastruktúrájának megújítása, hálózatba szervezése.
- A barnamezős területek (használaton kívüli ipari területek) előnyben részesítése a zöldmezős beruházásokkal szemben.
- Területileg integrált, komplex örökségvédelmi, értékvédelmi beavatkozások ösztönzése, fenntartható hasznosítása.
- Jövedelemtől és életkortól függetlenül használható, mozgásra, egészséges életmódra és kreativitásra ösztönző tiszta (köz)területek.
- Egyenlő hozzáférés biztosítása a természeti-, az épített és a kulturális örökségeinkhez.

Kapcsolódás Fejér Megye Területfejlesztési Koncepciójához és Programjához

Fejér Megye Önkormányzata - a miniszteri jóváhagyást követően - a Koncepciót a 45/2021. (III.31.) önkormányzati határozatával fogadta el.

Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése, egyenrangú nagytérségi együttműködések aktív tagjaként, kiváló termőhelyi adottságainak fenntartásával, a természeti és kulturális örökségének jövőtudatos kezelésével.

Fejér megye tradicionális nagytérségi pozícióinak erősödése várható úgy interregionális, mint a megyén túlnyúló, országos kapcsolatokban, míg a Duna révén a térség még inkább integrálódik a nemzetközi vérkeringésbe. A gazdasági kapcsolatok erősödése várható az országot kelet-nyugati irányban átszelő új, M8-as gyorsforgalmi út 2020 utáni kiépülésével Ausztria – Veszprém – Székesfehérvár, valamint Dunaújváros – Kecskemét irányába, amely feltárja a megye déli periférikus térségeit is. Ez és a 2030-ig a Komárom – Mór – Székesfehérvár – Sárbogárd szakaszon kiépülő 2x2 sávú, emelt sebességű, gyorsforgalmi úttá fejleszhető 13. sz., a 81. sz. és a 63. sz. főutak megkönnyítik majd a térség kiváló termőhelyi adottságainak jobb hasznosítását, javítva agrárpiaci pozícióit, továbbá egy ipari/logisztikai ipari/gazdasági nagytérség kialakulását a Győr – Komárom – Tatabánya – Mór – Székesfehérvár – Dunaújváros – Kecskemét vonalon. A Budapest – Bécs közlekedési folyosónak köszönhetően további jelentős ipari/logisztikai cégek települnek Bicske térségébe. A megye déli térségeinek felzárkóztatása megindul a célzott és integrált beavatkozások eredményeként, amelynek során Sárbogárd térségi szerepe erősödik. Az észak-dél irányú M6 autópálya 2024-re az országhatárig kiépül, biztosítva az összeköttetést a délszláv országokkal.

Az ország két legfontosabb turisztikai célterületét (Budapest, Balaton) összekötő és a főváros agglomerációjának tágabb vonzáskörzetébe tartozó Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve), Vértes térsége (VVVTFT), valamint Székesfehérvár és a Duna-mente turisztikai potenciálja – a természeti-kulturális örökség bázisán – fenntarthatóan hasznosul, így 2030-ra a térség nemzetközileg vonzó szegmentált turisztikai célterületté válik.

A megyeszékhely Székesfehérvár meglévő kiváló logisztikai és ipari hátterét hasznosítva, hosszú távú gazdaságfejlesztési stratégiája aktív megvalósítójaként európai szinten is számon tartott gazdasági erőcentrummá fejlődik. Fejlesztés-transzfer központi szerepe erősödik, versenyképes tudás- és munkaerőkínálat, innovatív vállalati környezet, elismert színvonalú műszaki felsőoktatás jellemzi, magas hozzáadott értékű gazdasági és oktatási-kutatási/kulturális szolgáltatásaival emeli várostérsége pozícióját a hazai urbánus térszerkezetben. Dunaújváros megújuló és élhető iparvárosként a monostrukturális ipari fellegről innovációs és szolgáltató térségközponttá fejlődik a hagyományos húzóágazatok mellett (ipar, fémkohászat, élelmiszeripar, gumiabroncs- és papírgyártás) a K+F+I, tudásintenzív és innovatív ágazatok, specializálódó vas és acélgyártás, logisztika, sport, üzleti és konferenciaturizmus és a specializált turizmus, mint kitörési pontok fejlesztésével, a megyehatáron túlra és a Duna túlsó partjára kiterjedő vonzással.

Dunaújváros térsége gazdaságának diverzifikálásához járulhat hozzá az Iváncsa térségben kialakuló gazdasági övezet.

Fejér megye 2030-ra nagytárségi együttműködéssel erősíti pozícióit:

- Erősíti a megyén túlnyúló, országos kapcsolatait
- Bővíti interregionális kapcsolatait:

A megye stratégiai térstruktúrája

Fejér Megye Területfejlesztési 2014. évben elfogadott koncepciója a megyét hat funkcionális térségre osztja, melyet az új koncepció is megtartott

A megyeszékhely: fontos közlekedési „fordítókörong”, ipari-logisztikai tengely, kulturális, turisztikai, foglalkoztatási és közigazgatási központ, amelynek megyehatáron átnyúló hatásai vannak. Emiatt elengedhetetlen az együttműködés a szomszédos térségekkel (Mór, Velencei-tó, Balaton stb.) és megyékkel, megyeszékhelyekkel. Erősen agglomerálódó hatások jellemzik a térséget, ahol számos településen a lakófunkció dominál. A gazdag természeti és épített értékek, kulturális hagyományok, foglalkoztatási, gazdaságszervezési és önálló egészségügyi, oktatási bázisán sokrétű fejlődési pálya rajzolható meg versenyképességi pozíciója megerősítése érdekében.

CÉLRENDSZER ÖSSZEFOGLALÓ BEMUTATÁSA

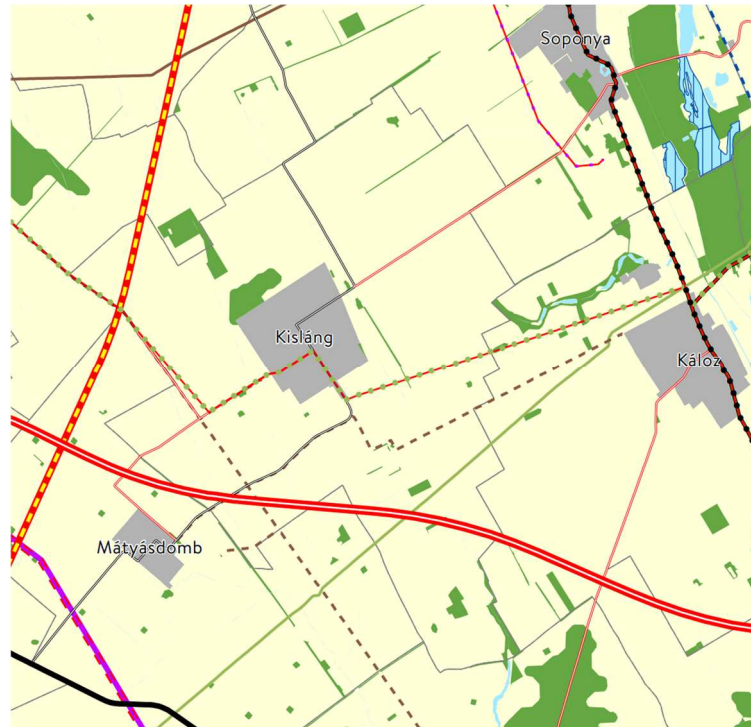
Jövőkép 2013-2030		FEJÉR MEGYE Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése					
Átfogó célok (2013-2030)	I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség			II. Élhető megye és települések		III. Innovatív és fejlődő gazdaság	
Stratégiai célok 2021-2027	I.1 Helyi identitás és közösségek megerősítése	I.2 Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése	I.3 Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb megye	II.1 Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése	II.2 Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, , zöldebb Fejér megye	III.1 Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye	III.2 Gazdasági környezet fejlesztése
Területi célok 2021-2027	T.1 Fenntartható városok			T.2 Mezőföld Program (Dél-Fejér)		T.3 Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések	
Horizontális elvek és célok	1) Város – vidék együttműködésének erősítése 2) A fejlesztési programok hatékonyságának növelése 3) Fenntarthatóság 4) Esélyegyenlőség 5) Foglalkoztatás növelése 6) A klímaváltozás és a váratlan események, egészségügyi járványok kedvezőtlen hatásainak mérséklése, ellenállóság fejlesztése						

3. Területrendezési követelmények

Fejér megye Területrendezési terve

Fejér megye Területrendezési tervét a 7/2020. (II.28.) önkormányzati rendeletével fogadta el a megyei önkormányzat.

Fejér megye szerkezeti tervének kivágata (A 7/2020. (II. 28.) sz. rendelet 2. melléklete)
A megye szerkezeti terve szerint Kisláng települési, erdőgazdálkodási, mezőgazdasági és vízgazdálkodási térséggel érintett.

Térségi területfelhasználási kategóriák:

11.§ A kiemelt térségi, illetve megyei területfelhasználási kategóriák területén belül a településrendezési tervben, a 90. § (2) bekezdése figyelembevételével

- a) az erdőgazdálkodási térségben az erdőterület övezetét a térséget lefedő erdők övezetére vonatkozó szabályok szerint, valamint az erdőtelepítésre javasolt terület övezetére vonatkozó szabályok figyelembevételével kell, meglévő és tervezett erdő övezetként differenciáltan lehatárolni;
- b) a mezőgazdasági térség területének legalább 75%-át a mezőgazdasági terület övezetébe kell sorolni, a fennmaradó részen nagyvárosias lakóterület és vegyes terület építési övezet nem jelölhető ki;
- c) a vízgazdálkodási térség területét – e törvény hatálybalépését megelőzően már jogszerűen kijelölt beépítésre szánt területek kivételével – vízgazdálkodási terület, vízgazdálkodási célú erdőterület, vízgazdálkodási célú mezőgazdasági terület, természetközeli terület, zöldterület,, továbbá különleges beépítésre nem szánt honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célú terület vagy honvédelmi célú erdőterület övezetbe kell sorolni, és a működési területével érintett vízügyi igazgatási szervvel egyeztetve kell pontosítani;
- d) a települési térség területén bármely építési övezet, övezet kijelölhető;
- e) a sajátos területfelhasználású térség területét a terület tervezett felhasználásának megfelelően különleges – ideértve a beépítésre szánt vagy beépítésre nem szánt honvédelmi, katonai, nemzetbiztonsági célú területet –, közúti közlekedési, egyéb közlekedési, védelmi célú erdőterület, rekreációs célú erdőterület, egyéb erdőterület, kertes mezőgazdasági terület, általános mezőgazdasági terület,

tárgyrendelési mezőgazdasági terület, kereskedelmi szolgáltató gazdasági, ipari gazdasági, egyéb ipari gazdasági, általános gazdasági, intézményi vegyes területbe kell sorolni.

A kiemelt térségi területfelhasználási kategóriákra vonatkozó előírások

Kiemelt térségi területfelhasználási kategóriák	Területe a <i>FmTrT</i> -ben:	Területrendezési követelmények
Erdőgazdálkodási térség	137,82 ha	MATrTR 11. § a) az erdőgazdálkodási térségben az erdőterület övezetét a térséget lefedő erdők övezetére vonatkozó szabályok szerint, valamint az erdőtelepítésre javasolt terület övezetére vonatkozó szabályok figyelembevételével kell, meglévő és tervezett erdő övezetként differenciáltan lehatárolni;
Mezőgazdálkodási térség	4776,98 ha	MATrT 11. § b) a mezőgazdasági térség területének legalább 75%-át a mezőgazdasági terület övezetébe kell sorolni, a fennmaradó részen nagyvárosias lakóterület és vegyes terület építési övezet nem jelölhető ki;
Sajátos területfelhasználású térség	nem érinti	MATrT 11. § e) a sajátos területfelhasználású térség területét a terület tervezett felhasználásának megfelelően különleges – ideértve a beépítésre szánt vagy beépítésre nem szánt honvédelmi, katonai, nemzetbiztonsági célú területet –, közúti közlekedési, egyéb közlekedési, védelmi célú erdőterület, rekreációs célú erdőterület, egyéb erdőterület, kertes mezőgazdasági terület, általános mezőgazdasági terület, tájgazdálkodási mezőgazdasági terület, kereskedelmi szolgáltató gazdasági, ipari gazdasági, egyéb ipari gazdasági, általános gazdasági, intézményi vegyes területbe kell sorolni.
Települési térség	388,24 ha	MATrT 11. § d) a települési térség területén bármely építési övezet, övezet kijelölhető;
Vízgazdálkodási térség	2,42 ha	MATrT 11. § c) a vízgazdálkodási térség területét – e törvény hatálybalépését megelőzően már jogszabályban kijelölt beépítésre szánt területek kivételével – vízgazdálkodási terület, vízgazdálkodási célú erdőterület, vízgazdálkodási célú mezőgazdasági terület, természetközeli terület, zöldterület, továbbá különleges beépítésre nem szánt honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célú terület vagy honvédelmi célú erdőterület övezetbe kell sorolni, és a működési területével érintett vízügyi igazgatási szervvel egyeztetve kell pontosítani;

Új beépítésre szánt terület kijelölés:

MATrT 12. § (1) Ha jogszabály új beépítésre szánt terület kijelölését nem tiltja, a településrendezési tervben új beépítésre szánt területet a következő szempontok mérlegelése alapján kell kijelölni:

- az új beépítésre szánt terület csatlakozik a meglévő települési területre,
- az új beépítésre szánt terület kijelölése nem okozza a különböző települések beépítésre szánt területeinek összenövését, és
- új beépítésre szánt terület kijelölésére csak akkor kerül sor, ha a települési térségben nincs a tervezett rendeltetésnek megfelelő beépítésre szánt területen beépítetlen földrészlet, vagy az épített környezet

alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) szerinti barnamezős terület.

(2) Az (1) bekezdés c) pontja szerinti szempontot abban az esetben nem kell mérlegelni, ha a c) pont szerinti meglévő beépítésre szánt terület – tervezett rendeltetésnek megfelelő – igénybevétele aránytalanul nagy terhet jelentene annak várható költsége miatt.

(3) Új beépítésre szánt terület kijelölésével egyidejűleg a területnövekmény legkevesebb 5%-ának megfelelő kiterjedésű, legalább 50%-ában az újonnan kijelölt beépítésre szánt területtel kapcsolatban lévő zöldterületet, – gazdasági vagy különleges terület kijelölése esetén zöldterületet vagy védelmi célú erdőterületet – kell kijelölni. Ha a zöldterület vagy védelmi célú erdőterület kijelölése az új beépítésre szánt terület rendeltetése miatt az adott területen nem valósítható meg, akkor a zöldterületet vagy a védelmi célú erdőterületet a település arra alkalmas más területén kell kijelölni.

Műszaki infrastruktúra hálózatok

MATrT 14. § (1) Az országos közlekedési infrastruktúra-hálózatok és a műszaki infrastruktúra egyedi építményeinek térbeli rendjét és az országos jelentőségű építmények elhelyezkedését a 2. melléklet, e térbeli rend szempontjából meghatározó települések felsorolását pedig a 4/1–4/6. melléklet tartalmazza.

(2) A közút számozásának nem közlekedésfejlesztési célból történő megváltoztatása a 4/1. és a 2. melléklet tartalmát nem érinti.

(3) Az 50 MW és annál nagyobb névleges teljesítőképességű erőművek elhelyezkedését a 2. melléklet, e térbeli rend szempontjából meghatározó települések felsorolását pedig a 4/7. melléklet tartalmazza.

(4) A villamosenergia-átviteli hálózat távvezetékait, továbbá a nemzetközi és hazai szénhidrogén szállító-vezeték térbeli rendjét a 2. melléklet, e térbeli rend szempontjából meghatározó települések felsorolását pedig a 4/8. és a 4/9. melléklet tartalmazza.

(5) Az országos vízi létesítmények térbeli rendjét a 2. melléklet, ezek felsorolását pedig a 4/10. melléklet tartalmazza.

(6) Az országos hulladékgazdálkodási létesítmények térbeli rendjét a 2. melléklet, ezek felsorolását pedig a 4/11. melléklet tartalmazza.

(7) Az országos kerékpárút-törzshálózat számozásának turisztikai célból való megváltoztatása a 4/5. és a 2. melléklet tartalmát nem érinti.

(8) Az M0 gyorsforgalmi út tervezett 10. sz. főút – M1-M0 közös csomópont közötti szakaszának szakági tervezéséről gondoskodni kell úgy, hogy a nyomvonal kialakítása társadalmi, természet- és környezetvédelmi szempontból a lehető legkisebb érdeksérelmet okozza.

15. §

(2) A településrendezési tervben

a) az országos és térségi műszaki infrastruktúra-hálózatok és a műszaki infrastruktúra egyedi építményeinek helyét a kiemelt térségi, illetve megyei területrendezési tervekben meghatározott térbeli rend figyelembevételével kell meghatározni,

b) az országos és térségi műszaki infrastruktúra-hálózatok nyomvonala a településrendezési terv egyeztetési eljárásában részt vevő, az egyeztetés tárgyát képező infrastruktúra elem vonatkozásában az adott egyeztetési szakterületet képviselő államigazgatási szerv hozzájárulása, és az egyéb érintett szakterületet képviselő államigazgatási szerv egyetértése esetén térhet el a kiemelt térségi, illetve megyei területrendezési tervek szerkezeti tervében megállapított nyomvonalváltozattól, azok térbeli rendjétől és a térbeli rend szempontjából meghatározó települések felsorolásától.

(3) Az országos és térségi műszaki infrastruktúra-hálózatok nyomvonalának meghatározásánál biztosítani kell a szomszédos megyék és települések határán a folyamatos kapcsolódás lehetőségét.

A Műszaki infrastruktúra hálózatok a településszerkezeti terven a tényleges nyomvonalnak, illetve a tervezett nyomvonalnak megfelelően ábrázolásra kerültek. A nagysebességű vasútvonal nyomvonalát a FmTrT-ben szereplő nyomvonaltól kis eltéréssel délebbre helyeztük annak érdekében, hogy a gazdasági terület ne legyen érintett a tervezett nyomvonallal.

Kislángot érintő műszaki infrastruktúra hálózatok:

Gyorsforgalmi út tervezett szakasza:

- M8: (Balatonfőkajár) (M7) – Sárbogárd – Baracs – (Apostag – Kecskemét – Szolnok (M4))

Egyéb mellékutak:

- 6301 Mátyásdomb – Kisláng – Soponya - Polgárdi

Egyéb tervezett mellékút

- Kisláng - Mátyásdomb
- Mátyásdomb - Kisláng
- Kisláng - Soponya - Aba

Tervezett nagysebességű vasútvonal:

- (Horváthország) – Gyékényes térsége - Budapest [XI. kerület, Kelenföld] – Budapest [Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér] – Záhony térsége – (Ukrajna).

Térségi kerékpárútvonal:

- Lepsény – Mezőszentgyörgy – Kisláng - Káloz – Sárkeresztúr – Sárosd – Szabadegyháza – Pusztaszabolcs – Iváncsa - Adony

Meglévő kőolajszállító vezeték

- Adria (Százhalombatta) – Káloz – (Kára) – (Kutas) – (Berzence) - (Horvátország)

Meglévő földgázelosztó vezetékek:

- Mezőszentgyörgy – Kisláng – Mátyásdomb - Dég
- Kisláng – Káloz

Országos övezetek lehatárolása

Fejér Megyei TrT övezetei	Település érintettsége
ORSZÁGOS ÖVEZETEK	
Ökológiai hálózat magterületének övezete, az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete és az ökológiai hálózat pufferterületének övezete (3.1. melléklet)	IGEN
Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete (3.2. melléklet) (<i>együtt a jó termőhelyi adottságú szántók övezetével</i>)	IGEN
Erdők övezete (3.3. melléklet) (<i>együtt az erdőtelepítésre javasolt területek övezetével</i>)	IGEN
Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete által érintett települések (3.5. melléklet)	NEM
Honvédelmi és katonai célú terület övezete által érintett települések (3.8. melléklet)	NEM
Jó termőhelyi adottságú szántók övezete (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet (<i>FmTrt 3.2 melléklete</i>)	IGEN
Erdőtelepítésre javasolt terület övezete (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet (<i>FmTrt 3.3 melléklete</i>)	IGEN
Tájképvédelmi terület övezete (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet (<i>FmTrt 3.4 melléklete</i>)	IGEN
Vízminőség-védelmi terület övezete (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet (<i>FmTrt 3.6 melléklete</i>)	NEM
Nagyvízi meder övezete (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet (<i>FmTrt 3.7 melléklete</i>)	NEM
VTT-tározók övezete (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet (<i>MvM rendelet 6. melléklete</i>)	NEM
MEGYEI ÖVEZETEK	
Ásványi nyersanyagvagyon övezete (3.9. sz. melléklet) (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet szerint)	NEM
Rendszeresen belvízjárta terület övezete (3.10. sz. melléklet) (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet szerint)	NEM
Földtani veszélyforrás terület övezete (3.11. sz. melléklet) (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet szerint)	IGEN
EGYEDILEG MEGHATÁROZOTT MEGYEI ÖVEZETEK	
Felzárkóztatandó belső periféria övezet (3.12. sz. melléklet)	IGEN
Turizmus szempontjából kiemelt, fejlesztendő övezet (3.13. sz. melléklet)	NEM
Megyei jogú városok vonzáskörzete gazdaságfejlesztési övezet (3.14. sz. melléklet)	NEM
Borvidéki és kertgazdálkodási fejlesztési övezet (3.15. sz. melléklet)	NEM
Kulturális örökségi-történeti fejlesztési övezet (3.16. sz. melléklet)	NEM
Majorsági térség övezete (3.17. sz. melléklet)	NEM
Karsztvízszint emelkedésével érintett területek övezete (3.18. sz. melléklet)	NEM
Naperőmű létesítése céljából korlátozottan igénybe vehető terület övezete (3.19. sz. melléklet)	IGEN

1. Azon országos övezetek, melynek lehatárolása és az övezeti szabályok a MATrT-ben megállapításra kerültek:

Országos övezet kivágata FmTrT-ben	az övezetre vonatkozó szabályok MATrT szerint
	<p>Ökológiai hálózat magterületének övezete</p> <p>MATrT 25. §-a szerint:</p> <p>az övezetet érintően az ökológiai hálózat magterületének övezetében csak olyan megyei területfelhasználási kategória és megyei övezet, valamint a településrendezési tervben olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem károsítja</p> <p>(2) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha:</p> <ol style="list-style-type: none"> a települési területet az ökológiai hálózat magterülete, vagy az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója körülzárja, továbbá a kijelölést más jogszabály nem tiltja. <p>(3) A (2) bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén beépítésre szánt terület az állami főépítési hatáskörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.</p> <p>(4) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala a magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások</p>

	<p>alkalmazásával jelölhetők ki és helyezhetők el.</p> <p>(5) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben új célkitermelőhely és külfejtéses művelésű bányatelek nem létesíthető, a meglévő külfejtéses művelésű bányatelek horizontálisan nem bővíthető.</p> <p>(6) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében az erőművek közül csak háztartási méretű kiserőmű létesíthető épületen elhelyezve.</p>
	<p>Ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete MATRT 26. §-a szerint</p> <p>(1) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében csak olyan megyei területfelhasználási kategória és megyei övezet, valamint a településrendezési tervben olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem károsítja.</p> <p>(2) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha</p> <ol style="list-style-type: none"> a települési területet az ökológiai hálózat ökológiai folyosó, vagy az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó körülzárja, továbbá a kijelölést más jogszabály nem tiltja. <p>(3) A (2) bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület csak az állami főépítési hatáskörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó természetes és természetközeli</p>

	<p>élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.</p> <p>(4) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala, az ökológiai folyosó és az érintkező magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával jelölhető ki és helyezhető el.</p> <p>(5) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben új célkitermelőhely és külfejtéses művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külfejtéses művelésű bányatelek horizontálisan nem bővíthető.</p>
	<p>Ökológiai hálózat pufferterületének övezete</p> <p>MATRT 27. §-a szerint</p> <p>Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében csak olyan megyei területfelhasználási kategória és megyei övezet, valamint a településrendezési tervben olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete, ökológiai folyosója és pufferterülete övezetek természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem károsítja.</p> <p>(2) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében – a (3) bekezdésben meghatározott feltétel kivételével – a településrendezési terv beépítésre szánt területet csak abban az esetben jelölhet ki, ha az a szomszédos magterület vagy ökológiai folyosó természeti értékeit, biológiai sokféleségét, valamint táji értékeit nem veszélyezteti.</p> <p>(3) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében, ahol az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve települési térséget</p>

	<p>határoz meg, beépítésre szánt terület a (2) bekezdésben meghatározott feltételektől függetlenül is kijelölhető.</p> <p>(4) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben célkitermelőhely nem létesíthető.</p> <p>Az övezet Kisláng közigazgatási területét nem érinti.</p>
	<p>Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete</p> <p>MATRT 28. §-a szerint</p> <p>(1) Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetében új beépítésre szánt terület – kivéve, ahol az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg – csak az állami főépítési hatáskörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki.</p> <p>(2) A kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetében új külfejtéses művelésű bányatelek megállapítása és bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.</p>

	<p>Erdők övezete MATRT 29-30. §-a szerint</p> <p>Az erdők övezetébe tartozó területeket az adott településnek a településrendezési tervében legalább 95%-ban erdőterület övezetbe kell sorolnia. Az e törvény hatálybalépését megelőzően kijelölt beépítésre szánt területek, valamint az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 4. § (2) bekezdésében meghatározott területek, továbbá az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve, valamint a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve által kijelölt települési térség területein lévő erdők övezetének területét a számításnál figyelmen kívül kell hagyni.</p> <p>30. § Az erdők övezetében külfejtéses művelésű bányatelket megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.</p>
	<p>Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete MATRT 31. §-a szerint</p> <p>(1) A világörökségi és világörökségi várományos területek övezetét a településrendezési tervben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.</p> <p>(2) Az (1) bekezdés szerint lehatárolt világörökségi és világörökségi várományos terület övezetén:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) a területfelhasználás módjának és mértékének összhangban kell lennie a világörökségről szóló törvényben, valamint a világörökségi kezelési tervben meghatározott célokkal, b) új külfejtéses művelésű bányatelek, célkitermelőhely nem létesíthető, meglévő külfejtéses művelésű bányatelek területe horizontálisan nem bővíthető; a felszíni tájsebeket rendezni kell, c) a közlekedési, vízgazdálkodási és hírközlő infrastruktúra-hálózatokat, továbbá az erőműveket a kulturális és természeti örökség értékeinek sérelme nélkül, területi egységüket megőrizve, látványuk érvényesülését elősegítve és

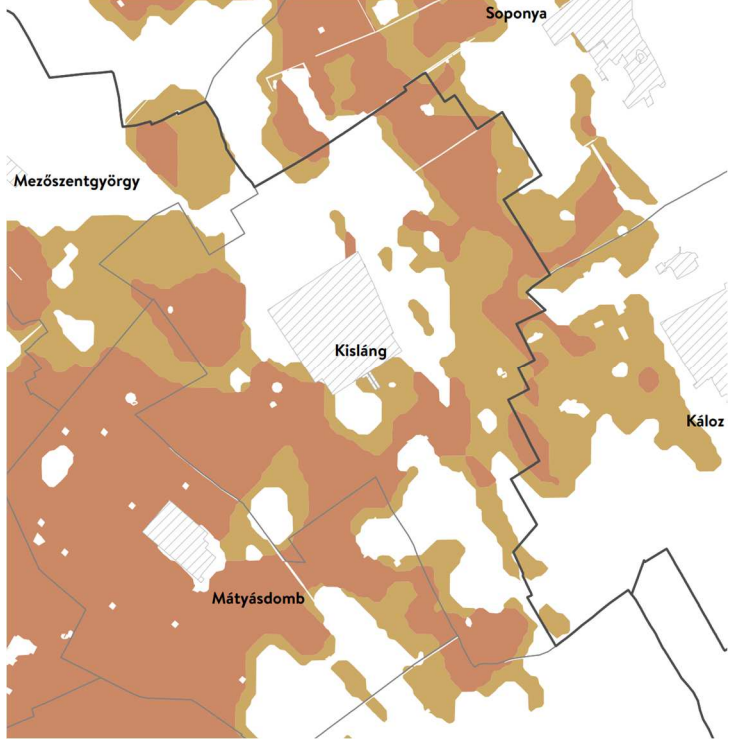
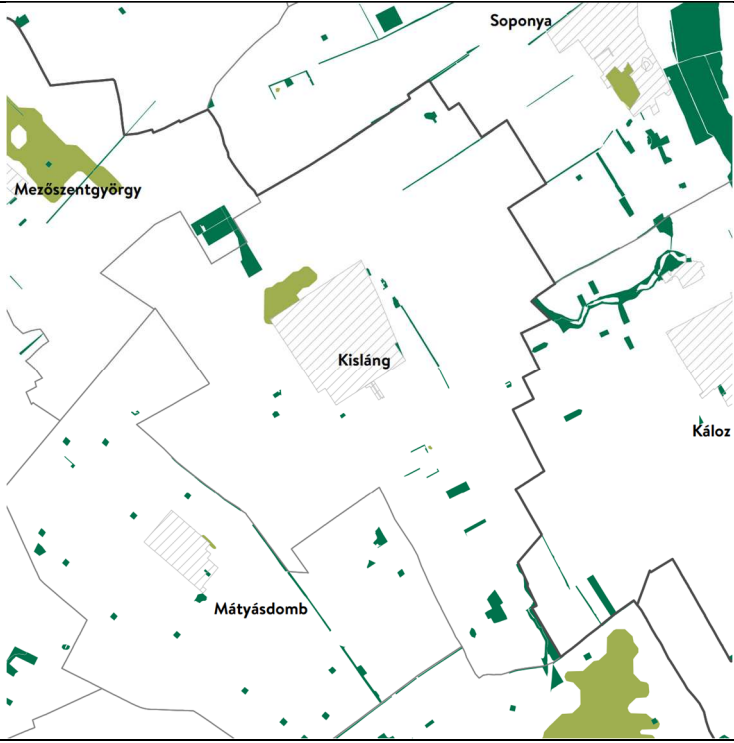

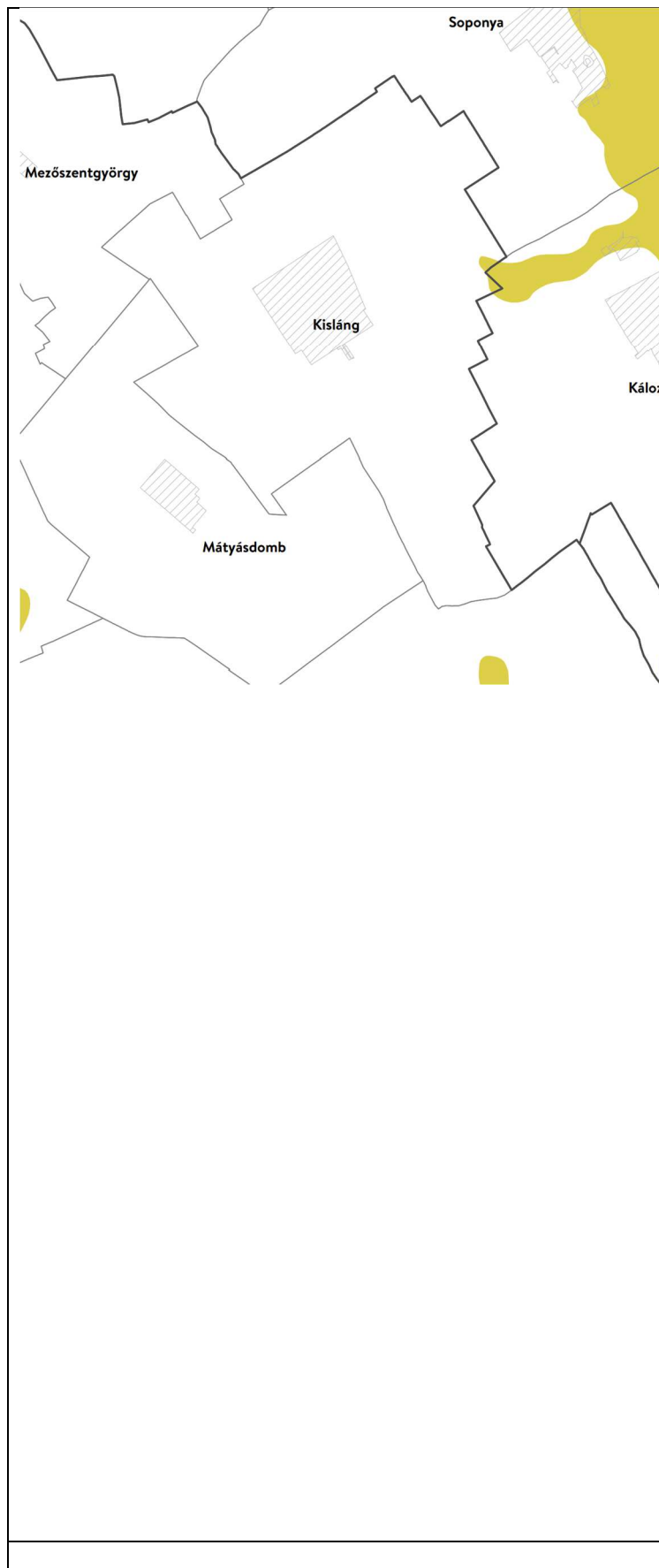
	<p>a világörökségi kezelési tervnek megfelelően kell elhelyezni. Az övezet Kisláng közigazgatási területét nem érinti.</p>
	<p>Honvédelmi és katonai célú terület övezete MATRT 32. §-a szerint (1) A honvédelmi és katonai célú terület övezetét a településrendezési tervben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni. (2) Az övezet (1) bekezdés alapján lehatárolt területét a településrendezési tervben a) a b) pontban megfogalmazottak kivételével – minden területfelhasználási kategóriában – beépítésre szánt vagy beépítésre nem szánt különleges honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célra szolgáló építési övezetbe vagy övezetbe kell sorolni; b) a zárt bekerített objektumok kivételével honvédelmi célú erdőterület övezetbe kell sorolni, ha az adott terület az erdők övezete által is érintett. (3) A (2) bekezdésben foglalt építési övezet, övezet módosítása csak a honvédelemért felelős miniszter hozzájárulásával lehetséges. Az övezet Kisláng közigazgatási területét nem érinti.</p>

2. Azon országos övezetek, melynek területi lehatárolását és övezeti szabályait a területrendezésért felelős miniszter rendeletben állapítja meg.

A 9/2019. (VI.14.) MvM rendelet 2019. június 22-én lépett hatályba.

Országos övezet kivágata FmTrT szerint	övezeti szabályok miniszteri rendeletben meghatározottak
	<p>Jó termőhelyi adottságú szántók övezete</p> <p>2. § (1) A településrendezési eszközök készítése során a mezőgazdasági terület területfelhasználási egység területét elsősorban – a kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete mellett – a jó termőhelyi adottságú szántók övezetén javasolt kijelölni.</p> <p>(2) A jó termőhelyi adottságú szántók övezetében új külfejtéses művelésű bányatelek megállapítása és bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.</p>
	<p>Erdőtelepítésre javasolt terület övezete</p> <p>3. § (1) A településrendezési eszközök készítése során az Országos Erdőállomány Adattárban nem szereplő erdőterület területfelhasználási egységeket a településfejlesztési és településrendezési célokkal összhangban – a természeti és kulturális örökségi értékek sérelme nélkül – az erdőtelepítésre javasolt terület övezet területén javasolt kijelölni.</p>

Tájképvédelmi terület övezete

4. § (1) A tájképvédelmi terület övezete területére a megye területrendezési tervének megalapozó munkarésze keretében meg kell határozni a tájjelleg térségi jellemzőit, valamint a település teljes közigazgatási területére készülő településrendezési eszköz megalapozó vizsgálata keretében meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, elemegyütteseit, valamint a tájképi egység és a hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit.

(2) A tájképvédelmi terület övezetével érintett területre a tájképi egység, a hagyományos tájhasználat fennmaradása, valamint a tájba illesztés biztosítása érdekében – a településképvédelméről szóló törvény vagy annak felhatalmazása alapján kiadott jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában – meg kell határozni

a) a településrendezési eszközökben a területfelhasználás és az építés helyi rendjének egyedi szabályait,

b) a településképvédelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 2. § (2) bekezdése szerinti településképi rendeletben (a továbbiakban: településképi rendelet) a településképi követelményeket.

(3) A tájképvédelmi terület övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.

(4) A tájképvédelmi terület övezetében a közlekedési, elektronikus hírközlési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, továbbá az erőműveket a tájképi egység megőrzését és a hagyományos tájhasználat fennmaradását nem veszélyeztető műszaki megoldások alkalmazásával kell megvalósítani.

	<p>Vízminőség-védelmi terület övezete</p> <p>5. § (1) A vízminőség-védelmi terület övezetében keletkezett szennyvíz övezetből történő kivezetéséről és az övezeten kívül keletkezett szennyvizek övezetbe történő bevezetéséről, illetve a szennyvíz övezeten belüli kezelésének feltételeiről a megye területrendezési tervében rendelkezni kell.</p> <p>(2) A vízminőség-védelmi terület övezetébe tartozó települések településrendezési eszközeinek készítése során ki kell jelölni a vízvédellel érintett területeket. A kijelölt vízvédellel érintett területekre vonatkozó egyedi szabályokat a helyi építési szabályzatban kell megállapítani.</p> <p>(3) A vízminőség-védelmi terület övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.</p> <p>Az övezet Kisláng közigazgatási területét nem érinti.</p>
	<p>Nagyvízi meder övezete</p> <p>6. § (1) A nagyvízi meder övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.</p> <p>(2) A nagyvízi meder övezetében a településrendezési eszközökben, a jogszerűen kijelölt beépítésre szánt területen a helyi építési szabályzatnak megfelelően, a vízügyi igazgatási szerv hozzájárulásával lehet építési tevékenységet folytatni.</p> <p>(3) A településrendezési eszköz módosítása esetén a vízügyi igazgatási szerv egyetértésével lehet új beépítésre szánt területet kijelölni.</p> <p>Az övezet Kisláng közigazgatási területét nem érinti.</p>
	<p>VTT-tározók övezete</p>

	<p>7. § A VTT-tározók övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.</p> <p>Az övezet Kisláng közigazgatási területét nem érinti.</p>
--	--

A területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet szerint a megyei övezetre vonatkozó előírások.

FmTrT szerint az övezet lehatárolása	MvM rendelet előírásai
	<p>Ásványi nyersanyagvagyron övezete</p> <p>8. § (1) Az ásványi nyersanyagvagyron övezetét a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.</p> <p>(2) Az (1) bekezdés szerinti területen, a településrendezési eszközökben csak olyan területfelhasználási egység, építési övezet vagy övezet jelölhető ki, amely az ásványi nyersanyagvagyron távlati kitermelését nem lehetetleníti el.</p> <p>Az övezet Kisláng közigazgatási területét nem érinti.</p>

	<p>Rendszeresen belvízjárta terület övezete</p> <p>9. § (1) A rendszeresen belvízjárta terület övezetében új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a működési területével érintett vízügyi igazgatási szerv a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul.</p> <p>Az övezet Kisláng közigazgatási területét nem érinti.</p>
	<p>Földtani veszélyforrás terület övezete</p> <p>11. § (1) A földtani veszélyforrás terület övezetében a földtani veszélyforrással érintett terület kiterjedését a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.</p> <p>(2) Az (1) bekezdés szerinti területen új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a bányafelügyelet a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul.</p> <p>(3) A beépítés feltételeit a bányafelügyeleti hatáskörben eljáró illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal hozzájárulásával kell meghatározni.</p> <p>(4) A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet hatálya alá tartozó települések településrendezési eszközeiben a földtani veszélyforrás terület övezet területén, az (1)–(3) bekezdésben</p>

	foglaltakon túl, le kell határolni az övezetbe tartozó azon területeket, amelyekre vonatkozóan új beépítésre szánt terület tényleges igénybevétele előtt a felszíni vizek és belvizek szakszerű elvezetését biztosító tervet kell készíteni.

Fejér Megye Területrendezési tervében az egyedileg meghatározott megyei övezetek a következők:

FmTrT szerint az övezet lehatárolása	Fm-i önk. rendelet előírásai
	<p>Felzárkóztatandó belső periféria övezet</p> <p>8. § (1) A felzárkóztatandó belső periféria övezetbe tartozó települések településfejlesztési koncepcióinak, integrált településfejlesztési stratégiáinak készítése, módosítása során azokat a megyei önkormányzattal és az övezetbe tartozó valamennyi településsel is egyeztetni kell.</p>

	<p>Turizmus szempontjából kiemelt, fejlesztendő övezet</p> <p>9. § (1) A Vértesi Natúrpark településeinek a településfejlesztési koncepciókat, az integrált településfejlesztési stratégiákat és a településrendezési eszközöket a natúrpark létrehozási céljainak megfelelően kell kidolgozni. Az azokban megfogalmazott előírásoknak támogatnia kell a natúrpark alapító (felterjesztési) dokumentumában szereplő célkitűzéseket, továbbá biztosítani kell a natúrpark természeti és kulturális, valamint táj- és településképi értékeinek védelmét.</p> <p>(2) A turisztikai térségek fejlesztésének állami feladatairól szóló 2016. évi CLVI. törvény rendelkezéseivel összhangban álló Pannónia Szíve turizmusfejlesztési koncepció program által érintett települések településfejlesztési koncepcióit és az integrált településfejlesztési stratégiáit a turisztikai régió turizmusfejlesztési koncepcióban megfogalmazott céloknak megfelelően kell kidolgozni. A Pannónia Szíve program desztinációs elvben gondolkodva alkot egy olyan, számos települést magába foglaló térséget, ahol a fejlesztési elképzeléseket nemcsak a turizmus, hanem számos egyéb területen is össze kell hangolni.</p> <p>Az övezet Kisláng közigazgatási területét nem érinti.</p>
	<p>Megyei jogú városok vonzáskörzete gazdaságfejlesztési övezet</p> <p>10. § (1) A megyei jogú városok vonzáskörzete gazdaságfejlesztési övezetbe tartozó települések településfejlesztési koncepcióinak, integrált településfejlesztési stratégiáinak, valamint településszerkezeti terveinek készítése, módosítása során azokat a megyei önkormányzattal és az érintett megyei jogú város vonzáskörzetébe tartozó valamennyi településsel is egyeztetni kell.</p> <p>(2) Az érintett megyei jogú város vonzáskörzetébe tartozó települések esetében közös, társulásban elkészített településfejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia, valamint településszerkezeti terv kidolgozása javasolt.</p> <p>(3) A tervdokumentumokban különösen az alábbi térségi jelentőségű tartalmi elemeket kell összehangolni, a térségi szinten rendelkezésre álló humán, gazdasági és</p>

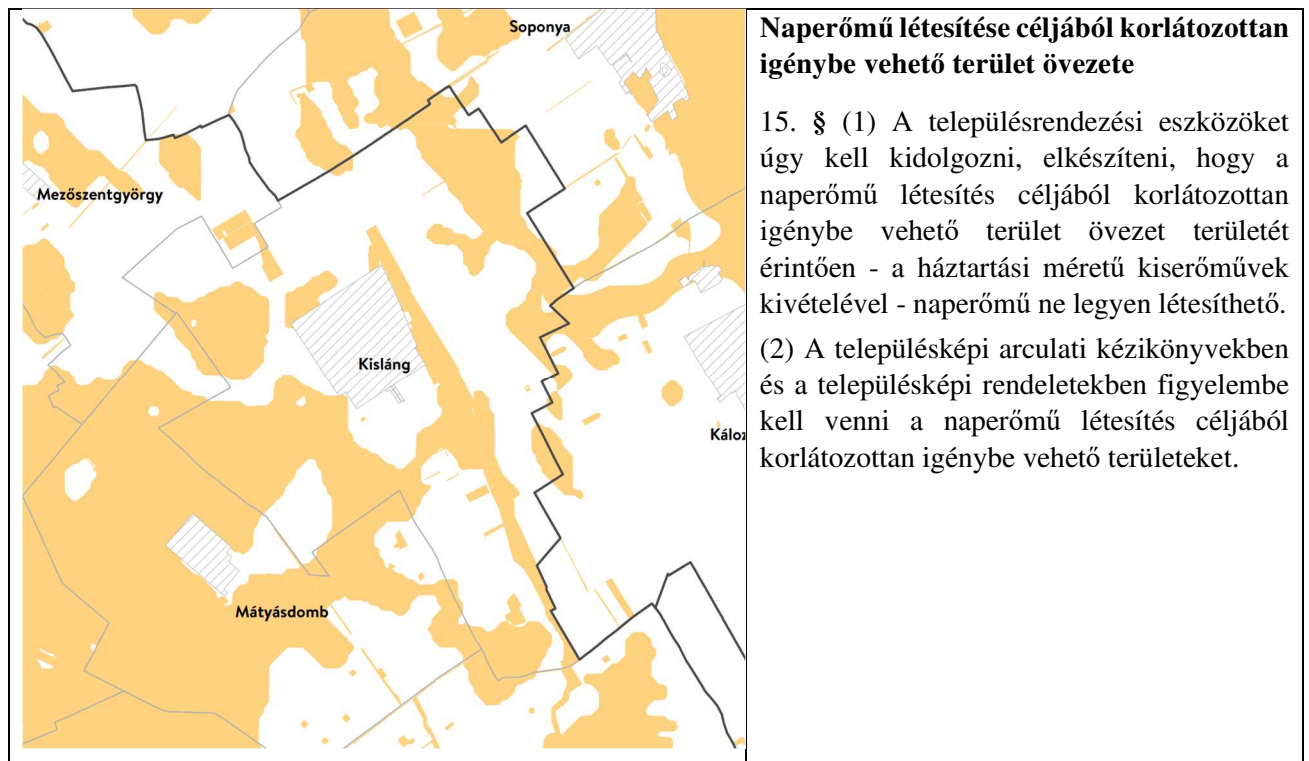
	<p>természeti erőforrások együttes vizsgálata alapján:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) a közlekedési hálózat elemeit, b) a több település ellátását szolgáló közműhálózati elemek helyét, nyomvonalát, c) a kereskedelmi gazdasági területek, ipari gazdasági területek, ipari parkok, innovációs, logisztikai területek helyét és méretét, d) az érintett térségben rendelkezésre álló munkaerőhelyzet igényeit, e) a rendelkezésre álló szabad „barnamezős” területeket, figyelemmel a kialakult hagyományos, értékes településszerkezetekre, és a táj terhelhetőségére. <p>Az övezet Kisláng közigazgatási területét nem érinti.</p>
	<p>Borvidéki és kertgazdálkodási fejlesztési övezet</p> <p>11. § (1) A Borvidéki és kertgazdálkodási fejlesztési övezetbe tartozó települések borszőlő termőhelyi kataszteri I. és II. osztályú területeire, valamint a volt zártkerti (kertes mezőgazdasági) területeire a településrendezési eszközöket olyan tartalommal kell kidolgozni, amely a szőlő- és borgazdálkodást és gyümölcsstermesztést segíti és ösztönzi, továbbá ezen területek beépíthetőségét csak az előbbi célok érdekében teszi lehetővé. Kerülni kell a beépítésre szánt területek és a mezőgazdasági birtokközpontok kijelölését, kivéve, ha a birtokközpont szőlészeti-borászati, kertgazdasági funkciót, illetve ehhez kapcsolódó lakó, szállás és vendéglátó funkciót szolgál.</p> <p>(2) A volt zártkertek (kertes mezőgazdasági területek) területe a település településszerkezeti tervében beépítésre szánt területté csak akkor minősíthető, ha az nem tartozik borszőlő termőhelyi kataszteri I. és II. osztályú területéhez, és az átminősítés egyéb jogszabállyal nem ellentétes, továbbá, ha a következő feltételek együttesen teljesülnek:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) az érintett terület a település belterületével, vagy beépítésre szánt területével határos, b) a tervezett területhasználathoz tartozó, jogszabályban szabályozott és a helyi sajátosságoknak is megfelelő telekstruktúra, telekméret és telekgeometria kialakítása biztosítható, vagy erre vonatkozóan a

	<p>települési önkormányzat a településrendezési szerződéseket az érintett tulajdonosokkal megkötötte,</p> <p>c) a tervezett funkció (lakó, üdülő, gazdasági, stb.) működéséhez szükséges – a megközelítést és a közművek elhelyezését egyaránt lehetővé tevő – közterületek biztosítottak, vagy erre vonatkozóan a települési önkormányzat a településrendezési szerződéseket az érintett tulajdonosokkal megkötötte,</p> <p>d) a közművek kiépítettek vagy kiépítésük lehetősége és feltételei biztosítottak és erre vonatkozóan a települési önkormányzat a településrendezési szerződéseket az érintett tulajdonosokkal megkötötte vagy döntést hozott a költségek vállalásáról.</p> <p>(3) A volt zártkertek, hagyományos szőlőhegyek sajátos településképi és tájképi értékeit a településképi arculati kézikönyvekben és a településképi rendeletekben figyelembe kell venni.</p> <p>Az övezet Kisláng közigazgatási területét nem érinti.</p>
	<p>Kulturális örökségi-történeti fejlesztési övezet</p> <p>12. § (1) Kulturális örökségi-történeti fejlesztési övezetbe tartozó települések településfejlesztési koncepcióit és az integrált településfejlesztési stratégiáit, valamint településrendezési eszközeit a település jellemző kulturális örökségének megőrzésére és fejlesztésére tekintettel, a turisztikai értékek, vonzerők bemutathatóságát is figyelembe véve kell kidolgozni.</p> <p>(2) A településképi rendeletekben ki kell jelölni azoknak a településképvédelmi szempontból meghatározó területeknek a határát, amelyek a védendő örökségi és történeti objektumokat és területegységeket, valamint ezek környezetét, védőövezetét foglalják magukban.</p> <p>Az övezet Kisláng közigazgatási területét nem érinti.</p>

	<p>Majorsági térség övezete</p> <p>13.§ (1) Majorsági térség övezetbe tartozó települések mezőgazdasági területein és mezőgazdasági üzemi különleges területein a településrendezési eszközökben olyan tartalommal kell kidolgozni, amely a termőföldvédelem, környezetvédelem, valamint az épített örökségi és táji értékek figyelembevételével segíti és ösztönzi - különösen a mezőgazdasági funkcióhoz, tevékenységekhez kapcsolódó - fejlesztéseket és beépítéseket.</p> <p>(2) A meglévő majorsági területek (mezőgazdasági üzemi különleges területek, „majorok”, „puszták”) figyelembevételével, és lehetőség szerinti felhasználásával kell meghatározni mezőgazdasági birtokközpontok létesítésének, valamint beépítésének speciális, helyi adottságokat és igényeket figyelembe vevő szabályait.</p> <p>Az övezet Kisláng közigazgatási területét nem érinti.</p>
	<p>Karsztvízszint emelkedésével érintett területek övezete</p> <p>14. § (1) Az érintett települések településrendezési eszközeiben vízügyi adatszolgáltatás, szakvélemény alapján kell meghatározni a biztonságos, vízkárral nem veszélyeztetett, továbbá a karsztvizek tisztaságának megőrzését is biztosító területhasználatokat, le kell határolni a veszélyeztetett területrészeket, valamint ki kell dolgozni azok használati, építési szabályait.</p> <p>(2) A fentiek figyelembevételével el kell készíteni a települési vízgyűjtőkre is kitékintő csapadék- és karsztvíz elvezetési, hasznosítási tervet.</p> <p>Az övezet Kisláng közigazgatási területét nem érinti.</p>

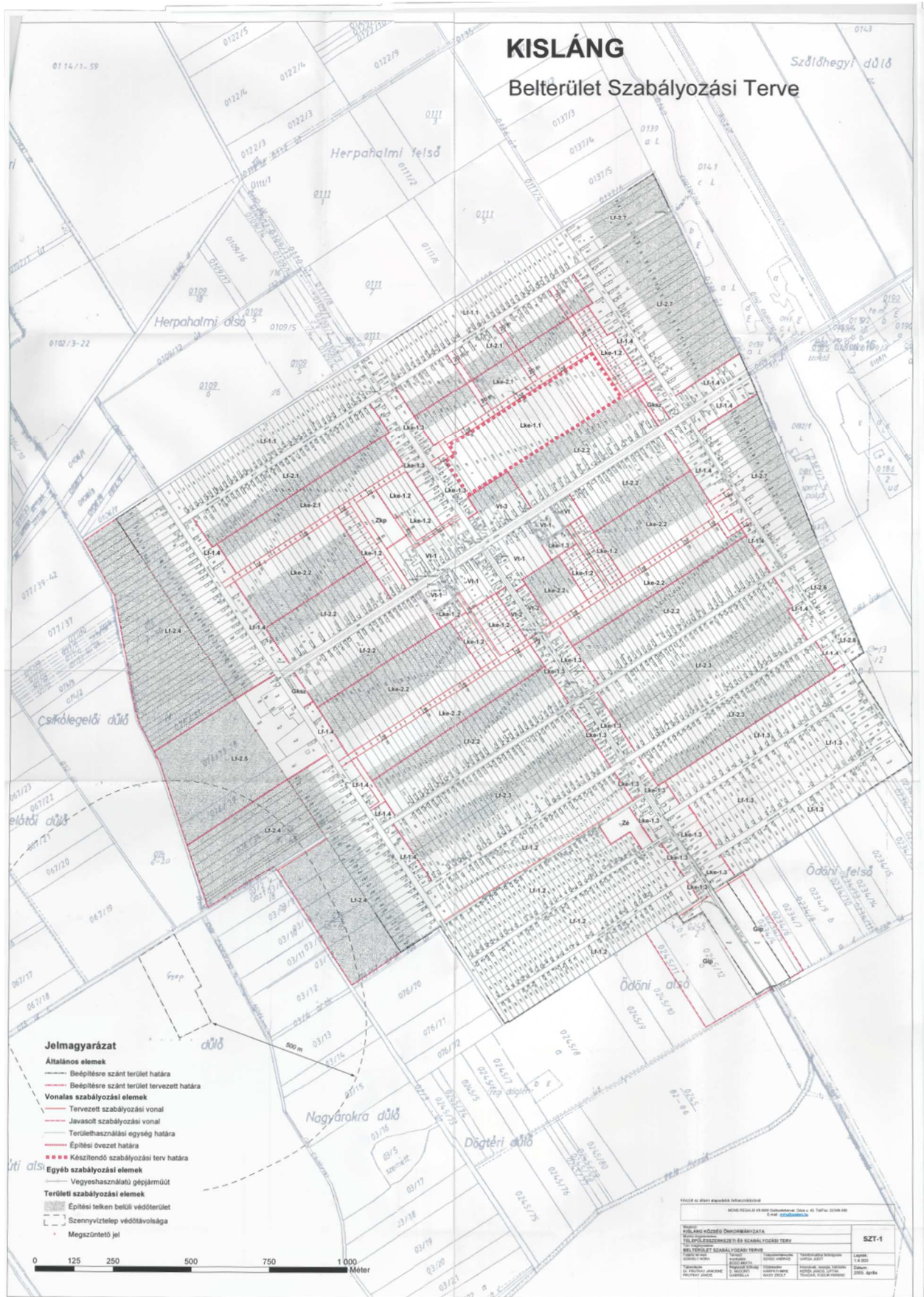

4. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata

A hatályban lévő településrendezési eszközök

Kisláng község képviselőtestülete a 99/2004 (VIII.25.) számú határozatával elfogadta a település szerkezeti tervét.

Kisláng község képviselőtestülete megalkotta a helyi építési szabályzatról szóló 17/2005.(XII.5.) rendeletét. A helyi építési szabályzatról szóló rendeletet a képviselőtestület a későbbiekben több rendelettel is módosította.

A hatályos belterületi szabályozási terv

A hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

Településfejlesztési koncepciót nem tudta az önkormányzat a tervezők rendelkezésére bocsátani.

A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések a településen nincsenek.

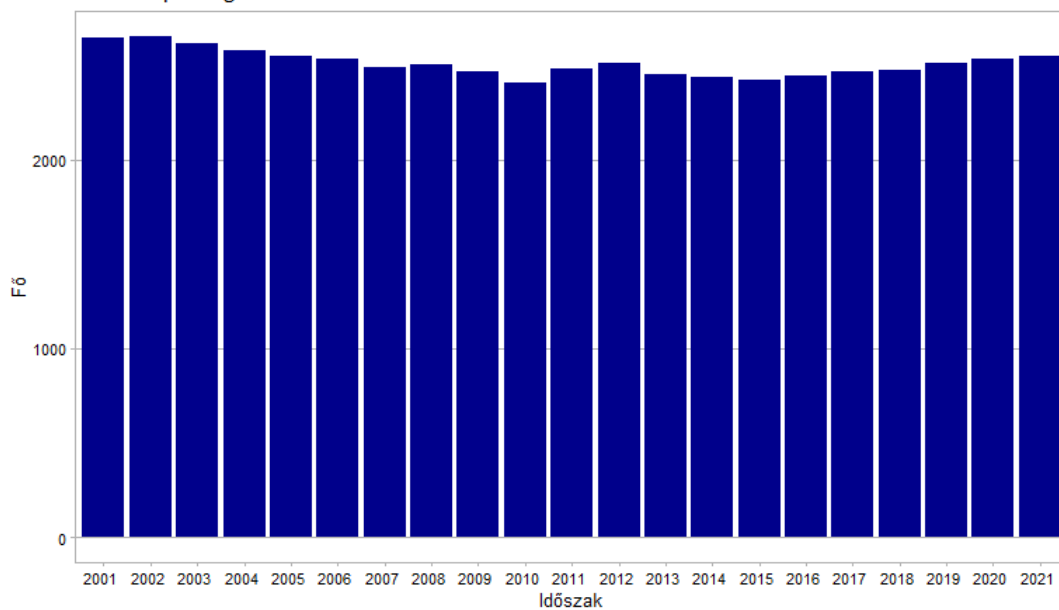
5. A település demográfiai helyzete

(A fejezetben található adatok a KSH, a TeIR adattárból származnak) A kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet szerint Kisláng nem tartozik a kedvezményezett települések közé.

Demográfia, népesség

Időszak	Népesség	Népességből nők	Népességből férfiak
2008	2506	1297	1209
2009	2466	1279	1187
2010	2410	1243	1167
2011	2480	1263	1217
2012	2516	1280	1236
2013	2453	1230	1223
2014	2442	1230	1212
2015	2425	1209	1216
2016	2447	1228	1219
2017	2472	1232	1240
2018	2474	1232	1242
2019	2511	1253	1258
2020	2536	1269	1267
2021	2552	1261	1291

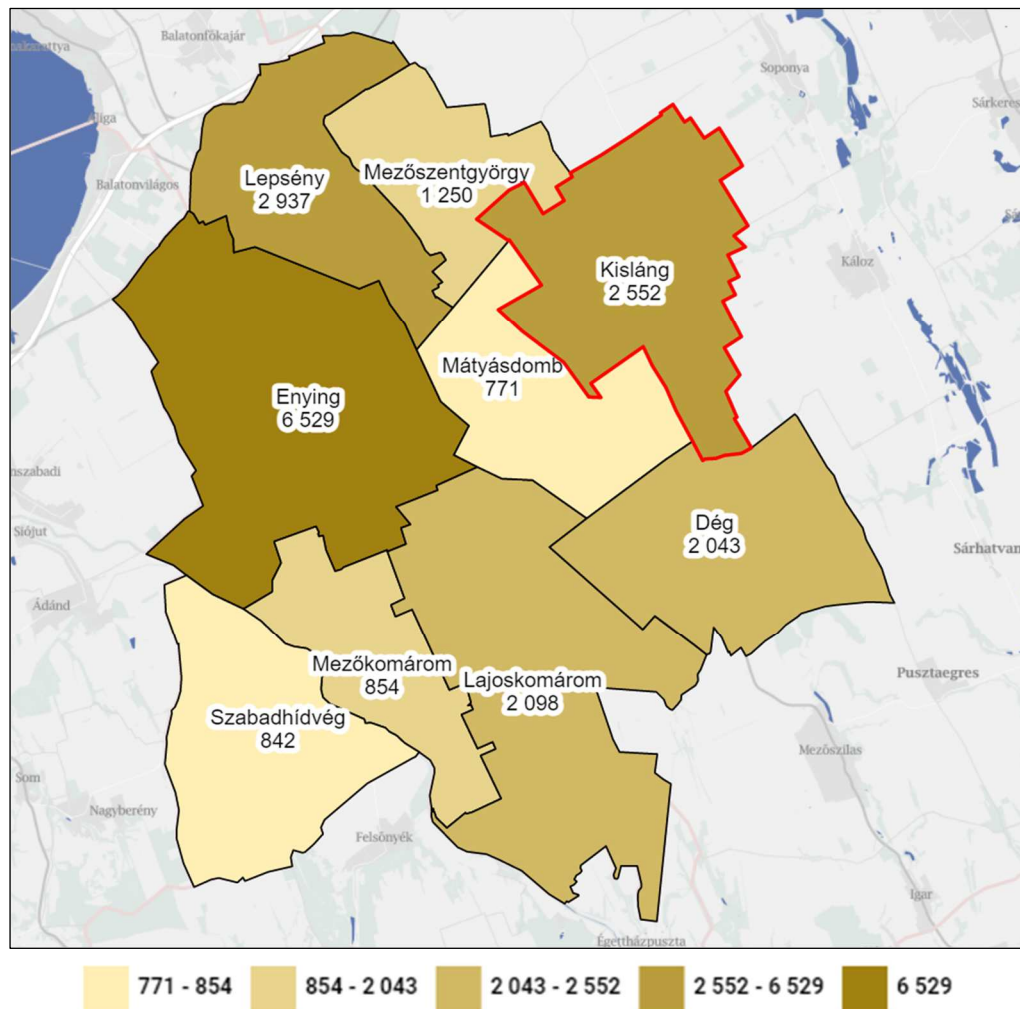
A lakónépesség változása

Forrás: KSH

Lakónépesség alakulása 2001 és 2021 között.

Forrás: KSH

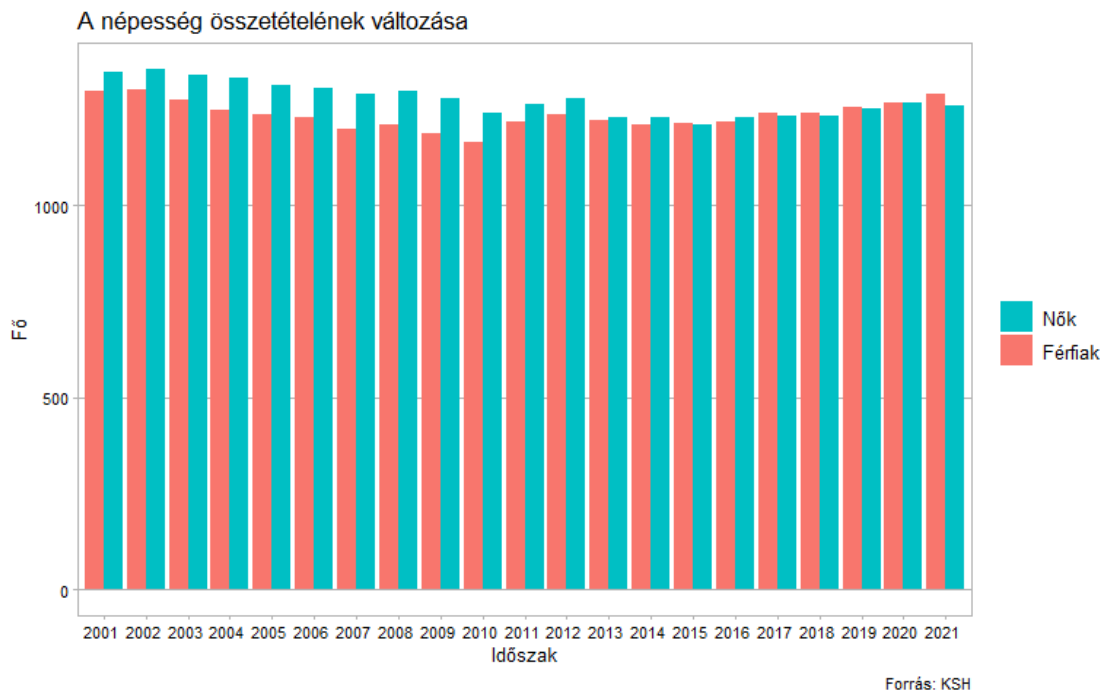
Kisláng és a környező települések népessége 2021-ben

Forrás: TeIR

Kisláng népessége a 2000-es évek elejétől kezdve folyamatosan csökkent, majd 2010-től összességében növekedést mutat. A népesség változását szemlélteti a fenti táblázat és az idősoros ábra, a jelenlegi népességet, illetve a környező települések népességét a fenti térkép mutatja be.

Az alábbi ábra a lakónépesség számát szemlélteti a nemek megoszlásában:

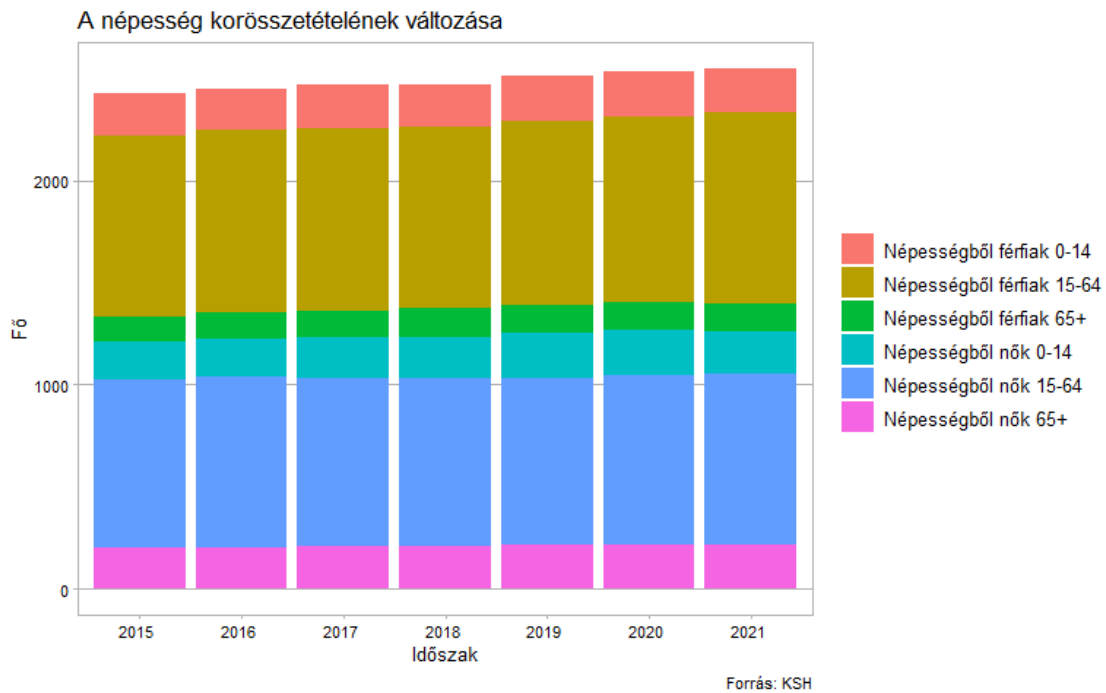

Lakónépesség megoszlása nemek szerint 2001 és 2021 között

Forrás: KSH

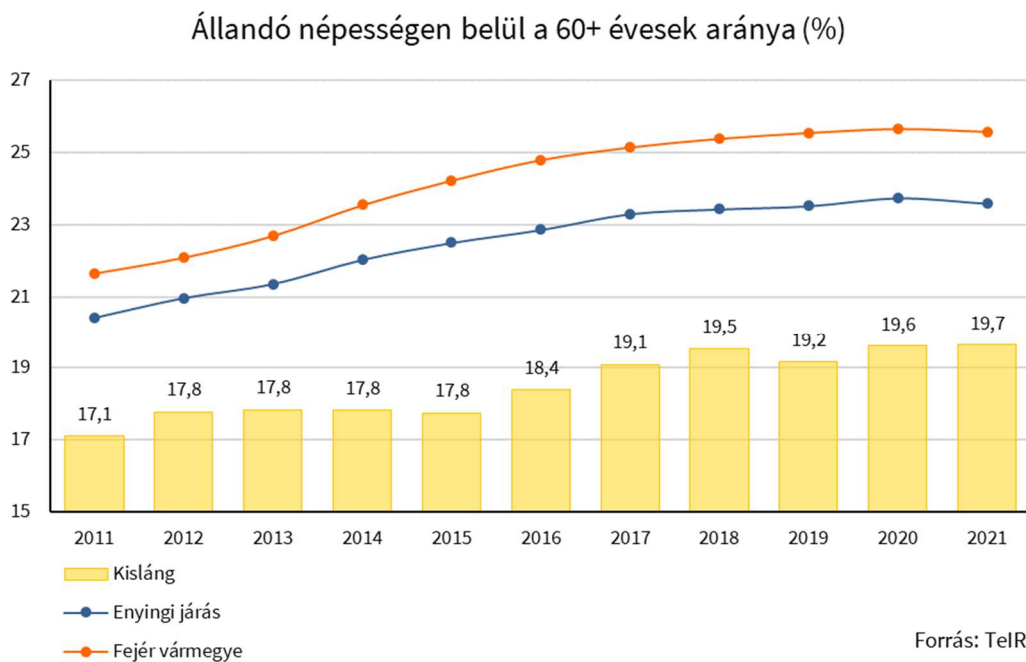
Az ábráról leolvasható a férfiak és a nők számának alakulása. A nemek megoszlása Kisláng településen nőtöbbséget mutat 2012-ig; ezután viszont a különbség elhanyagolható, statisztikailag egyenlő arányban vannak jelen a férfiak és a nők a településen. A népszámlálásból továbbvezetett adatok alapján a településen 2021-ben 1291 férfi és 1261 nő lakott.

Időszak	Nők 0-14	Nők 15-64	Nők 65+	Férfiak 0-14	Férfiak 15-64	Férfiak 65+
2015	185	824	200	204	891	121
2016	187	842	199	200	896	123
2017	197	828	207	215	894	131
2018	204	819	209	208	893	141
2019	218	822	213	219	903	136
2020	222	833	214	221	911	135
2021	211	837	213	220	934	137

Lakónépesség megoszlása korosztályok szerint 2015 és 2021 között
Forrás: KSH

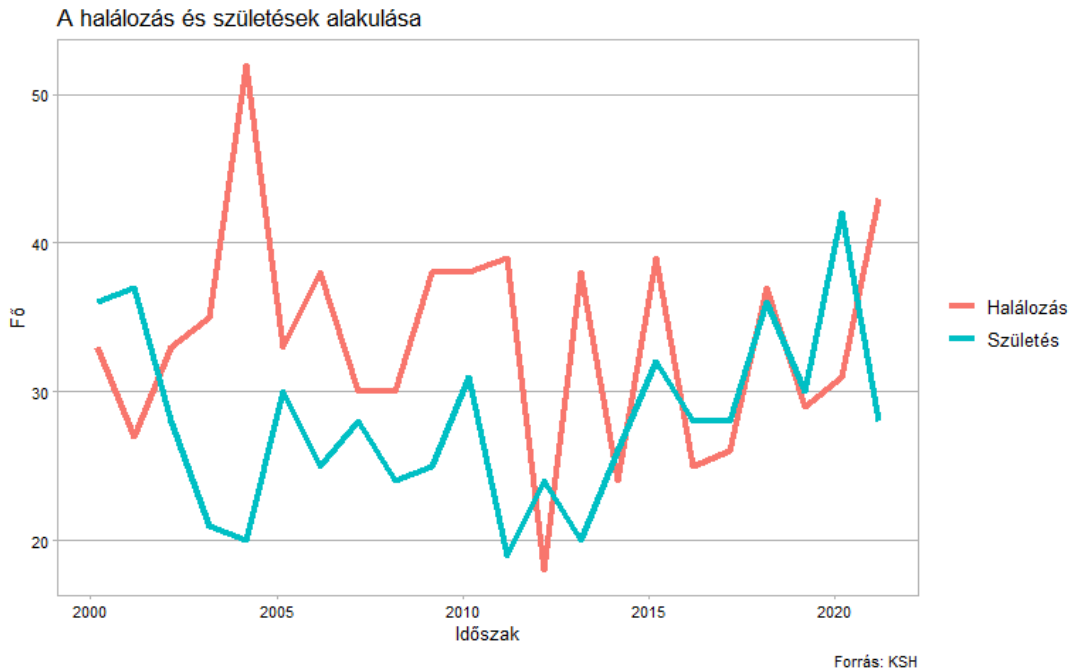
A fenti ábra a lakónépesség megoszlását mutatja a 3 korcsoport, illetve a nemek szerint. 2021-ben az aktív korú népesség száma 1771 fő volt Kislángon, míg a gazdaságilag inaktív korba tartozó népesség száma 781 fő volt; a település több, mint 2/3-a aktív, harmada pedig inaktív. A 65 év feletti korosztályba tartozók száma 350 volt. Kisláng népessége így kivételes ellenpéldája a magyar előregedő társadalomnak, a településen döntően a fiatalabb korosztály van jelen.

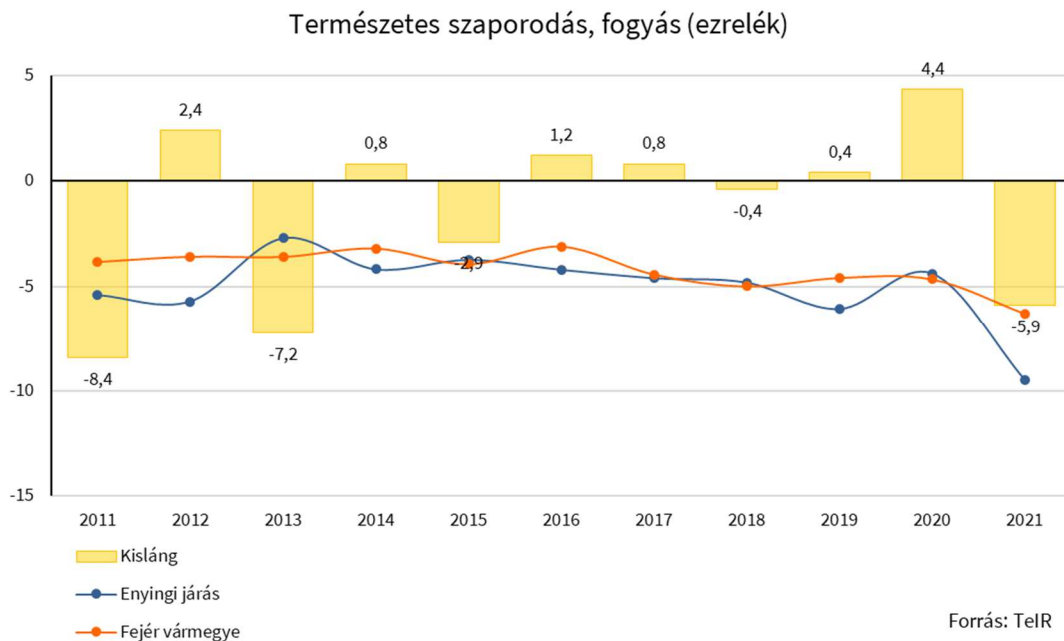
Állandó népességben belül a 60+ évesek aránya
Forrás: TeIR

A fenti ábra szemlélteti a 60 év felettek arányát a népességben belül. Ez az ábra is bizonyítja a már korábban megállapított tényt, hogy Kisláng nem tartozik az előregedő települések közé. 2021-ben a 60 év felettek aránya jóval a járási (23,59%) és a vármegyei (25,58%) átlag alatt volt.

Élveszületések és halálozások száma Kislágon
Forrás: KSH

Kisláng és a környező települések természetes fogyása
Forrás: TeIR

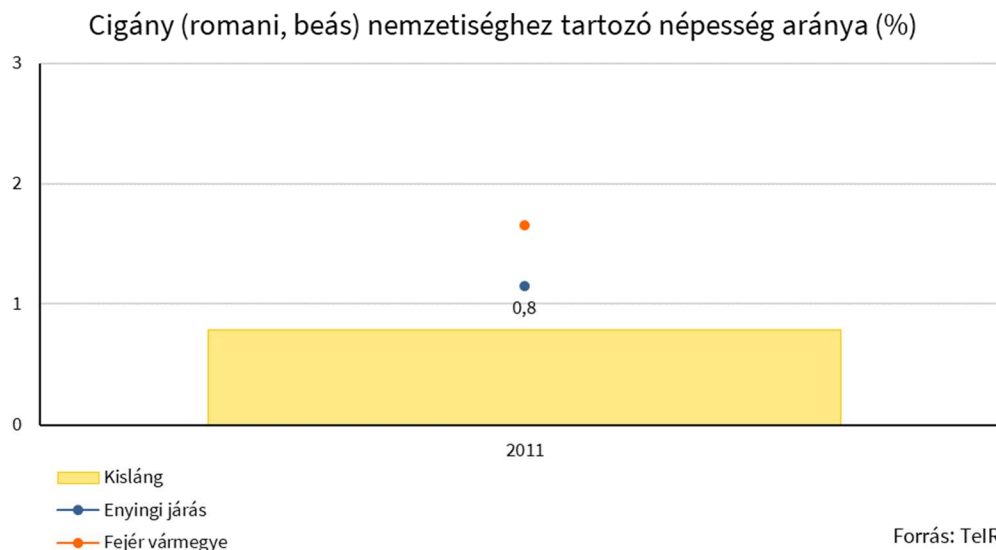
Az előző két ábra részletezi az élveszületések és halálozások arányát. Az ábra alapján látszódik, hogy Kisláng településen a 2000-es évektől kezdődően a halálozások száma nagyobb, mint a születések száma. 2010-től döntően növekedett a születések száma, egyes években meghaladta a halálozások számát.

Mindezek alapján Kisláng nem tartozik a klasszikus magyarországi előregedő települések közé. A népesség idősödése döntően a vármegyei, illetve a járási átlag alatti.

Sikere abban is rejlik, hogy a települést vonzóbbá tették és vonzóbbá lehet tenni mind a helyi lakosok, mint pedig a beköltözni vágyók előtt, illetve a gyermekvállalást a település erejéhez mérten kell segíteni a közszolgáltatások, a szociális és egészségügyi rendszer fejlesztésével és munkahelyteremtés elősegítésével. Emellett természetesen az idős emberek aktív és széleskörű részvételének elősegítése is kiemelendő, ennek érdekében az idősbarát fizikai és társadalmi környezet megteremtése, és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása ugyanúgy fontos, mint bármely más magyarországi településen.

Nemzetiségi összetétel

*A cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya százalékban, 2011-es népszámlálás adatai alapján
forrás: TeIR*

A fenti ábra mutatja a roma kisebbségek jelenlétét, illetve arányát a 2011-es népszámlálás alapján. Kisláng településen 2011-ben a lakosság 0,8%-a vallotta magát roma etnikai kisebbséghez tartozónak. Kisebbségi Önkormányzat a településen működik.

Képzettség

Kisláng településen csak alapkörű oktatási intézmények – bölcsőde, óvoda, általános iskola – működnek.

A bölcsődei és óvodai szolgáltatásokat a Kislángi Csicsergő Óvoda-Mini Bölcsőde és Konyha látja el.

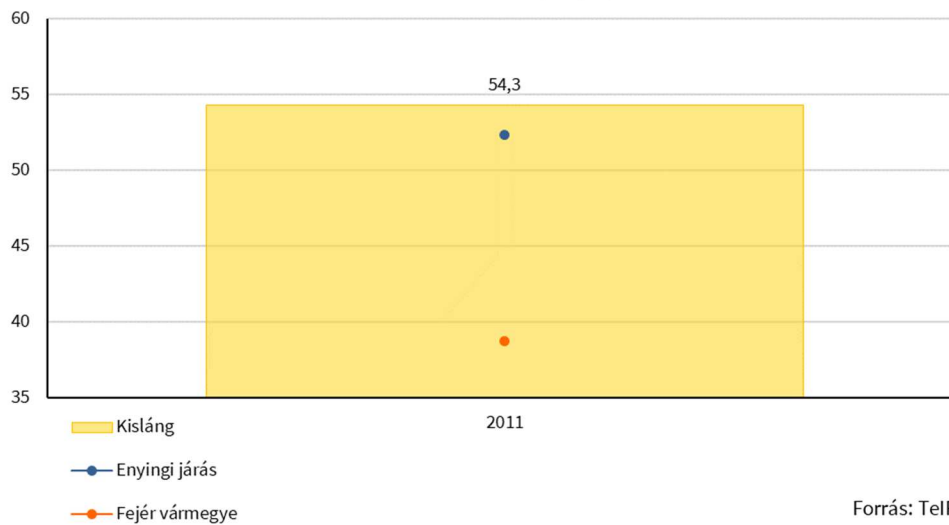
A településen az általános iskolai szolgáltatásokat a Tamási Áron Általános Iskola látja el.

Az általános iskola elvégzése után a 15 éves korosztály elkerül a településről, jobb esetben csak a megyeszékhely középiskoláinak egyikébe naponta jár tanulni.

A középiskola elvégzése után sokuk nem jön vissza Kislángra, jellemzően a visszaköltözők életkora 30 év feletti.

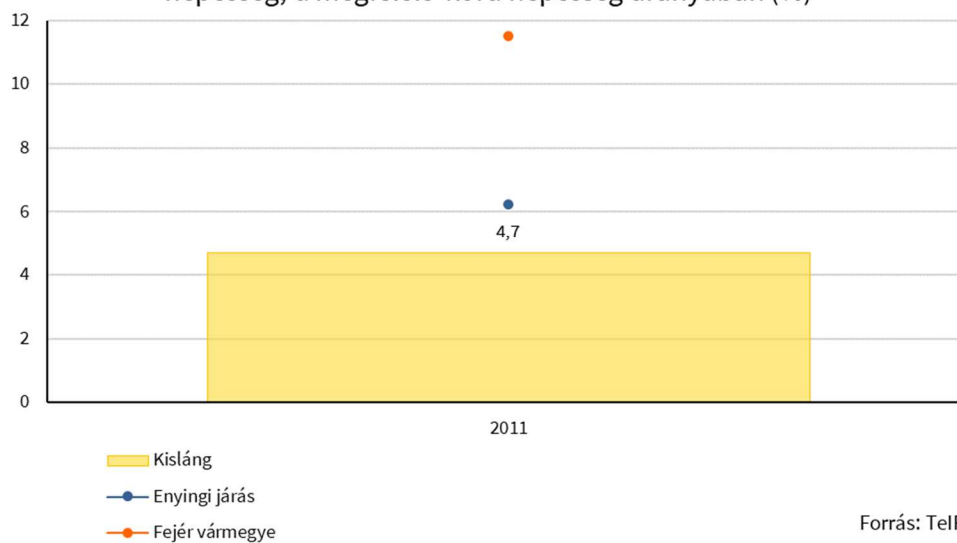

Legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzett 7 éves és idősebbek aránya (%)

*Legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzett 7 éves és idősebbek aránya (%), 2011
forrás: TeIR*

Egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel rendelkező, 25-X éves népesség, a megfelelő korú népesség arányában (%)

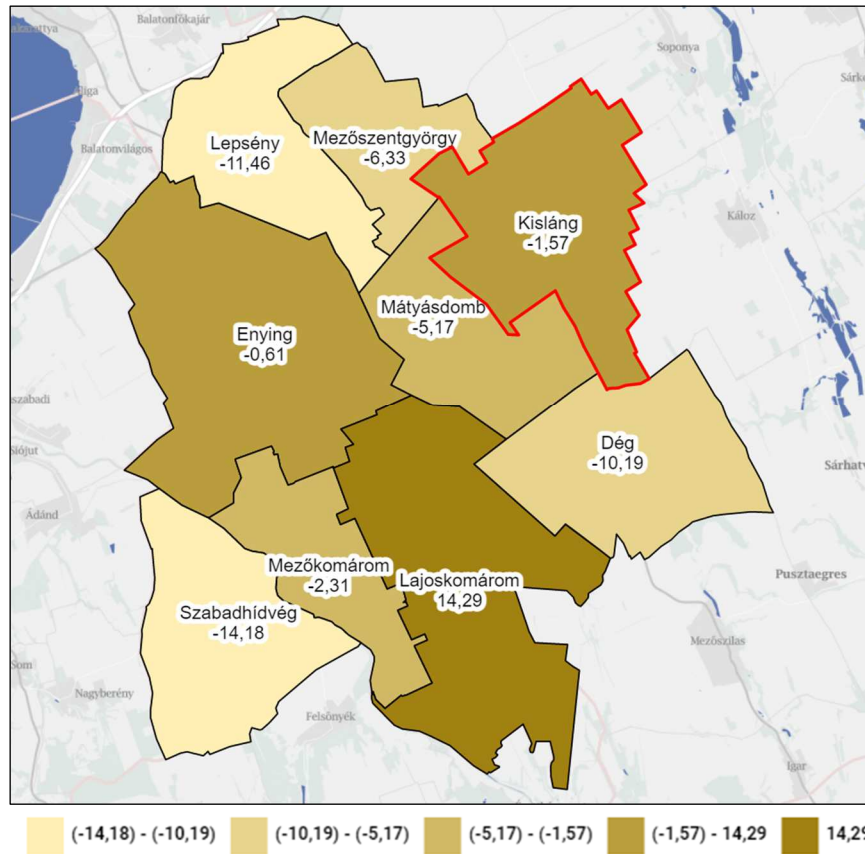
*Felsőfokú végzettségű 25 éves és idősebb népesség aránya (%), 2011
Forrás: TeIR*

A fenti ábrákon láthatjuk az iskolázottsági mutatókat, illetve az iskolai végzettség megoszlását a 2011-es népszámlálási adatok szerint. Ezen adatok alapján az alábbi következtetéseket lehet levonni:

- 2011-ben a legfeljebb az általános iskola 8. osztályát elvégző lakosság aránya 54,3% volt, ez valamivel rosszabb érték a járási átlagához (52,4%) képest, viszont a Fejér vármegyei átlagnál jelentősen gyengébb (38,7%)
- 2011-ben a felsőfokú végzettséggel rendelkezők száma 4,7% volt, ez az arány valamivel alacsonyabb a járási átlagánál (6,2%), a Fejér vármegyei átlagnál (11,5%) viszont jelentősen gyengébb.
- Összességében elmondható, hogy a 2011-es adatok alapján a magasabb iskolázottság szintjei elmaradnak mind a járási, mind a vármegyei átlag szintjétől.

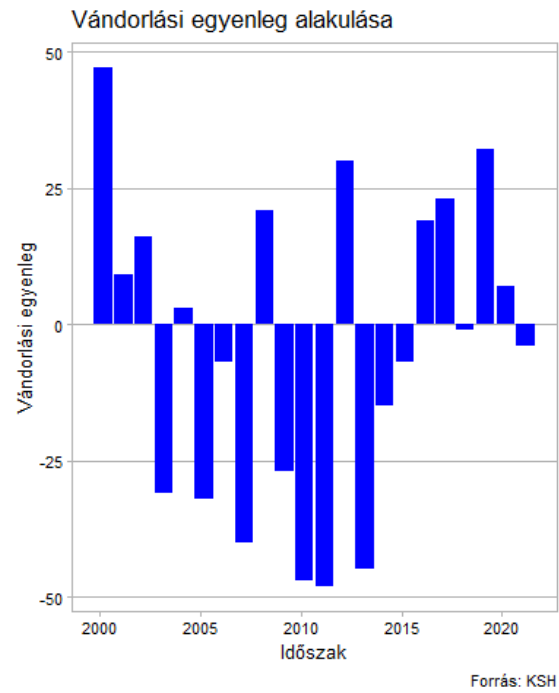

Foglalkoztatottság

Vándorlási egyenleg alakulása ezrelékben Kislágon és a környező településeken (2021)

Forrás: TeIR

Belföldi elvándorlások és belföldi odavándorlások száma, valamint a vándorlási egyenleg alakulása 2000 és 2020 között

Forrás: KSH

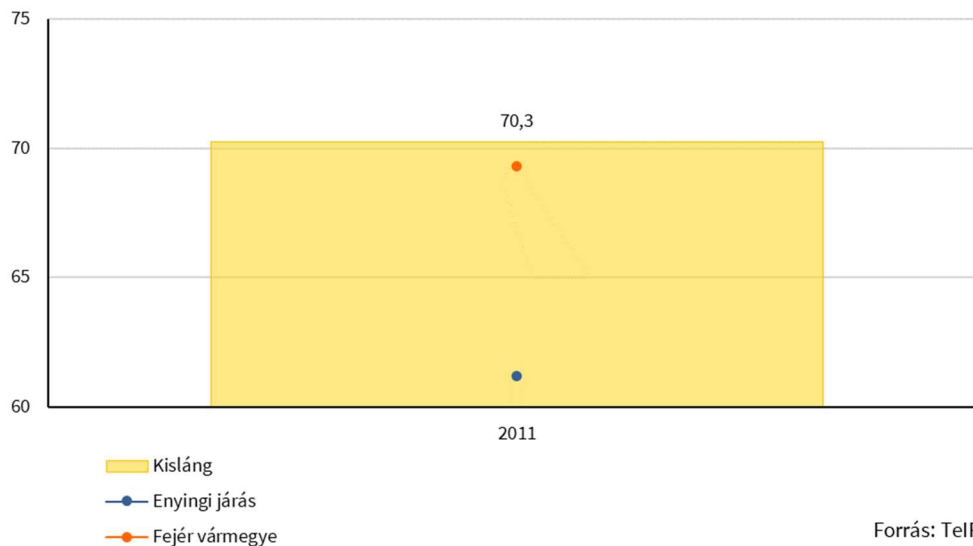

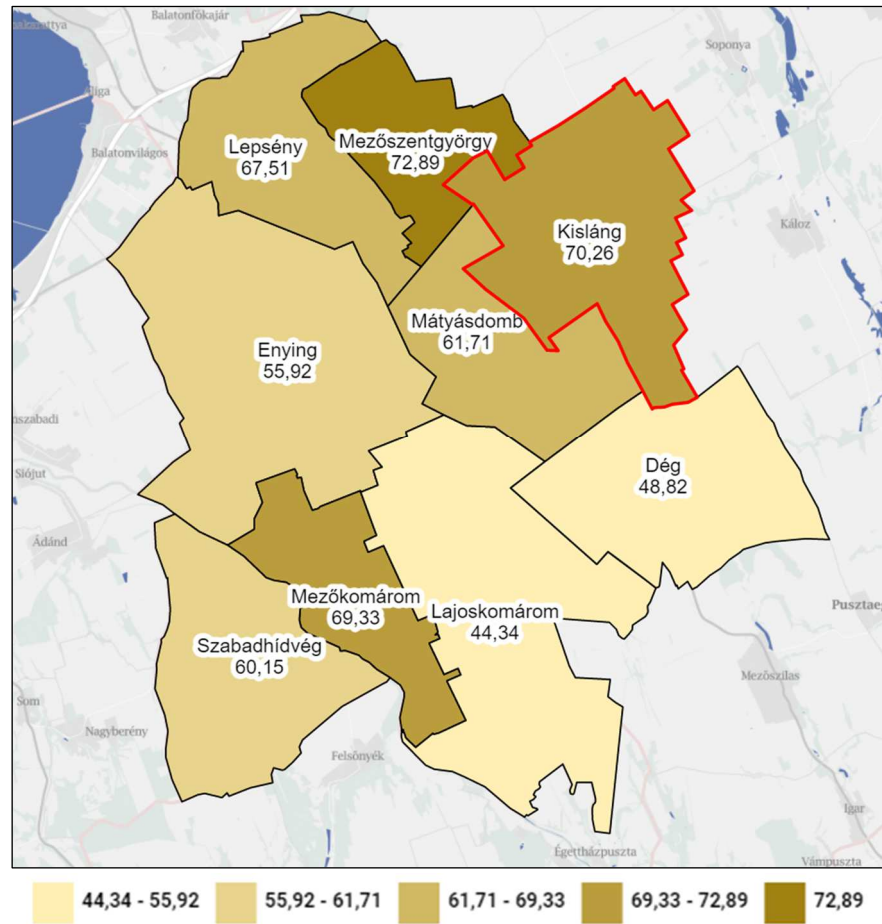
Az előző ábrák mutatják Kisláng, illetve a környező települések vándorlási egyenlegét. A vándorlási egyenleg alakulásának definíciója a következő:” Az adott közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az onnan másik közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők számának különbözete, ezer lakosra vetítve”. A diagrammok mutatják az idő múlásával a vándorlási egyenleg alakulását, a térképes ábra pedig Kisláng és a környező települések 2021-es vándorlási egyenleg értékét.

A vándorlási egyenleg az elmúlt 20 évben erősen ingadozott. 2015-ig döntően negatív, utána viszont pozitív értéket mutatott. Az utóbbi évek pozitív vándorlási egyenlege a népességszám növekedésben is megfigyelhető. 2021-ben Kisláng vándorlási egyenlege az Enyingi járás településeihez képest jobb értéket mutatott.

A kedvezőtlen elhelyezkedés következtében a környező településekre is jellemző, hogy a munkavállalók a vármegyeszékhelyen, vagy a környező más településeken (Enying) vállalnak munkát. Kisláng településen sincs másképp: a 2011-es népszámlálási adatok szerint a településen a foglalkoztatottak 70,3%-a naponta ingázó. Az arányt javítani lehetne helyi foglalkoztatási programokkal, illetve a vállalkozások támogatásával.

Naponta ingázó (eljáró) foglalkoztatottak aránya (%)

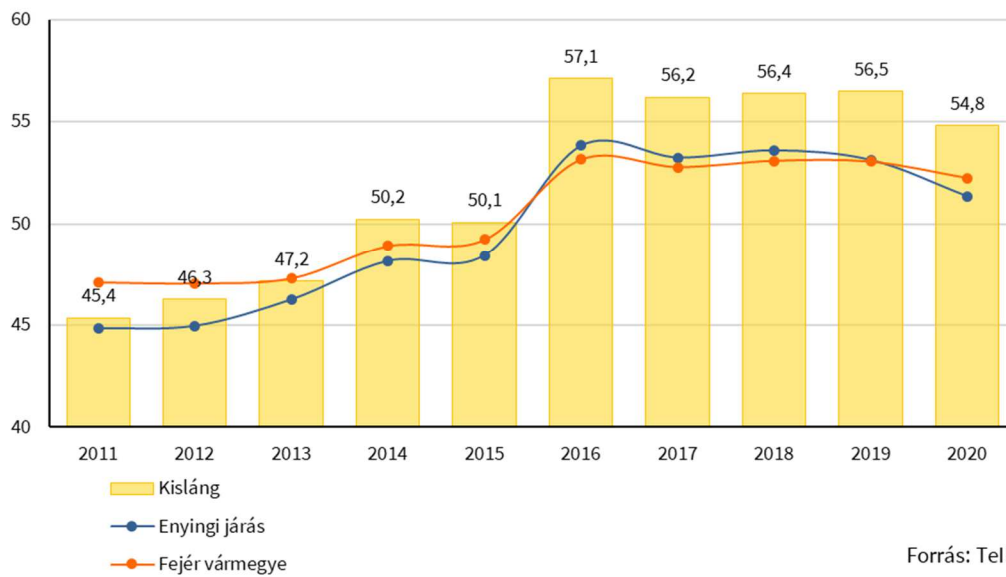

Naponta ingázó (eljáró) foglalkoztatottak aránya (%) Kislágon és a környező településeken (2011)
 Forrás: TeIR

Jövedelmi viszonyok

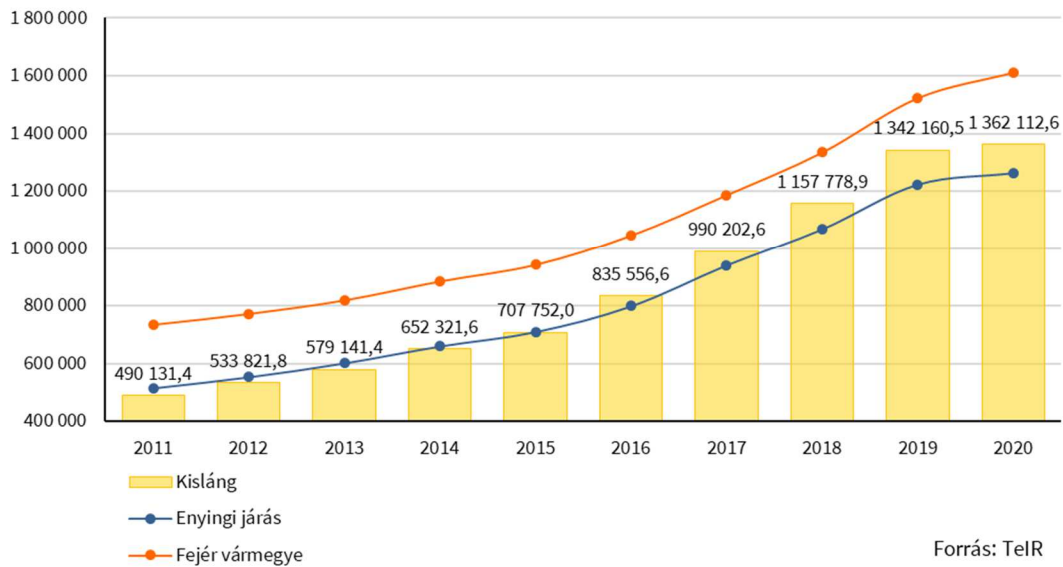
Száz lakosra jutó adófizetők száma (fő)

Száz lakosra jutó adófizetők száma Kislágon és a környező településeken
 Forrás: TeIR

Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft)

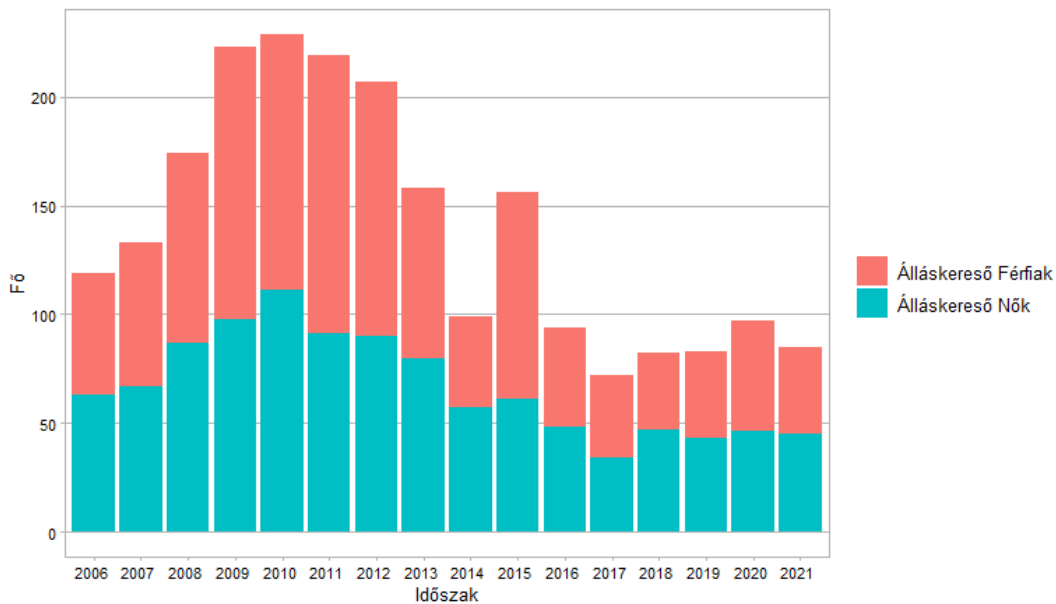

*Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem forintban Kislágon és a környező településeken
Forrás: TeIR*

A fenti két ábra mutatja Kisláng két makrogazdasági adatát az adófizetők arányáról és az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelemről. Az adófizetők aránya 2016-ban ugrásszerűen megnőtt, majd minimális ingadozás figyelhető meg, ami valószínűleg a munkanélküliség csökkenésének, illetve a képzett munkaerő bevándorlásának tudható be. Kisláng településen 2014 óta meghaladja az adófizetők aránya a Fejér vármegyei átlagot és a környező településektől is pozitív irányban tér el.

Az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem trendszerűen növekedett 2011 és 2020 között; a válság hatását mutatja a 2011 körüli megfigyelhető alacsony érték, stagnálás. Kislágon a nettó belföldi jövedelmek 2011-től újra növekedni kezdtek, 2016-tól a járási átlagnál jobbak, de a Fejér vármegyei átlagot nem érték el. A jelentős együtt mozgás a bérekben részben az ingázó munkavállalóknak tudható be.

Álláskeresők számának változása

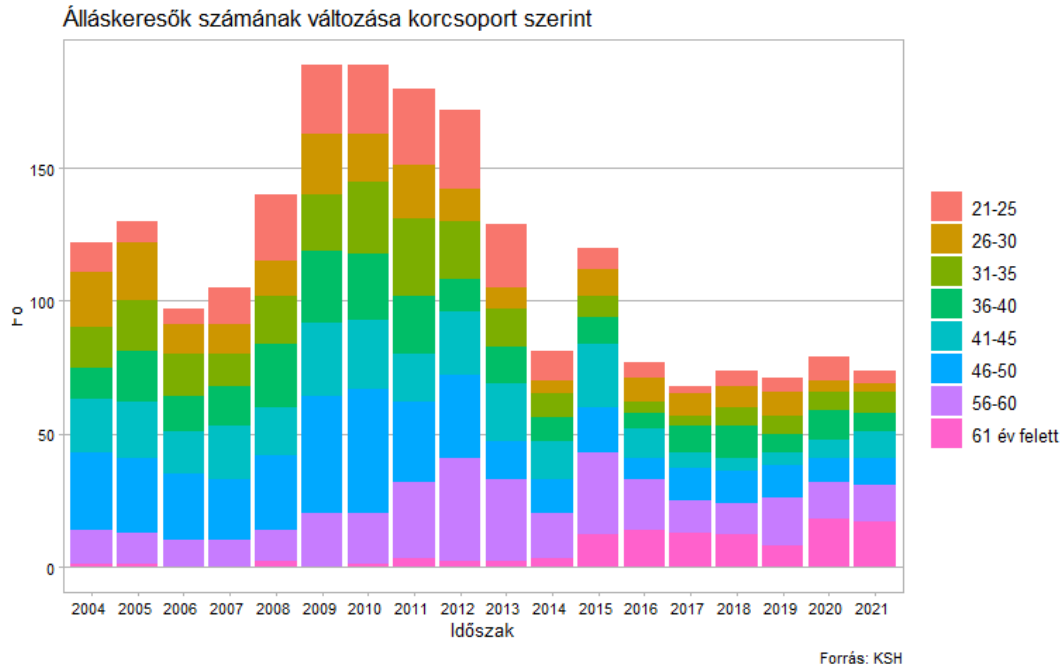
*Nyilvántartott álláskeresők alakulása nemek szerint Kislágon
forrás: KSH*

A fenti ábráról leolvasható a 2008-ban kirobbanó válság hatása: a helyzet 2009 és 2012 között volt a legsúlyosabb, amikor több, mint 200 fő keresett állást, azonban ezután tartós csökkenő tendencia látható.

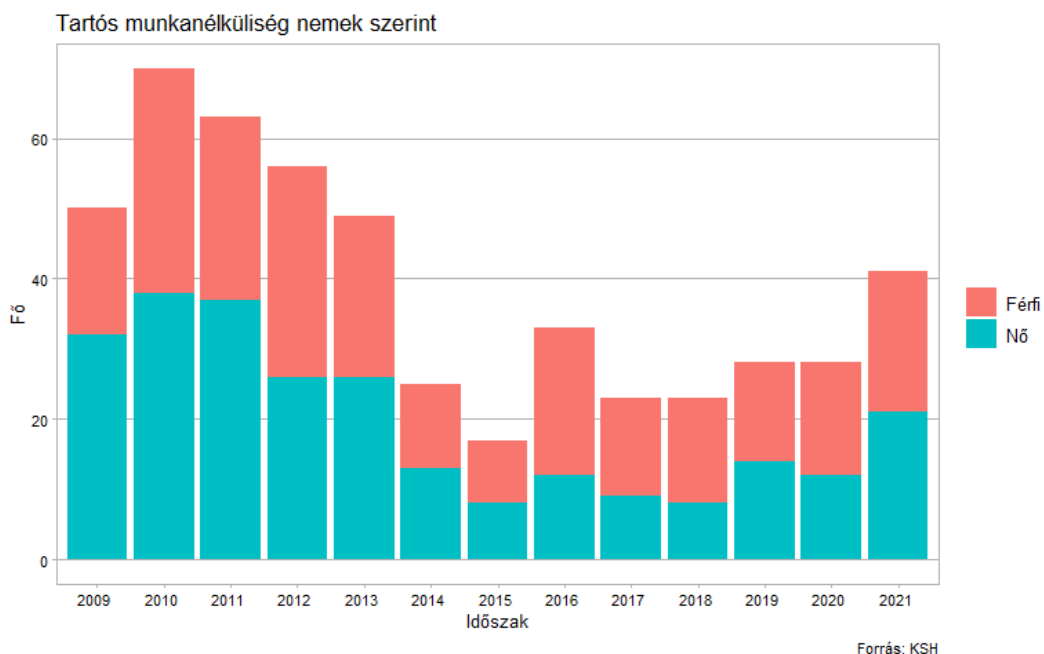

A válság a nők és a férfiak helyzetét egyaránt befolyásolta, azonban a munkát kereső egyének száma 2016-ra a 2009-es adat több, mint felére esett vissza. Ez nagyban köszönhető az újrainduló gazdaságnak. 2020-ban némi emelkedés tapasztalható az álláskeresőik számában, amit a COVID19 okozta járványhelyzet idézett elő.

A válság a 61 év feletti korosztály kivételével a többi korosztályt egyaránt érintette. 2009-2010 között a 46-50 éves korosztályban volt a legnagyobb az álláskeresőik száma, viszont 2020-2021-ben a járványhelyzet alatt már a 61 év felettek között volt a legmagasabb az álláskeresőik száma.

Álláskeresőik számának változása korcsoportok szerint Kislágon, 2004 és 2021 között
Forrás: KSH

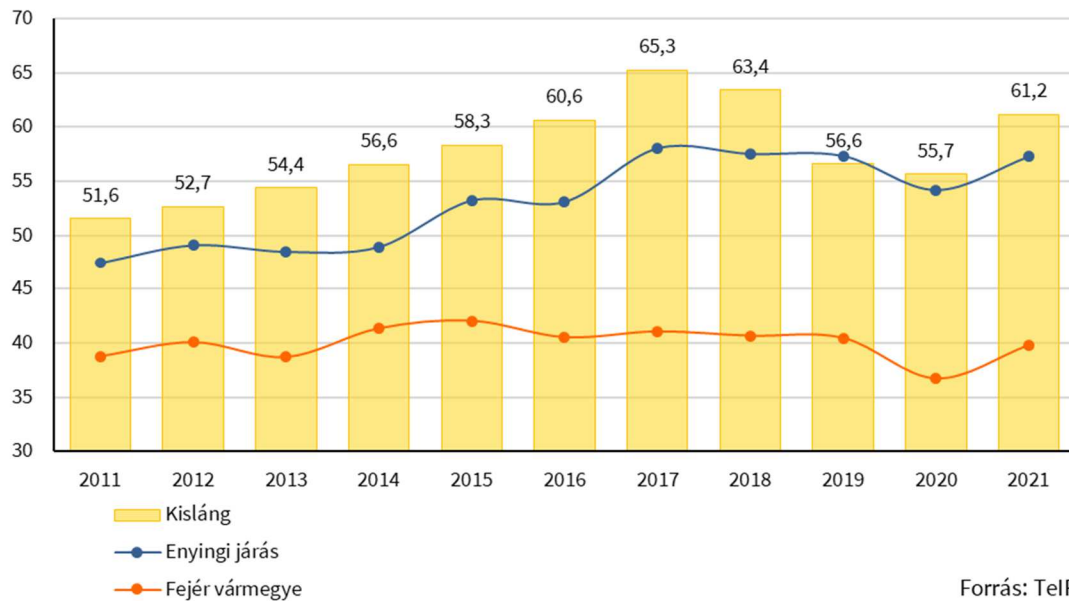

A nemek megoszlása az egy éven túl nyilvántartott álláskeresőik számában Kislágon 2009 és 2021 között.
Forrás: KSH

A fenti ábra mutatja az egy éven túl nyilvántartott álláskeresőik számát Kisláng településen. A 2010-2011-évi magasabb tartós munkanélkülisége t ugyancsak a válság magyarázza. Ebben az időszakban a nők voltak nagyobb számban az egy éven túl munkakeresők között. 2014-től a tartósan munkanélküliek száma 40 fő alatt volt egészen 2021-ig, az előbbieken már említett járványhelyzetig.

Legfeljebb 8 általános iskolát végzett regisztrált munkanélküliek aránya (%)

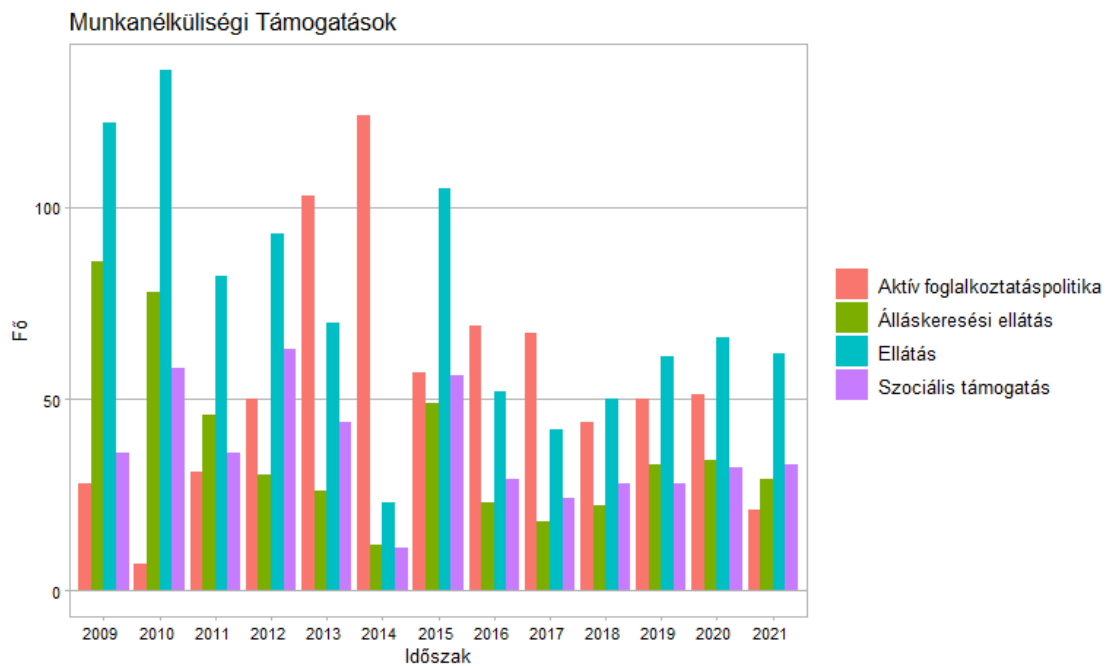

*Legfeljebb 8 általános iskolát végzett regisztrált munkanélküliek aránya (%) Kislágon
Forrás: TeIR*

A fenti ábrából jól látszik, hogy a munkanélküliség egyik fő oka az aluliskolázottság. 2011-től Kislágon a munkanélküliek legalább 50%-a legfeljebb 8 általános iskolát végzett. 2017-ben 65,3% volt az aluliskolázott álláskeresők aránya.

A vizsgált időszakban mind a járási, mind a vármegyei átlagnál rosszabbak voltak Kislágon az értékek.

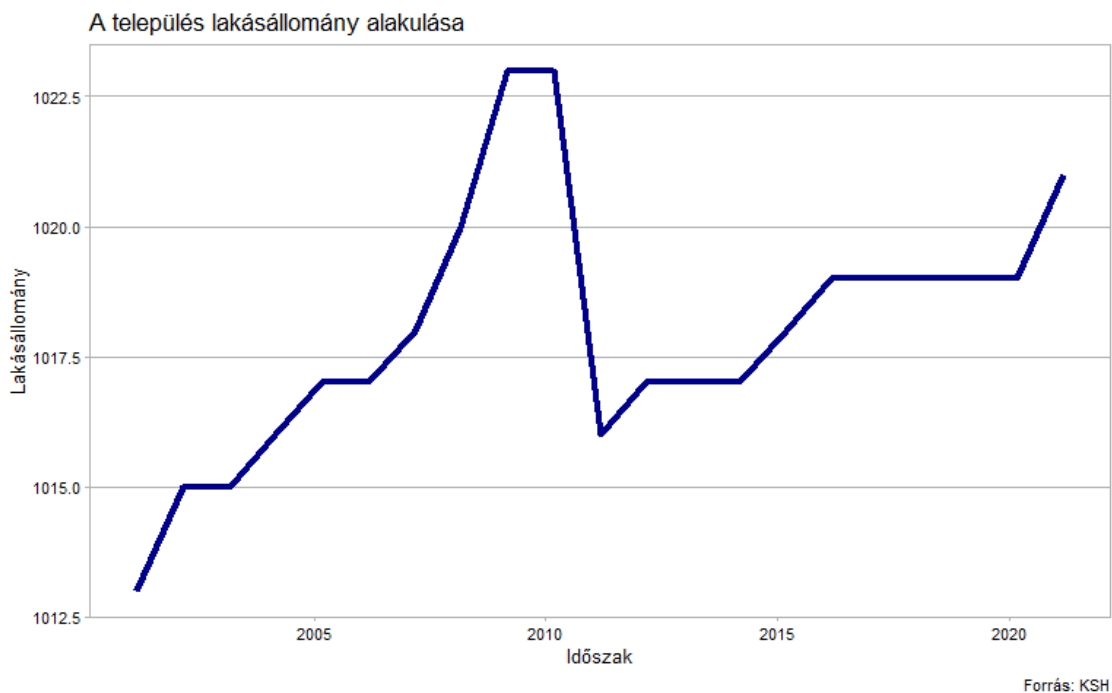
Az alábbi ábra mutatja a különféle támogatásban részesülők számának alakulását Kislágon. A válság okozta magas álláskeresők száma miatt a munkanélküli támogatásban résztvevő személyek száma is megnőtt. 2017-2018-ra viszont a számuk jelentősen lecsökkent, az álláskeresők ellátását fokozatosan visszaszorították, és nagyobb arányban vettek részt az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel való támogatásban.

Különféle támogatásban részesülők száma (fő) Kislágon
Forrás: KSH

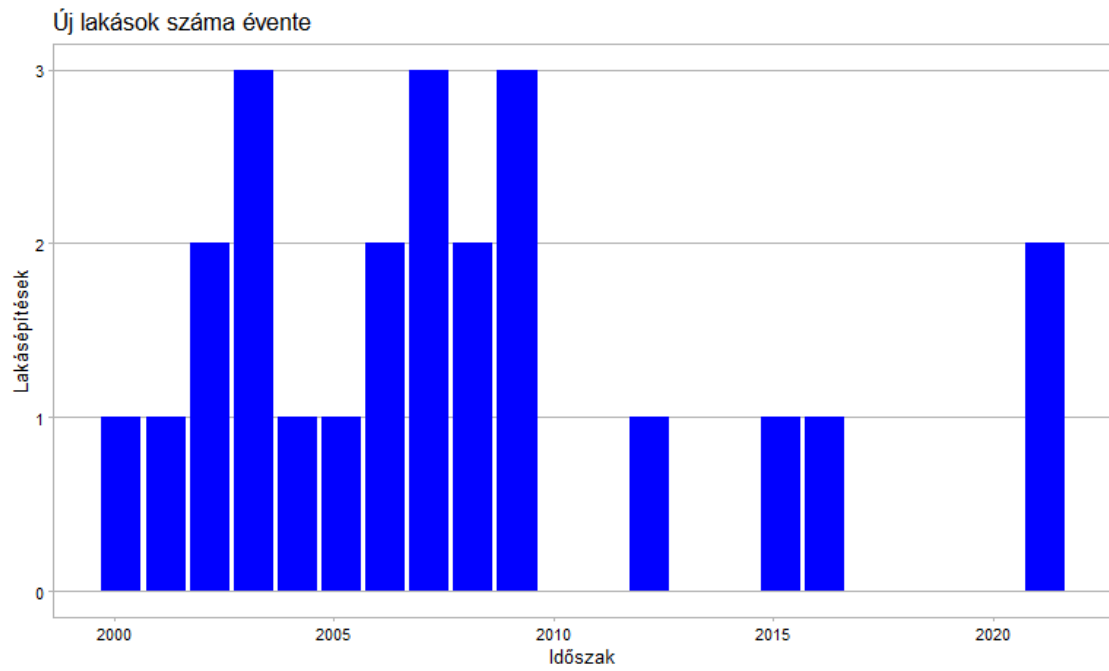
Lakásállomány

2021-ben a lakásállomány 1021 darab volt (forrás: KSH). Kisláng településen a lakásállomány az alábbi idősor alapján alakult:

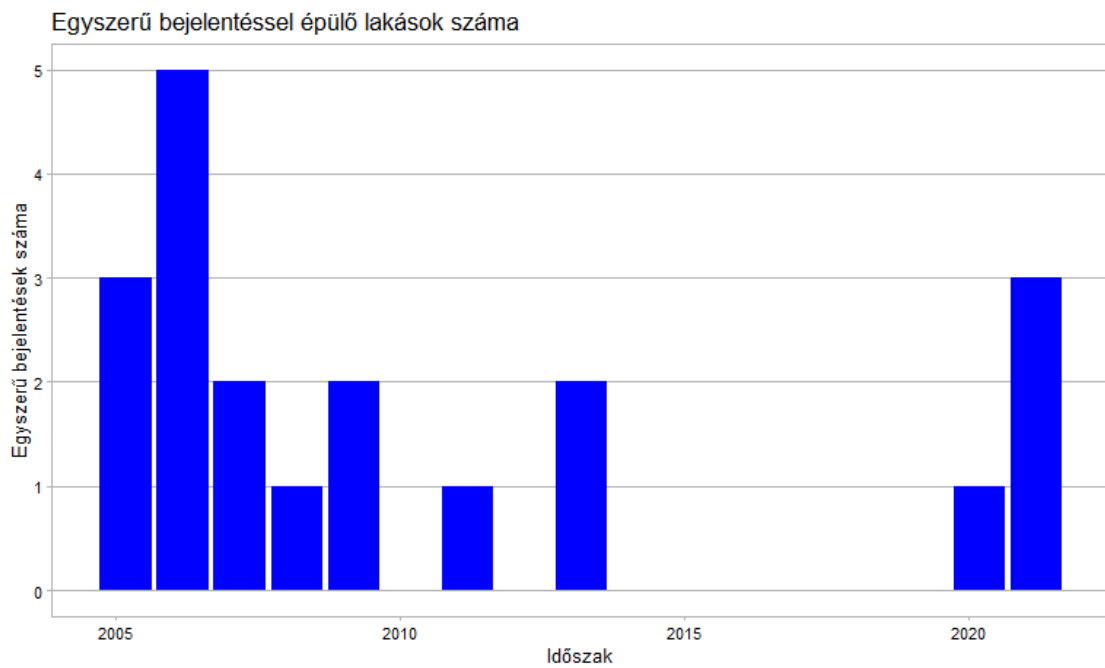

Kisláng lakásállományának alakulása 2001-től 2021-ig
forrás: KSH

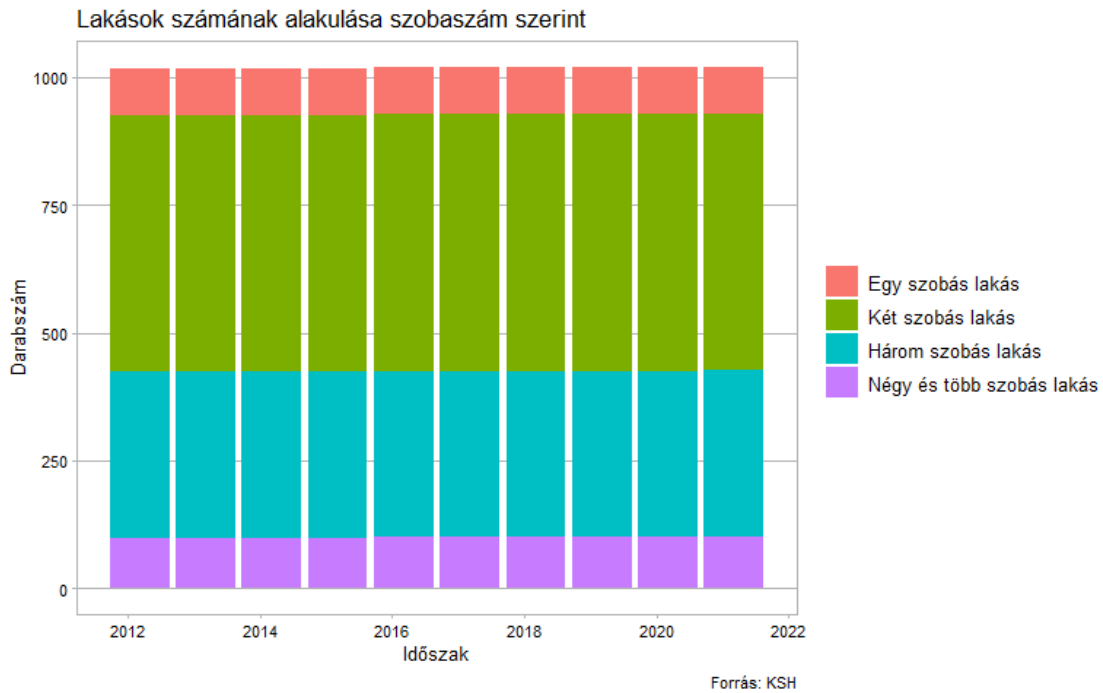
Kisláng közigazgatási területén a 2000-es évektől kevés új épületet építettek, évente maximum 2-3 db-ot. Az utóbbi években mindössze 1-2 új lakás épült.

Új lakások száma Kislágon
Forrás: KSH

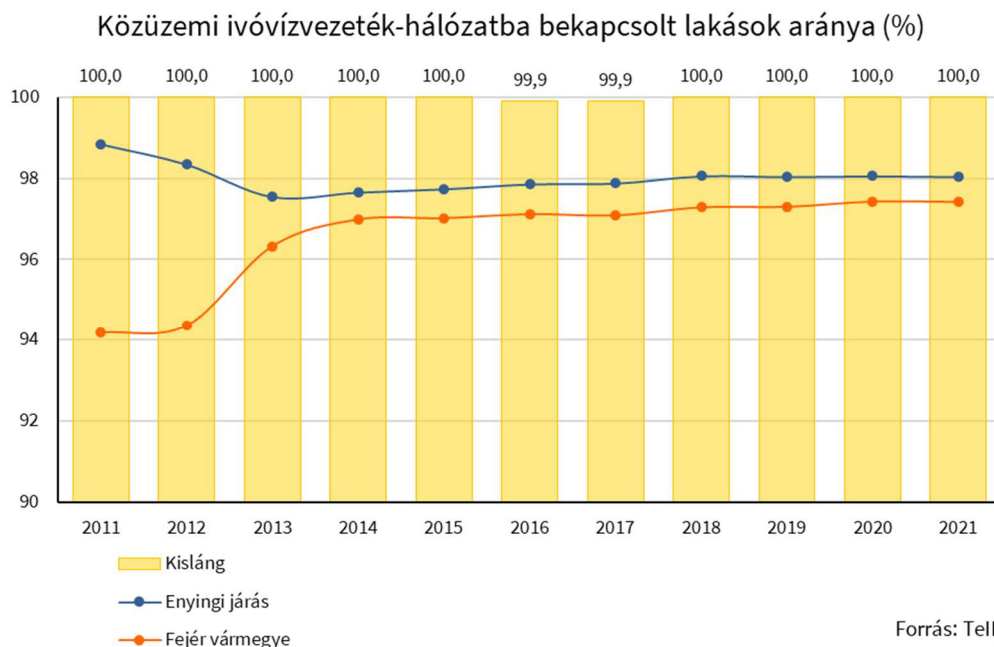

Egyszerű bejelentéssel épülő lakások száma Kislágon
Forrás: KSH

*A lakások megoszlása szobák száma szerint
Forrás: KSH*

A fenti ábra mutatja Kisláng lakásállományának megoszlását a szobák száma szerint. 2021-es adatok alapján döntően két- és három szobás lakások vannak a településen. A négy vagy több szobás, illetve az egyszobás lakások csoportja a lakásállomány kevesebb, mint negyedét alkotja.

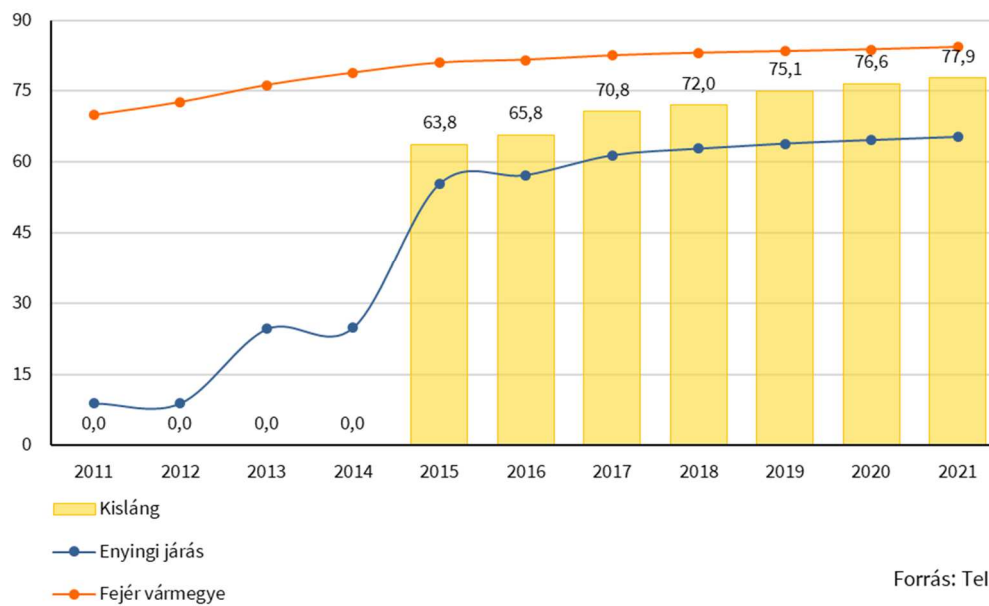

*Közüzemi ivóvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%) Kislágon és a környező településeken
Forrás: TeIR*

A fenti diagramm mutatja a közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások arányát százalékban: 2011-től (2 évet leszámítva) a teljes lakásállományt bekapcsolták az ivóvízvezeték-hálózatba. Ez mind a Fejér vármegyei átlagnál, mind a járási átlagos hálózati bekötöttségénél jobb érték.

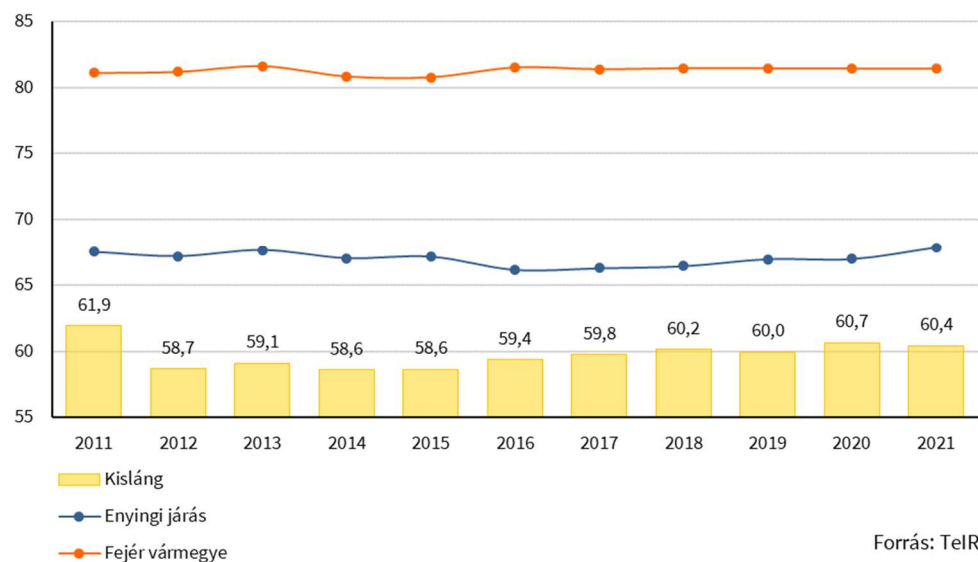
Közcsatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)

Közcsatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya (%) Kislángon és a környező településeken Forrás: TeIR

Kislángon a közcsatornahálózat kiépítése 2012-2013-as években kezdődött el, ezért a lakásállomány csatlakoztatása csak 2015-ben kezdődött el.

Háztartási gázfogyasztók száma 100 lakásra (fő)

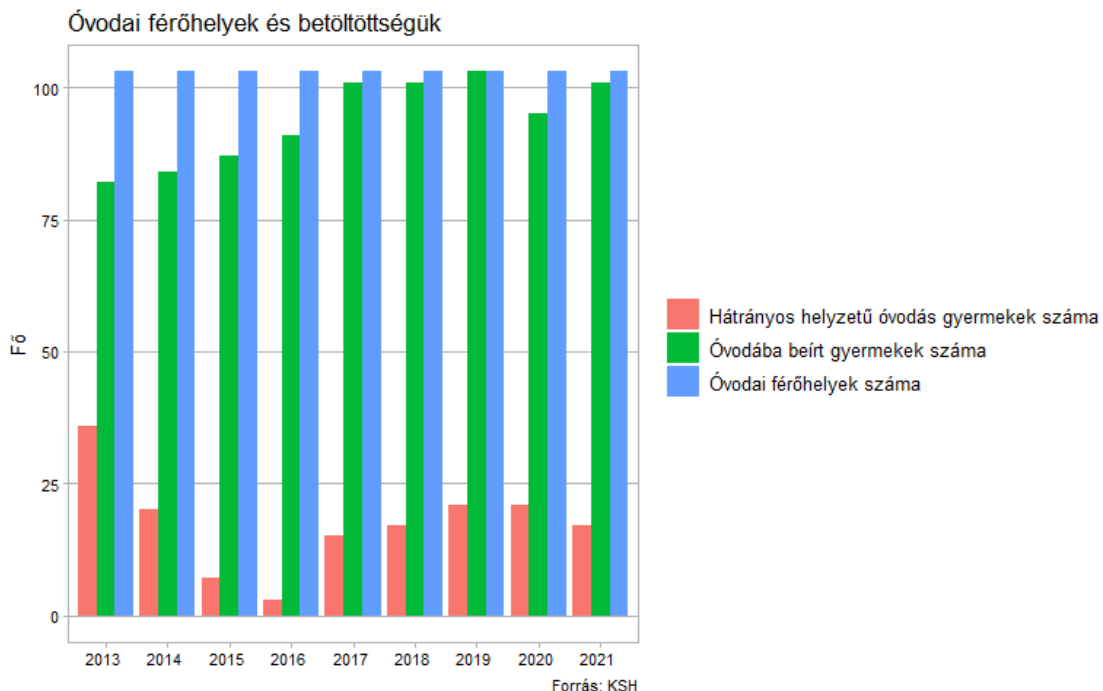
Háztartási gázfogyasztók száma 100 lakásra (fő) Kislángon és a környező településeken Forrás: TeIR

6. A település humán infrastruktúrája, közszolgáltatások

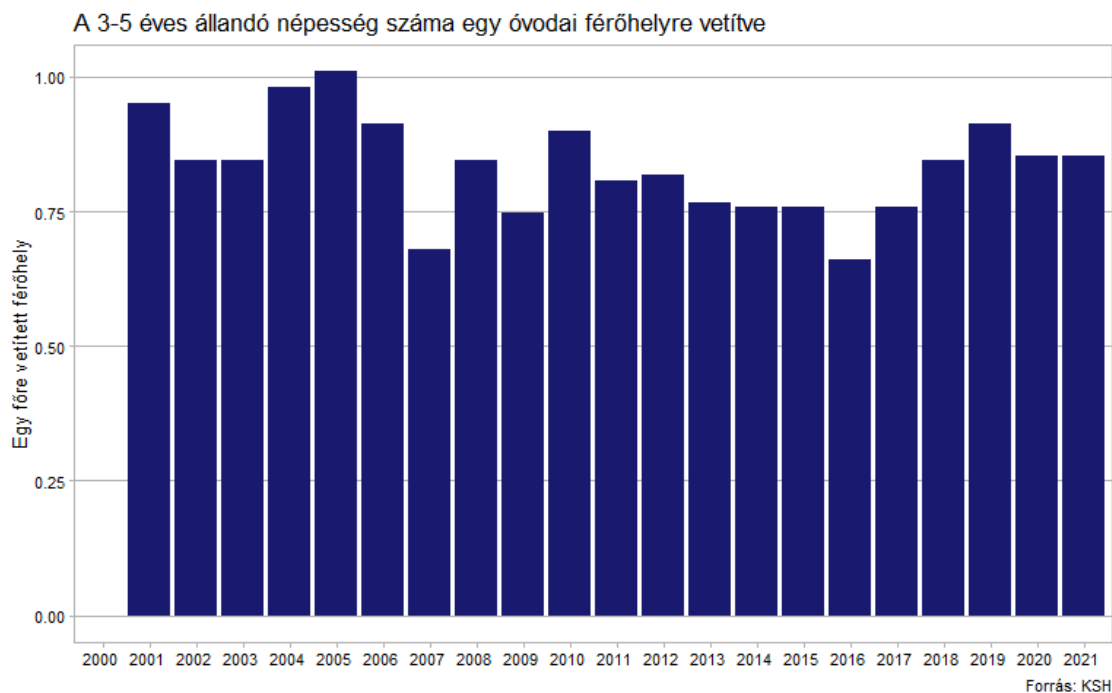
Oktatás- nevelés

A település nyugodt, csendes lakókörnyezetet biztosít az itt élők számára. A bölcsődei és óvodai szolgáltatásokat a Kislángi Csicsergő Óvoda-Mini Bölcsőde és Konyha látja el. Az intézményt Kisláng község önkormányzata üzemelteti.

Óvodai férőhelyek és betöltöttségük száma Kisláncon

Forrás: KSH

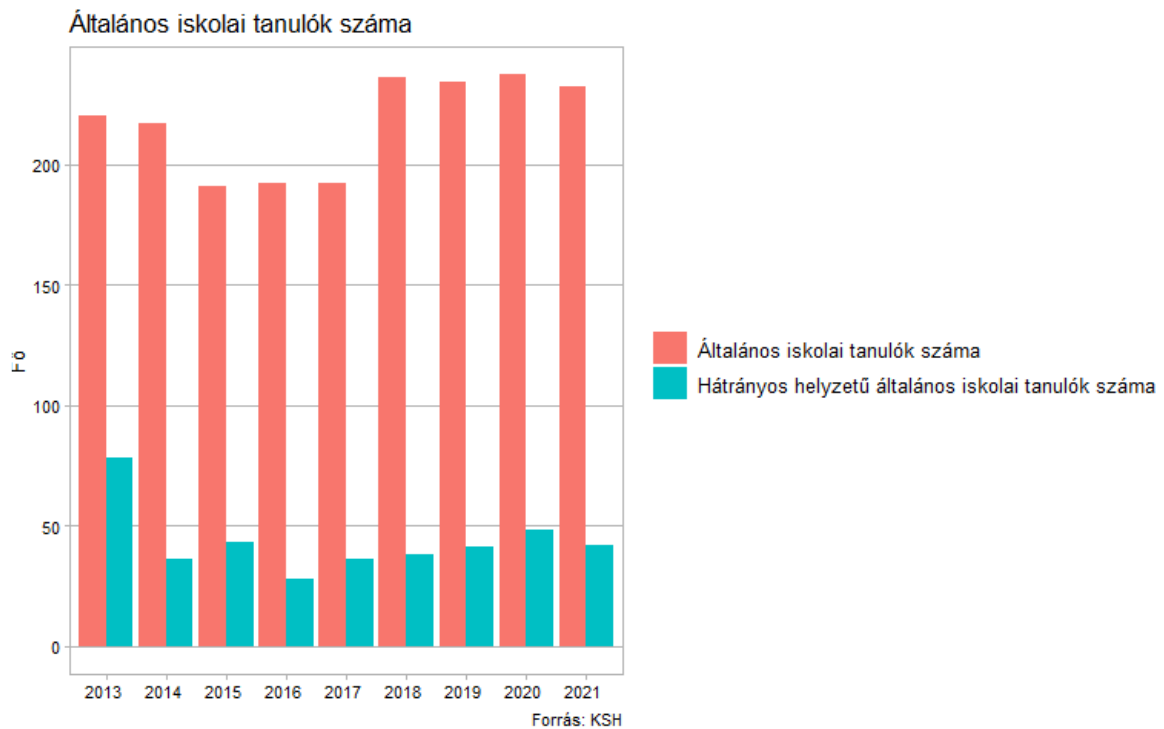
Egy óvodai férőhelyre jutó 3-5 évesek száma Kisláncon

Forrás: KSH

A településen az általános iskolai szolgáltatásokat a Tamási Áron Általános Iskola látja el.

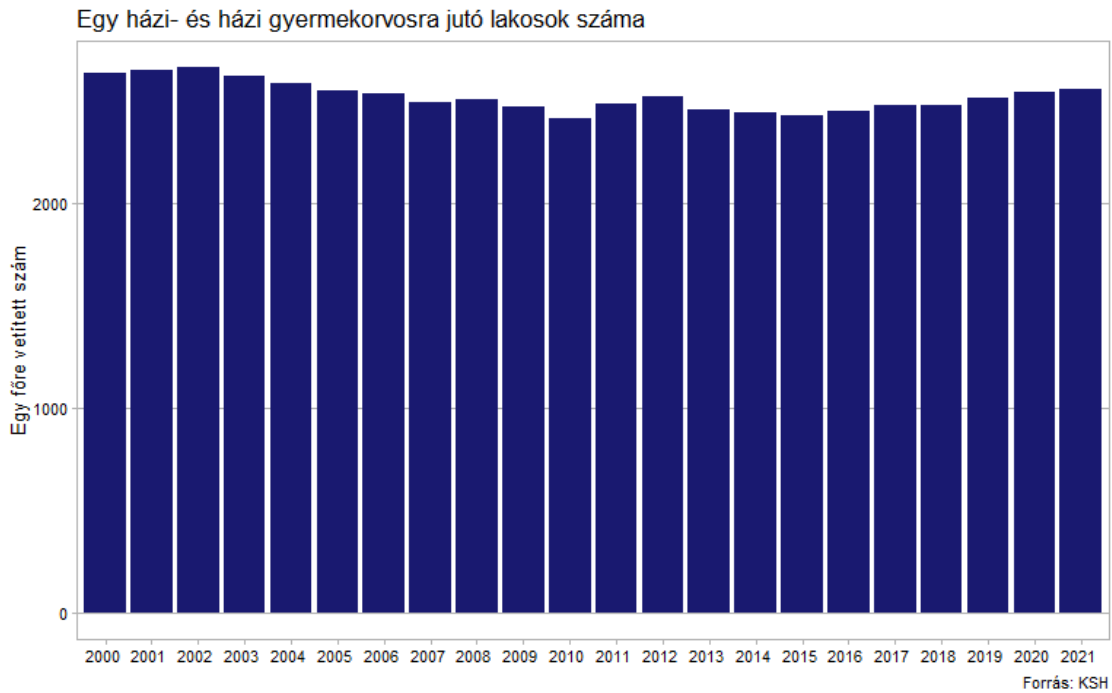
Az alábbi ábráról leolvasható, hogy számottevő a hátrányos helyzetű iskolai tanulók száma. Emiatt az általános iskola külön figyelmet fordít a felzárkóztatásukra, fejlesztésükre csoportos és egyéni foglalkozásokban is.

*Általános iskolai tanulók száma Kislágon
Forrás: KSH*

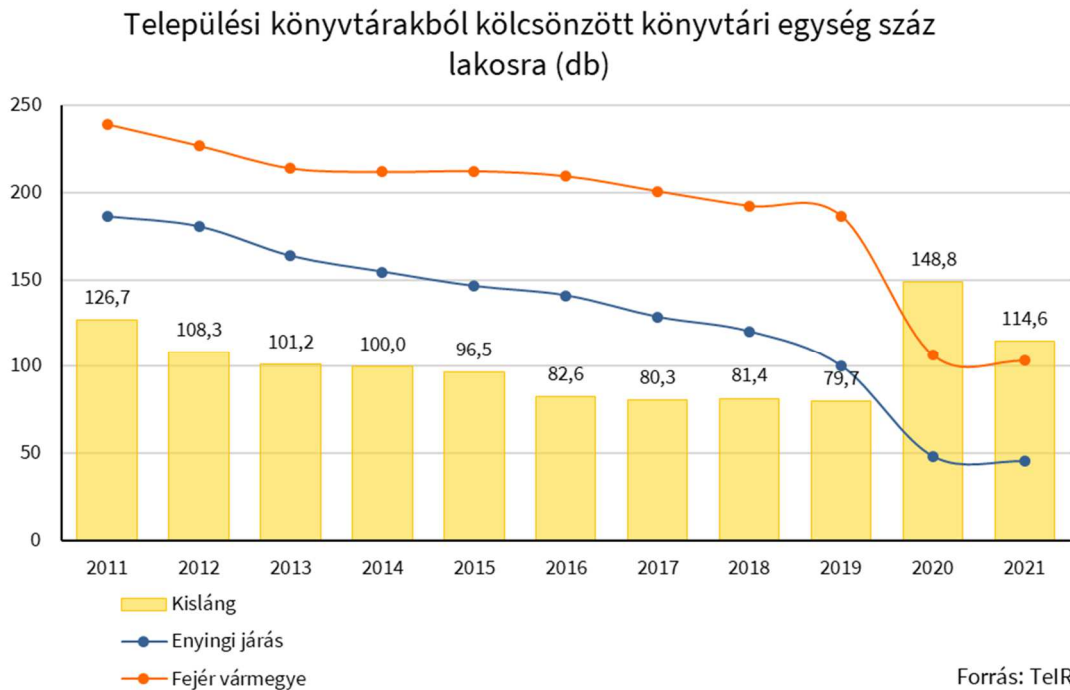
Egészségügy és szociális közszolgáltatások

Kisláng településen felnőtt házi orvos és házi gyermekorvosi rendelés egyaránt működik. Házi orvosi ügyeleti ellátásért a lakosoknak Kázóra kell menni. Ezen kívül fogászati ellátás, védőnői szolgálat és egy gyógyszertár is van a településen.

Egy házi- és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma Kislágon
Forrás: TeIR

Közösség, művelődés, kultúra

A települési könyvtárakból kölcsönzött könyvtári egységek száma száz lakosra Kislágon
Forrás: TeIR

A településen kölcsönzött könyvek száma 2019-ig elmaradt a járási és a vármegyei átlagtól. Ennek egyik oka, hogy a székesfehérvári Megyei Könyvtár a ingázó dolgozóknak, illetve a városban tanuló diákoknak könnyen megközelíthető, így bár a statisztikában nem jelenik meg, Kisláng lakosainak viszonylag könnyű a könyvkölcsönzés és élnek is ezen lehetőségekkel.

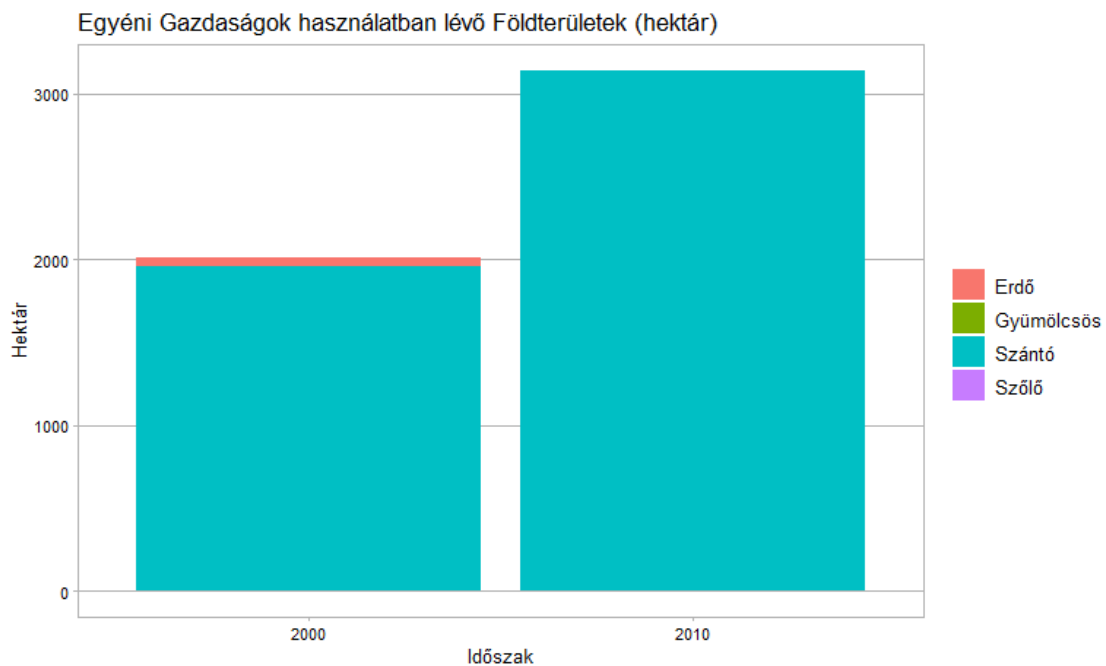

7. A település gazdasága

A település gazdasági súlya, szerepköre

Időszak	Terület típusa	Hektár
2000	Szántó	1949.6099
2010	Szántó	3141.1216
2000	Gyümölcsös	0.6235
2010	Gyümölcsös	0.2158
2000	Szőlő	5.0698
2010	Szőlő	0.9393
2000	Erdő	51.6000
2010	Erdő	NA

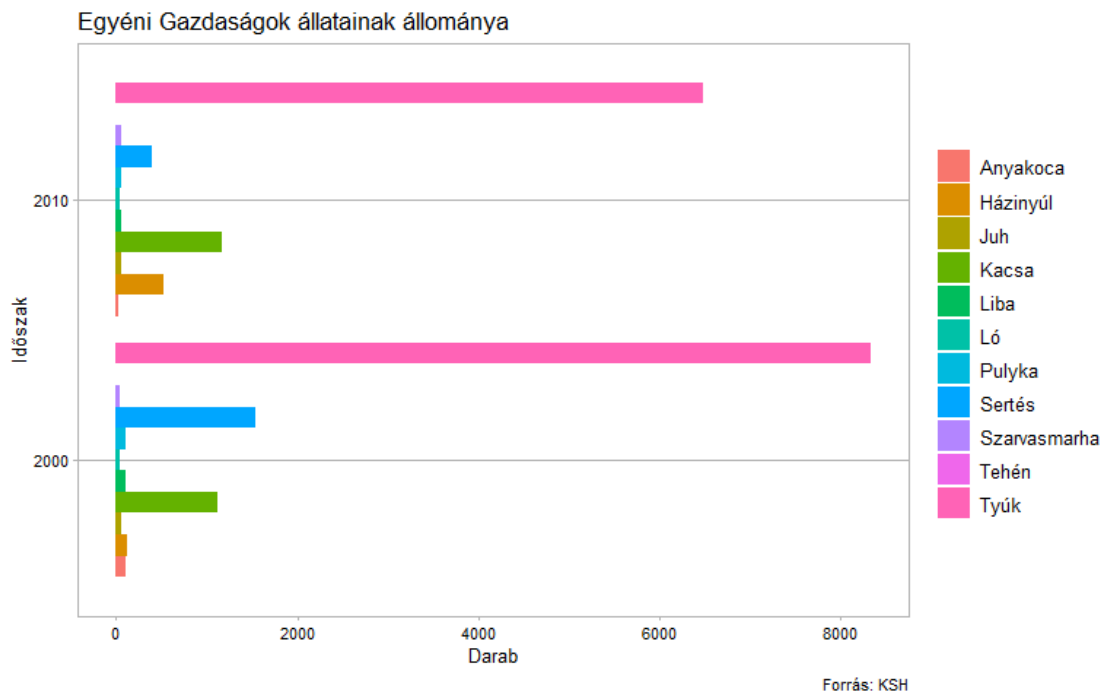
Az alábbi diagram szemlélteti az egyéni gazdaságok használatában lévő földterületeket. Jól látszik az előző táblázat alapján is megállapítható jelentős növekedés a szántók területére nézve, 2010-re közel 1950 ha-ról 3140 ha-ra nőtt az egyéni gazdaságok használatában szántók területe.

Egyéni gazdaságok használatában lévő földterületek
Forrás: KSH

Az alábbi diagramm szemlélteti az egyéni gazdaságok által gondozott állat-állomány alakulását 2000 és 2010-ben. Kislágon a tartott tyúk, sertés és kacsá állományok voltak számottevők.

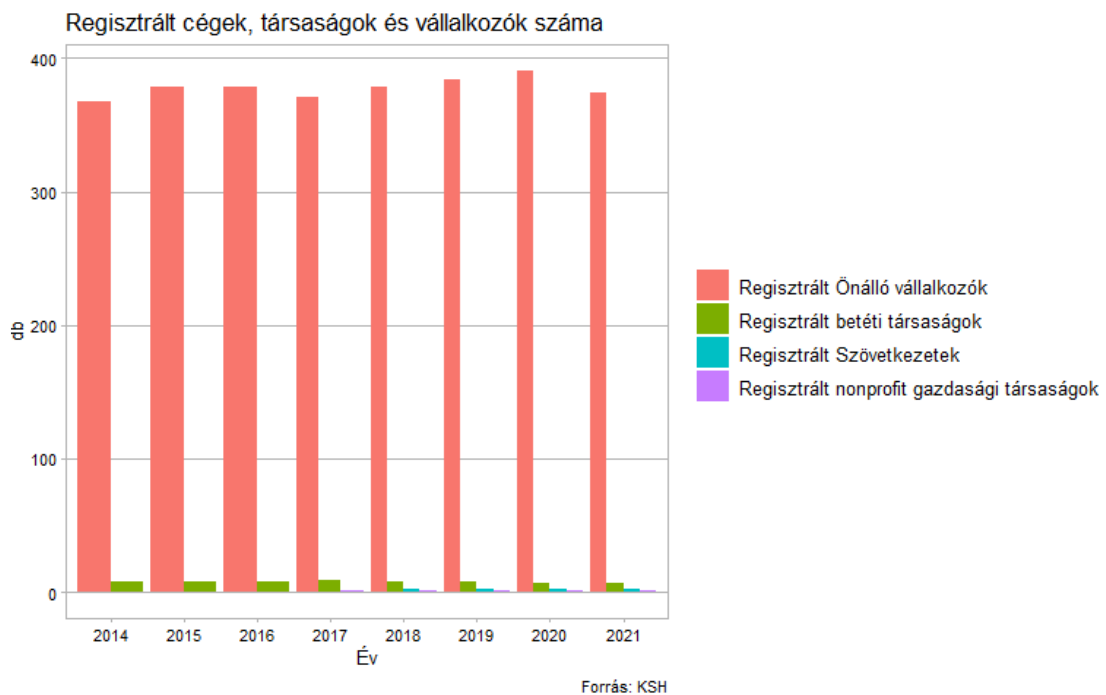
*Egyéni Gazdaságok állatainak állománya
Forrás: KSH*

A regisztrált vállalkozások száma az utóbbi években növekedett. 2021-ben Kisláng településen a regisztrált vállalkozások száma 439, a megszűnt vállalkozások száma 30 volt

Időszak	Regisztrált vállalkozások száma	Megszűnt vállalkozások száma
2014	409	16
2015	422	19
2016	419	30
2017	413	23
2018	426	17
2019	435	27
2020	453	20
2021	439	30

*Regisztrált és megszűnt vállalkozások száma Kisláng területén (2014-2021)
Forrás: KSH*

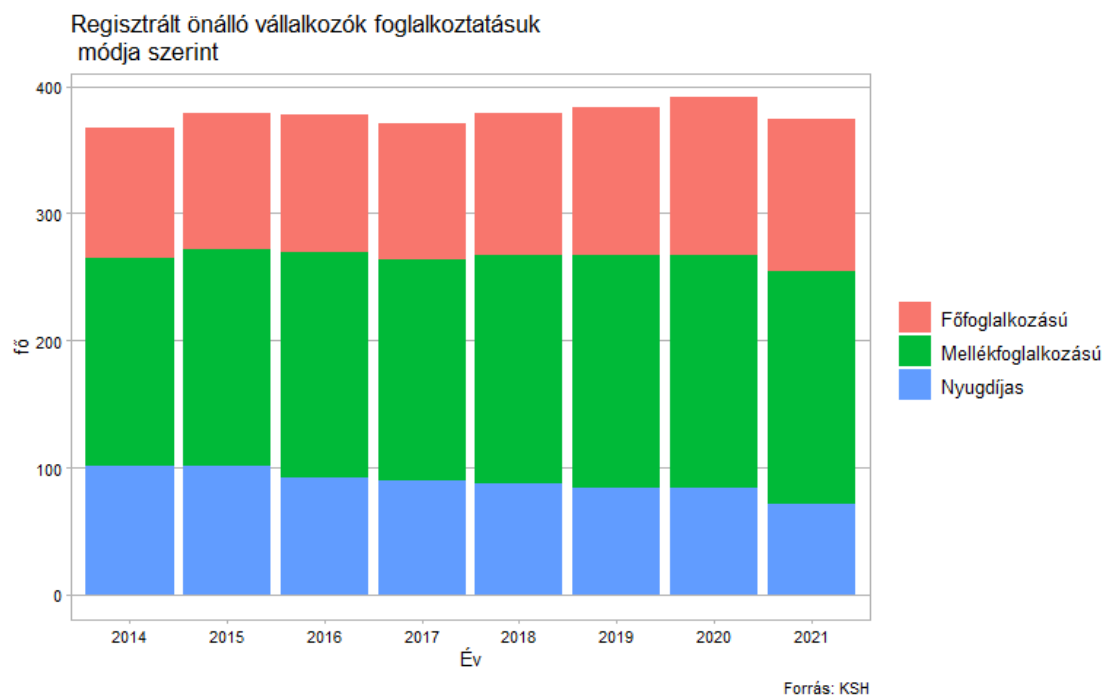
Kisláng településen a regisztrált vállalkozások között az önálló vállalkozók vannak túlsúlyban. 2021-ben a 439 regisztrált vállalkozás közül 374 volt önálló vállalkozó.

Regisztrált cégek, társaságok és vállalkozók száma Kisláng területén (2014-2021)

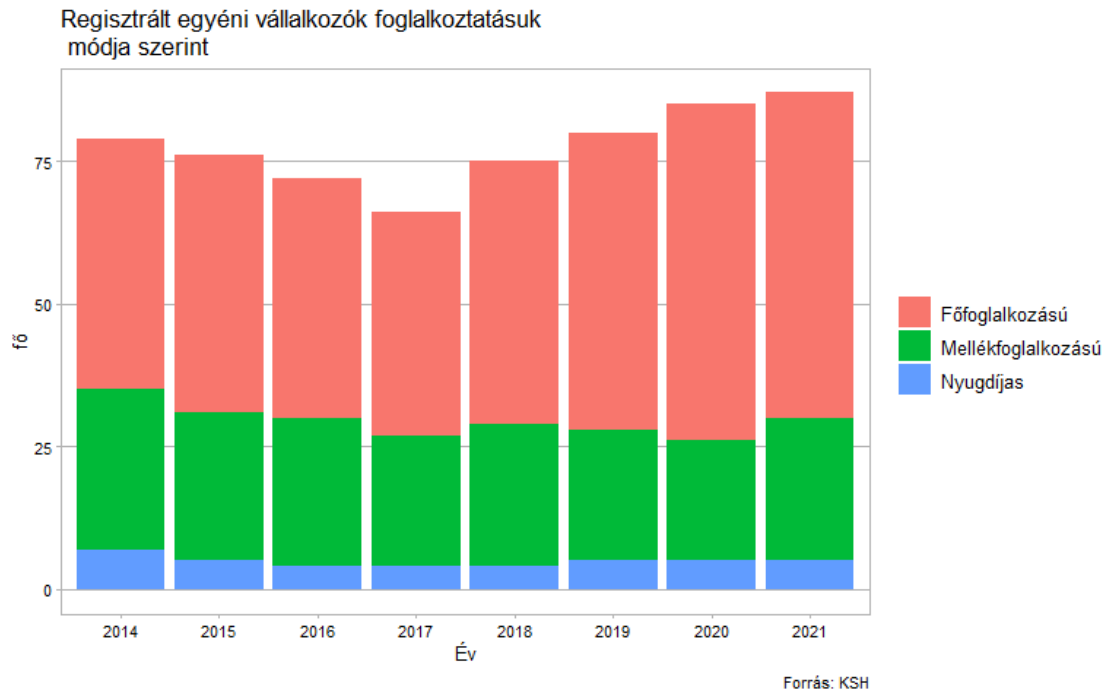
Forrás: KSH

Kisláng településen az egyéni vállalkozók döntő többsége mellékfoglalkozású, de a főfoglalkozásúak és a nyugdíjasok száma is magas.

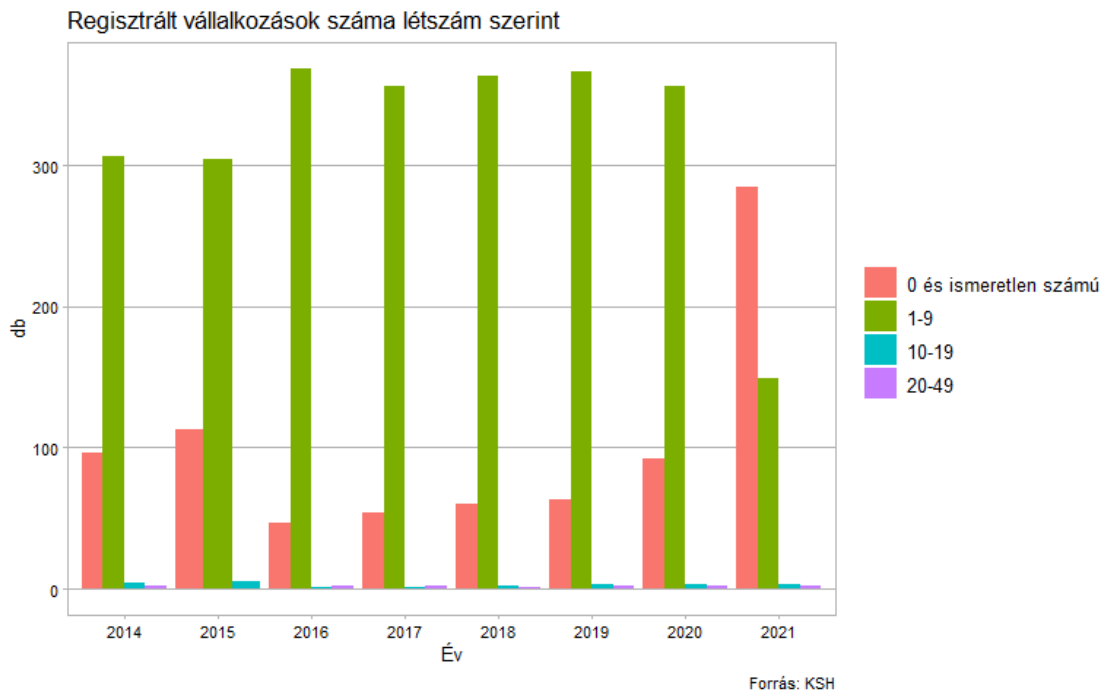

Regisztrált önálló vállalkozók foglalkoztatásuk módja szerint Kisláng területén (2014-2021)

Forrás: KSH

Regisztrált egyéni vállalkozók foglalkoztatásuk módja szerint Kisláng területén (2014-2021)
Forrás: KSH

Regisztrált vállalkozások száma létszám szerint Kisláng területén (2014-2021)
Forrás: KSH

Létszámukat tekintve Kisláng településen a vállalkozások döntően mikro- és kisvállalkozások: 2020-ig több, mint 300 olyan vállalkozás volt, melyekben a foglalkoztatottak száma 1 és 9 fő között volt. Jelentős a 0 és ismeretlen fős vállalkozások száma is (2021-ben közel 300 db): ezek főként az inaktív vállalkozásokból tevődnek ki.

A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

Kislángban a termelő gazdasági ágazat a mezőgazdasági és az építőipari ágazatban jelenik csak meg. A szolgáltatások az alapfokú ellátásra, szállítmányozásra korlátozódnak.

A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fejlesztési elképzelése

A gazdasági szervezetek jellemzően a mezőgazdaság és építőipar területén mutatnak fejlődést, kis mértékben fejlődnek a szolgáltató tevékenységet folytatók.

Az építőiparhoz és szállítmányozáshoz kapcsolódó vállalkozások a település belterületi telephelyeken folytatják tevékenységüket.

A vállalkozások egy kisebb csoportja a település külterületén találhatóak, a szolgáltatások nem korlátozódnak a településközpontokra. Ezekben a területeken a fejlesztések építésjogi feltételei a több gazdasági társaság esetében korlátozottak a meglévő területfelhasználás, a telekszerkezet és a meglévő építmények miatt.

A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F, stb.)

A gazdasági társaságok egy részének tevékenysége helyhez kötött (mezőgazdasági termelő és feldolgozó vállalkozás) ezért a megközelítés csak a termények elszállításával befolyásolja a versenyképességet. A tevékenység nem igényel nagyszámú magasan képzett munkaerőt, ezért a megfelelő munkaerő a térségben rendelkezésre áll. Az építőipari és a szállítmányozó vállalkozások számára is rendelkezésre áll szabad munkaerő. A K+F tevékenységről nincs elég információ, az építőipari vállalkozásokban a tevékenysége nem kötődik kizárólag a településhez.

Ingyanlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

Kislángban az ingatlanpiac az országos átlag alatti, gyenge. A gazdasági társaságok a már meglévő telephelyeiken bővítik a tevékenységüket. Új gazdasági tevékenység iránti ingatlan kereslet jelenleg is van a településen, A hatályos településszerkezeti tervben van fejlesztésre kijelölt gazdasági terület, azonban a közművesítés csak részben történt meg. A gazdasági fellendülés reményében az önkormányzat saját tulajdonú ingatlanokon kíván gazdasági területeket kijelölni.

Az önkormányzatnak erősítenie kell a kistérségben betöltött szerepét. Különösen meghatározó jelentőséggel kell kezelni a területfejlesztéssel kapcsolatos együttműködést a térség többi önkormányzataival.

A partnertelepülési kapcsolat mellett törekedni kell az Kislánghoz közel azonos lélekszámú hazai községekkel való szorosabb együttműködés kialakítására.

8. Az önkormányzat gazdálkodása, településüzemeltetés

Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Kisláng község vagyongazdálkodásának fő eleme a helyi földtulajdon és annak hasznosítása.

Nem lakáscélú ingatlanok:

A településnek törekednie kell a megfelelő területfelhasználásra, a beépíthető és be nem építhető területek egészséges arányának megtartására. Továbbá kiemelten kell foglalkozni az épített és természetes környezet rehabilitációs folyamataival.

Vagyongazdálkodással kapcsolatos célkitűzések:

- forgalomképes és korlátozottan forgalomképes ingatlanvagyon áttekintése
- ingatlanpiaci változás és az önkormányzat feladatellátásához szükséges ingatlanvagyon összegegyeztetése
- önkormányzat feladatellátását szolgáló középületek felújítása, karbantartása
- szabad önkormányzati területek hasznosítása

- önkormányzati vagyron megóvása a helyi értékek védelmének és az állagmegóvás fontosságának tudatosításával

Lakásgazdálkodás:

Stratégiai cél a lakóingatlan kínálat keresletnek megfelelő befolyásolása, figyelembe véve a település adottságait. A településnek a lakóingatlanok vonatkozásában is a minőségi igények kielégítésére, a településen keletkező jövedelmek megtartására és vonzására kell törekedni.

Lakásstruktúra javítása, kiemelten foglalkozva a területelőkészítéssel: lakásépítési telkek kialakítása és értékesítése, továbbá lehetőség szerint vállalkozók bevonásával is törekedni kell a lakások számának növelésére.

Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Az önkormányzat kötelező feladatait az Ötv. és a kapcsolódó ágazati törvények alapján végzi. A társulás keretében ellátott feladatok az orvosi, fogorvosi – és gyermekorvosi ellátás, családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat, házi segítségnyújtás.

Az önkormányzat gondoskodik kötelező feladatainak ellátásáról, döntéshozatalánál figyelembe veszi, hogy annak következményei nem veszélyeztethetik a kötelező feladatok ellátásának biztonságát.

Az önkormányzati feladatok ellátásánál nagy figyelmet fordít a lakosság szükségleteinek lehető legcélszerűbb és legmagasabb színvonalon történő kielégítésére. Kívánatos, hogy a Képviselő-testület jól működővé és rendszeressé tegye kapcsolatát a községben tevékenykedő gazdasági egységekkel, illetve a község közéletét meghatározó civil szervezetekkel.

INTÉZMÉNYEK

Iskolák-óvodák, kulturális intézmények:

- Tamási Áron Általános Iskola
- Kislángi Csicssergő Óvoda-Mini Bölcsőde és Konyha
- Kislángi Vadócz Pál Művelődési Ház, Könyvtár és Faluház

Egészségügyi intézmények:

A községben vegyes háziorvosi szolgálat biztosítja az egészségügyi alapellátást. A védőnői szolgálat a csecsemő és várandós gondozás mellett ellátja az iskolaegészségügyi feladatokat is. A településen fogorvosi praxis is üzemel.

Egyházi intézmények:

A római katolikus templom a Fő utcában található. A plébánia 1906-ban szerveződött meg, a templom pedig 1908-ban épült meg.

A református egyházközösség temploma is a Fő utcában található. Az építkezések 1933-ra befejeződtek, viszont a II. világháború alatt szinte teljesen megsemmisült. A templomot 1948-ban kezdték el újra használni. 2013-2014-ben a templom teljes felújításon esett át.

Igazgatási intézmények:

Polgármesteri hivatal és posta is működik a településen.

Egyéb:

A községben egy temető működik, a ravatalozót az önkormányzat üzemelteti.

Gazdaságfejlesztési tevékenység

Mezőgazdaság:

Kisláng külterületének jelentős része mezőgazdasági művelés alatt álló szántó és legelő terület. Az elmúlt tíz évben a mezőgazdasági területeken új birtokközpontok nem alakultak ki. A településen jellemző a nagyüzemi növénytermesztés.

A község közigazgatási területén belül jelen vannak kistermelők és őstermelők, a háztáji gazdálkodás a családi házas területen kisebb-nagyobb mértékben szinte minden család kiegészítő jövedelemforrása.

Ipar:

A községben működő gazdasági tevékenységek közül a legmeghatározóbb a mezőgazdasághoz tartozó feldolgozó és az építőiparhoz kapcsolódó kereskedelmi, szolgáltató tevékenység. A vállalkozások nagyrészt a település belterületén működnek. A termelés további folytatása és fejlesztése folyamatos, a tulajdonosok fejlesztési elképzeléseit a tervezés során figyelembe kell venni.

Településüzemeltetés

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdése, 20 kiemelt helyi közügy, valamint helyben biztosítható közfeladat között másodikként említi a településüzemeltetési feladatokat, melyek a következők:

- köztemető kialakítása és fenntartása,
- a közvilágításról való gondoskodás,
- kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása,
- a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása,
- közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása,
- gépjárművek parkolásának biztosítása

9. Településrendezési, településszerkezeti vizsgálat

Kisláng településszerkezete, mivel mesterségesen alakították ki nem hasonlít a hagyományos magyar faluk szerkezetéhez, amelyeknek mostani állapota évszázadok alatt formálódott, alakult ki

Kisláng utcái egymásra párhuzamosan és merőlegesen futnak, a település döntően falusias karakterű, az épületek nagy része oldalhatáron álló, előkertes beépítésű.

A település épületállományát döntően parasztházak alkotják, melyek oldaltornácos vagy tornác nélküli kialakításúak.

Az épületállomány számottevően nem alakult át vagy cserélődött le az elmúlt évtizedek során, csupán kisebb-nagyobb felújítások, bővítések voltak jellemzőek.

A településen a környezeti ártalmak csekélyek ezeken a területeken, az esetlegesen jelentkező környezeti ártalmakat (bűz, zaj, levegőszennyezés) az előírt mértékben a területen belüli védőövezet kialakítással kell mérsékelni.

A beépített és beépíthető településrészeket a külterület veszi körül, ahol elsősorban a mezőgazdasági művelés, az erdők és a természetvédelmi tényezők játszanak meghatározó szerepet. A mezőgazdasági területeken jellemzően az adott terület művelési ágához kötődő növénytermesztés és állattartás, illetve az ezekkel kapcsolatos termékek feldolgozását, tárolását szolgáló építmények jelennek meg.

Az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok

Kisláng összes települési területe 5306,35 ha. Ebből a külterületi ingatlanok 4788,90 ha területet foglalnak el.

Földrészlet statisztika fekvésenként							
fekvés	földrészletek száma	egyéb önálló épületek száma	egyéb önálló lakások száma	összes terület (m ²)	legkisebb földrészlet terület (m ²)	legnagyobb földrészlet terület (m ²)	átlagos földrészlet terület (m ²)
belterület	1241	9	4	3882188	72	53203	3128
külterület	2008	0	0	47889020	23	974663	23848
zártkert	669	0	0	1292287	360	8632	1932
ÖSSZESEN	3918	9	4	53063495			

A Fejér Vármegyei Kormányhivatal előzetes véleményében tájékoztatott Kisláng vonatkozásában az átlagosnál jobb minőségű termőföldről. E szerint átlagosnál jobb minőségű a 2-3. minőségi osztályú szántó, az 1-2. minőségi osztályú legelő és a 4. minőségi osztályú rét.

Földrészlet statisztika művelési áganként						
művelési ág	földrészletek száma	alrészletek száma	összes alrészlet terület (m ²)	legkisebb alrészlet terület (m ²)	legnagyobb alrészlet terület (m ²)	átlagos alrészlet terület (m ²)
erdő	44	49	895997	1352	150041	18286
fásított terület	3	3	8666	2648	3212	2889
kert	257	257	268046	360	1590	1043
kivett	1450	1457	5866155	23	70521	4025
legelő	47	59	1153566	409	212919	19552
nádas	1	1	4016	4016	4016	4016
rét	10	10	32218	454	18349	3222
szántó	2137	3070	44743225	345	830330	14574
szőlő	83	83	91606	360	2158	1104

A településen az ingatlan-nyilvántartás szerint a külterületen nagyrészt szántó (összesen 4474,32 ha), rét, legelő (118,58 ha) és erdő (89,60 ha) található. A kivett területek a lakóterületek és az utak területei.

Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

Beépítésre szánt területek:

Lakóterület:

- kertvárosias
- falusias

Vegyes terület:

- településközponti

Gazdasági terület:

- kereskedelmi, szolgáltató
- ipari
- mezőgazdasági üzemi

Különleges terület:

- temető területe
- sporttelep területe
- szennyvíztisztító telep területe
- Földtani érték területe

Beépítésre nem szánt területek:

Közlekedési terület:

- közúti közlekedési terület

Zöldterületek:

- közpark
- természetvédelmi programterület

Erdőterület:

- védelmi célú erdőterület

Mezőgazdasági terület:

- kertes mezőgazdasági terület
- általános mezőgazdasági terület
- korlátozott használatú általános mezőgazdasági terület
- ökofolyosóhoz tartozó általános mezőgazdasági terület
- központi birtoktestek számára fenntartott általános mezőgazdasági terület
- távlati közlekedésfejlesztések számára fenntartott általános mezőgazdasági területek

Vízgazdálkodási terület

vízgazdálkodási terület

10. Az épített környezet és építészet örökség vizsgálata

Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok

A lakóterület elrendezése, az utcák kialakítása teljesen szabályos, sakktábla szerű elrendezést mutat. Az egymásra merőleges utcák téglalap alakú telektömböket fognak közre, melyek területe a lakónépeség esetleges nagymértékű növekedésével is biztosítja a megfelelő lakóterületet.

A közintézmények a település központjában (Fő utca, Szent István utca) találhatóak, melyek érdemben nem befolyásolják a falusi utcaképet és beépítettséget.

A lakóterületen szinte kivétel nélkül oldalhatáron álló beépítés a jellemző, előkerttel, 3,5-5,0 m épületmagassággal. Az épületállomány jelentős része parasztház, melyek elvéve őrzik a hajdani népi építészet stílusjegyeit.

A lakóterületek jellemző épülettípusai:

	<p>Hagyományos falusias beépítés</p>
	<p>Jellegzetes, falusias utcakép</p>
	<p>Az ún. sátoztetős „kockaházak” karbantartott példája</p>

	<p>Földszint és tetőtér beépítésű nyeregtetős épület</p>
--	--

Intézmények

	<p>Polgármesteri Hivatal</p>
	<p>Tamási Áron Általános Iskola</p>

Óvoda épülete

Jézus Szíve-templom
(római katolikus)

	<p>Kislángi Református Egyházközség temploma</p>
--	--

Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

A településrendezési eszközök felülvizsgálata során Települési Örökségvédelmi hatástanulmány készül, melyben a település története, a településszerkezet kialakulása is szerepel.

Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

Kisláng közigazgatási területén 6 db nyilvántartott régészeti lelőhely található.

Lelőhely azonosító	Lelőhely neve	Lelőhely jellege	Lelőhely kora	Helyrajzszámok
58506	Fekete-Pusztai-dűlő I.	telepnyom (felszíni)	római kor	042/11, 042/12, 027/2, 034/21, 034/22, 034/23, 034/24
58507	Fekete-Pusztai-dűlő II.	telepnyom (felszíni)	római kor	027/2, 036/5, 036/4, 029/5, 029/6, 029/4, 029/3
58508	Fekete-Pusztai-dűlő III.	telepnyom (felszíni)	középkor	029/9, 029/10, 029/8, 029/11, 029/12, 029/13, 029/14, 029/15
58509	Homokgödöri-dűlő	telepnyom (felszíni)	Árpád-kor	012/33, 012/32, 012/34, 012/35, 012/36, 012/37, 012/39, 012/38
90799	Herpa-halom	halom	ismeretlen	0122/4, 0122/3
91489	Péterkereszt-dűlő	telepnyom (felszíni)	Árpád-kor	067/17, 067/1

Az épített környezet konfliktusai, problémái

Kisláng épített környezetének konfliktusai abból adódnak, hogy különböző építészeti karakterű belterületi településrészekből áll. A belterület településközponti vegyes területein a lakóterületeken jellemző hagyományos parasztházakhoz képest vannak eltérő karakterű és méretű épületek is. Ezen kívül az egymásra merőleges utcák által közrefogott téglalap alakú lakótömbök a belterület méretéhez és a lakosság számához képest hatalmas, még be nem épített területeket határolnak le.

Összességében elmondható, hogy a fentiekben említettek ellenére Kisláng településkaraktere egységes, az épített környezetre vonatkozóan nincsenek komoly, azonnali beavatkozást igénylő problémák.

11. Környezeti állapotjellemzők

Talaj

Domborzati viszonyok

A kistáj 105 és 172 m közötti tszf-i magasságú, egyenetlen síkság. ÉK-ról és DNy-ról meredek lejtőkkel határolódik el a Sárvíz, ill. a Sió árterétől. A felszín ÉNy–DK-i csapású, DK felé lejtő völgyközi háta sorozatából áll, amelyeket az ugyancsak ÉNy–DK-i irányú, tektonikusan előrejelzett vízfolyások völgyei, ill. szárazvölgyek tagolnak. A felszín átlagos relatív reliefe 18 m/km², DDK felé kissé csökkenő. Az orográfiai domborzattípusok több változata is képviselve van; a háta többnyire közepes magasságú tagolt síkságok, ill. hullámos síkságok. Az ÉNy-on található Tikacs süllyedéke, ill. a DK-en kiszélesedő folyóvölgyek az enyhén hullámos síkságok típusába sorolhatók. A legjellemzőbb felszíni formák eróziós-deráziós úton képződtek.

Földtani viszonyok

A mélyszerkezetet meghatározza, hogy D-i részén metszi a Közép-magyarországvonal: ettől É-ra újpaleozoos és mezozoos képződmények vannak, D-re pedig főleg metamorfitek fordulnak elő. A felszín közelében a kistáj alapja pliocén rétegek denudált felszíne, amelyre helyenként eltérő vastagságban a pleisztocén végéig folyóvízi rétegsor települt. Az ÉNy–DK-i csapású vetők mentén a késő-pleisztocénban a pannóniai felszín kissé megemelkedett, s ezzel párhuzamosan a kistáj ÉNy-i pereme (Tikacs) lesüllyedt, s a korábbi ÉNy-i irányból lefolyó patakok durva szemcséjű üledékeinek akkumulációs térszínévé vált. Az emelkedő hátakon a folyóvízi feltöltés fokozatosan ment át futóhomok-képződésbe, ill. löszképződésbe. A kistáj felszíni és felszín közeli üledékei az utóbbi, löszszerű üledékek. DK felé vastagságuk 15–20 m-re növekszik. Balatonfőkajárnál ordoviciumi kvarcfillitkibúvás.

Talajtani viszonyok

A lösz talajképző kőzetű kistáj talajtakarója 99%-ban csernozjom talajokból áll. Mészlepedékes csernozjom (61%), alföldi mészlepedékes csernozjom (28%) és réti csernozjom (10%) a megoszlási sorrend. Igen kedvező mezőgazdasági adottságaik (ext. 70–95; int. 80–125) következtében főként szántóként – a felsorolás sorrendjében 57, 92 és 82% – hasznosíthatók. Szőlő a mészlepedékes csernozjom talajok 10%-át, a réti csernozjom talajok 5%-át teheti ki. Az 5°-nál meredekebb lejtőkön a csernozjom talajok – sorrendben – 20, 7 és 5%-a található. A zömében 60–110 cm humuszos rétegvastagságú talajok a lejtőkön könnyen erodálódnak.

A völgyek vízhatás alatt képződő talajai 1%-nál kisebb kiterjedésűek, ezért a táj talajai között nem szerepelnek. Az egyetlen kiterjedtebb réti talajfolt (1%) Enying és Mátyásdomb között található. Löszös anyagon képződött, vályog, amelynek 90%-a szintén szántóként hasznosítható, ligeterdőként pedig a fennmaradó része (lásd 6–7. SZ. TÁBLÁZAT).

6. számú táblázat: A talajtípusok területi megoszlása

Talajtípus kód	Területi részesedés (%)
13	61
14	28
16	10
25	1

7. számú táblázat: A talajtípusok területi elterjedése a domborzati adottságok függvényében (%)

Talajtípus kód	Lejtőkategória				Erdő
	0-5	5-17	17-25	>25	
13	80	14	5	1	5
14	93	5	-	-	-
16	95	5	-	-	-
25	100	-	-	-	-

Kisláng-Ödönpuszta területén a 0226/2. hrsz-ú ingatlanon talajszennyezést tártak fel, 2012-ben műszaki beavatkozási tervet fogadott el a környezetvédelmi hatóság.

Felszíni vizek

K-ról a Nádor–Malom-csatorna ártere, Ny-ról a Csíkgát (Kabóka) völgye, D-ről a Sió Mezőkomárom–Simontornya közötti völgye határolja. A Sióhoz folyik le egyetlen vízfolyása, a Bozót-patak is (29 km, 239 km²), illetve a Kislángi-árok. É-i területeit a Csíkgát-patak mellékvize, a Cinca (22,5 km, 114 km²) keresztezi. Mérsékelt száraz, gyenge lefolyású terület.

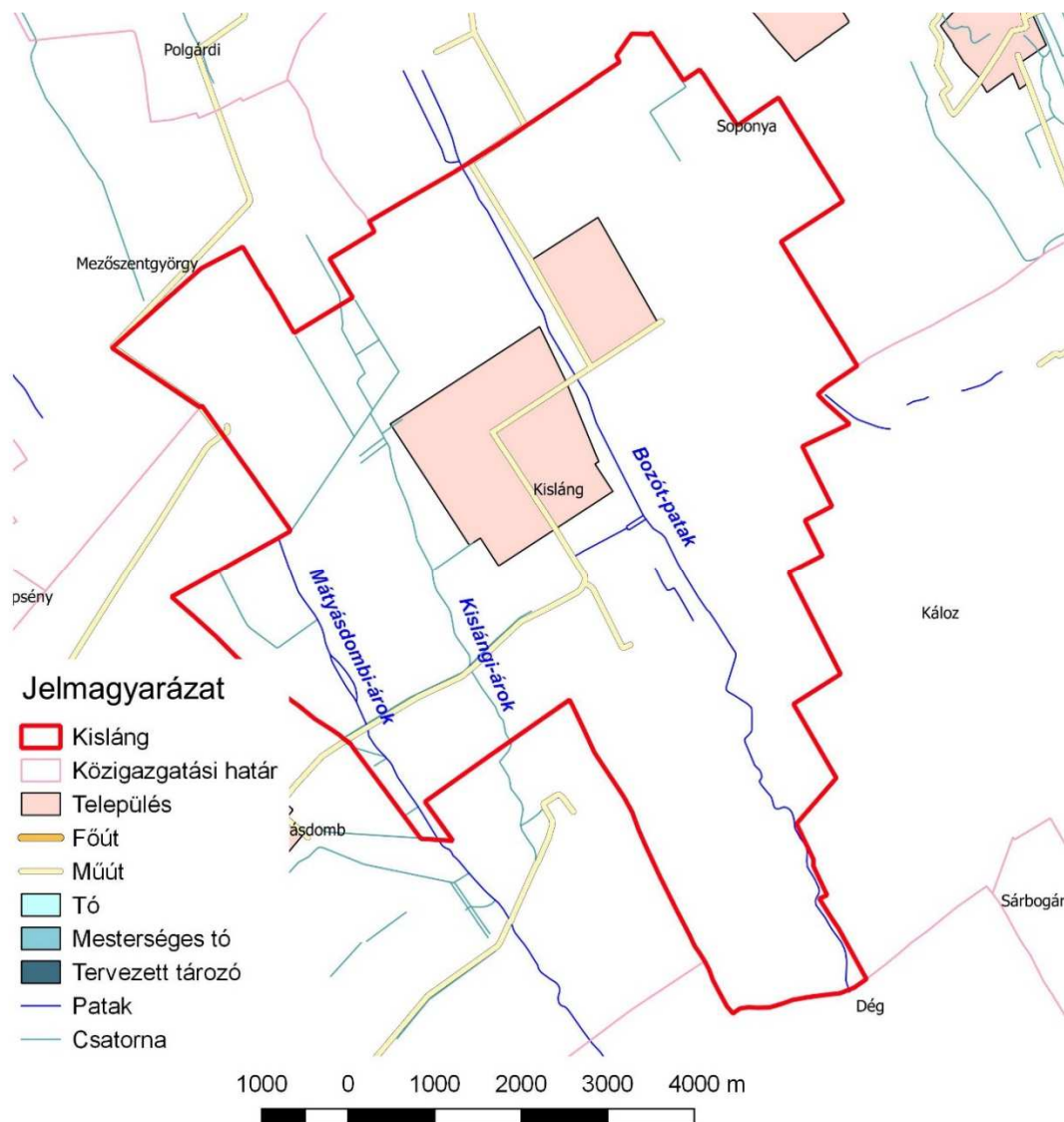
A vízjárásról becslések alapján tudjuk, hogy ritka nagy felhőszakadások és hóolvadások idején a Bozót-patakon 60 m³/s körüli árvizek vonulhatnak le, de az év nagyobb részében alig van vize. Víztisztsége II. osztályú.

A kistájnak 8 természetes tava van, együtt 14 ha felszínnel. A legnagyobbinak Igar mellett csak 7 ha a felszíne. A 6 mesterséges tározó és halastó sem nagyobb összesen 141 ha-nál. Közülük a Káloz melletti a legnagyobb, 91 ha.

Kisláng településen található vízfolyások:

- Bozót-patak,
- Kislángi-árok,
- Mátyásdombi-árok.

A terület vízrajzát az alábbi ábra mutatja be (5. SZ. ÁBRA).

5. számú ábra: A tervezési terület vízrajza

Csapadékvíz elvezetés

Kisláng község közigazgatási területe két vízgyűjtő területén fekszik. Kisláng község közigazgatási területéről elvezetett csapadékvíz befogadója É-i és Ny-i részen a Kislángi árok, a K-i részen a Bozót patak. A Kislángi-árok Kislángtól nyugatra ered, Fejér vármegyében. A patak forrásától kezdve előbb nyugati, majd déli irányban halad, míg végül Dégnél eléri a Bogárdi-vízfolyást, amely a Bozót patakba köt be a dégi tavak mellett. A Bozót-patak Kislángtól északkeletre ered, Fejér vármegyében. A patak forrásától kezdve déli irányban halad Simontornyáig, ahol beletorkollik a Sióba. A patakba Dégnél beletorkollik a Bogárdi-vízfolyás.

A településen a felszíni csapadékvíz elvezető árokhálózat közel teljes mértékben kiépült. A karbantartás tisztítás azonban már az elmúlt időszakban nem történt, így az árkok jelenlegi állapotukban csak korlátozott mértékben funkcionálnak. Szakaszonként szikkasztó árokként működnek. Problémát jelentenek az utak és a kapubejárók alatti átérsek hiányosságai. Az árkok nem megfelelően kialakítottak, feltöltődtek. Szintén hasonló a probléma a belterületen kívül. Általában mg. utak mentén kiépített árkok állapota sem megfelelő.

Felszín alatti vizek

A löszös hátaak alatt 4–6 m, máshol 2–4 m között találjuk a „talajvízszintet”. A talajvíz mennyisége nem számottevő. Kémiai jellege főleg kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos, de Dég és Mezőszilas között a nátrium is elterjedt. A keménysége általában 15–25 nk°, de sok helyen ezt meghaladó. A szulfáttartalom K-en 60 mg/l feletti, máshol az alatti. A rétegvíz-készlet csekély. Az artézi kutak mélysége számos helyen a 200 m-t is meghaladja, vízhozamuk általában mérsékelt. Sok az igen kemény és vasas víz. A közműháló nagyon szélesre nyílt: 2008-ban a vezetékes vízzel ellátott lakások aránya 97,3%, a csatornázottaké viszont csak 18,8%. Kisláng települést az alábbi felszín alatti víztestek érintik (8. SZ. TÁBLÁZAT):

8. számú táblázat: Felszín alatti víztestek

Víztest kód	víztest név	vízadó típusa
sp.1.7.1	Séd-Nádor-Sárvíz-vízgyűjtő	porózus

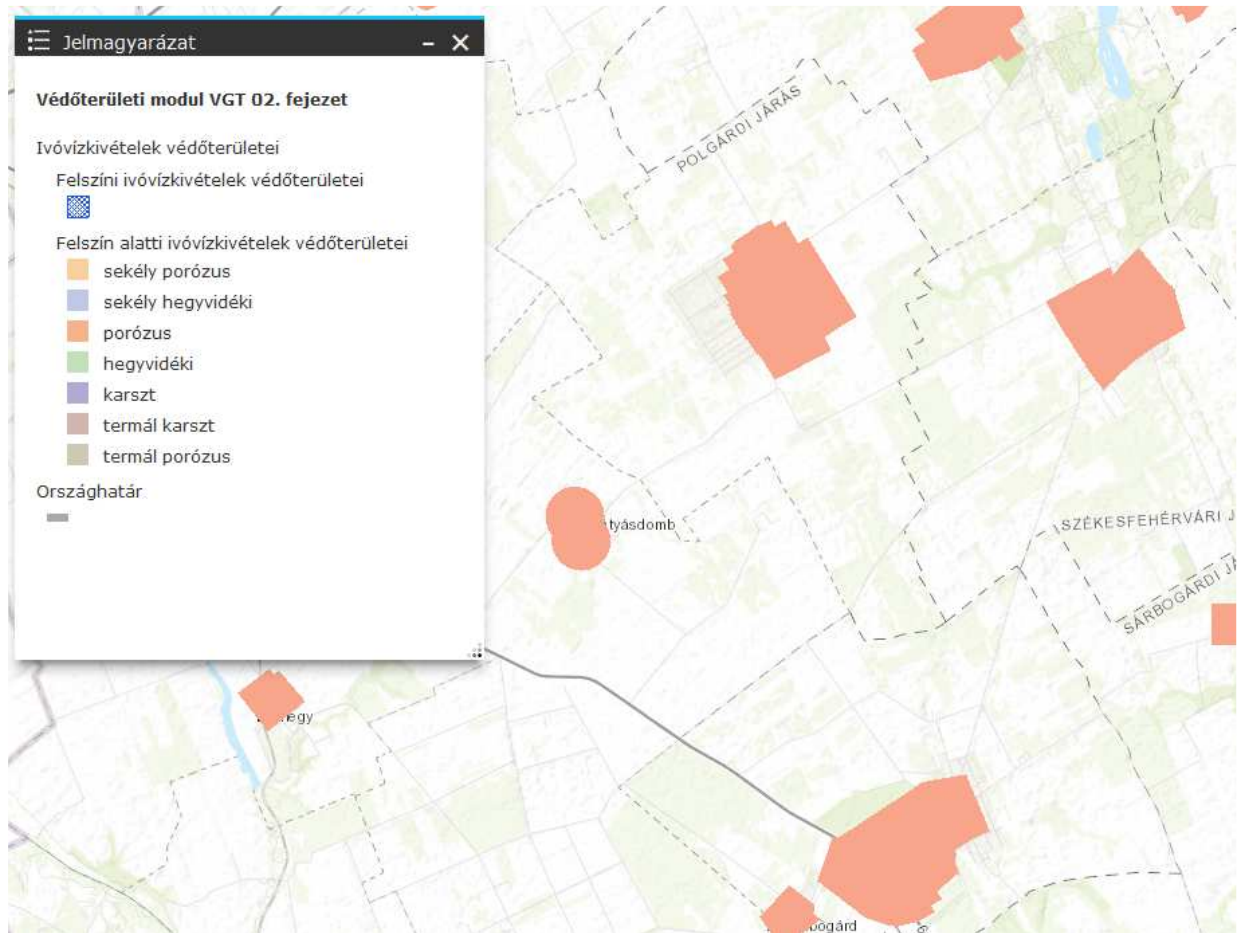
A Séd–Nádor–Sárvíz vízgyűjtő megnevezésű porózus és sekély porózus víztestek a Dunántúl K-i részén helyezkednek el, jelentős területen, változatos tájképi és földtani körülményeket foglalva magukba. Északon a Dunántúli-középhegység hegyvidéki területéig nyúlnak, körül ölelik a Velencei-hegységet, nyugaton a Balaton, illetve Siófok, délen a Tolnai-Hegyhát, míg keleten a Mezőfalva–Vál vonal határolja a víztesteket.

A terület részben dombsági, részben síkvidéki jellegű morfológiát mutat; a hegylábakra felkapaszkodó része, illetve a Somogyi-dombság területére eső része közepes reliefenergiájú, 100-150 m-es szintkülönbségekkel jellemezhető, míg DK-en a mezőföldi rész morfológiája leginkább az Alföldre emlékeztet. A Velencei-tó térségére, illetve a Sárvíz völgyének egy részére mocsaras, pangó vizek, magas talajvízszint jellemző, míg a löszrel fedett észak-somogyi területen a talajvíz felszíntől számított mélysége meghaladhatja a 20 m-t is. A településen található karsztvíz a Kt. 1.6. jelű (Szabadbattyáni termálkarszt elnevezésű) víztesthez tartozik.

A 1042/2012. (II.23.) Korm. határozattal elfogadott Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási terve 1-13 jelű, Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony vízgyűjtő tervezési alegysége szerint a Szabadbattyán termálkarszt kt.1.6 jelű víztest jó mennyiségű állapotúnak minősül. A terv szerint a víztestre vonatkozó környezeti célkitűzés a termálkarszt jó állapotban tartása. A vízgyűjtő területen a termálvíz utánpótlódása erősen korlátozott.

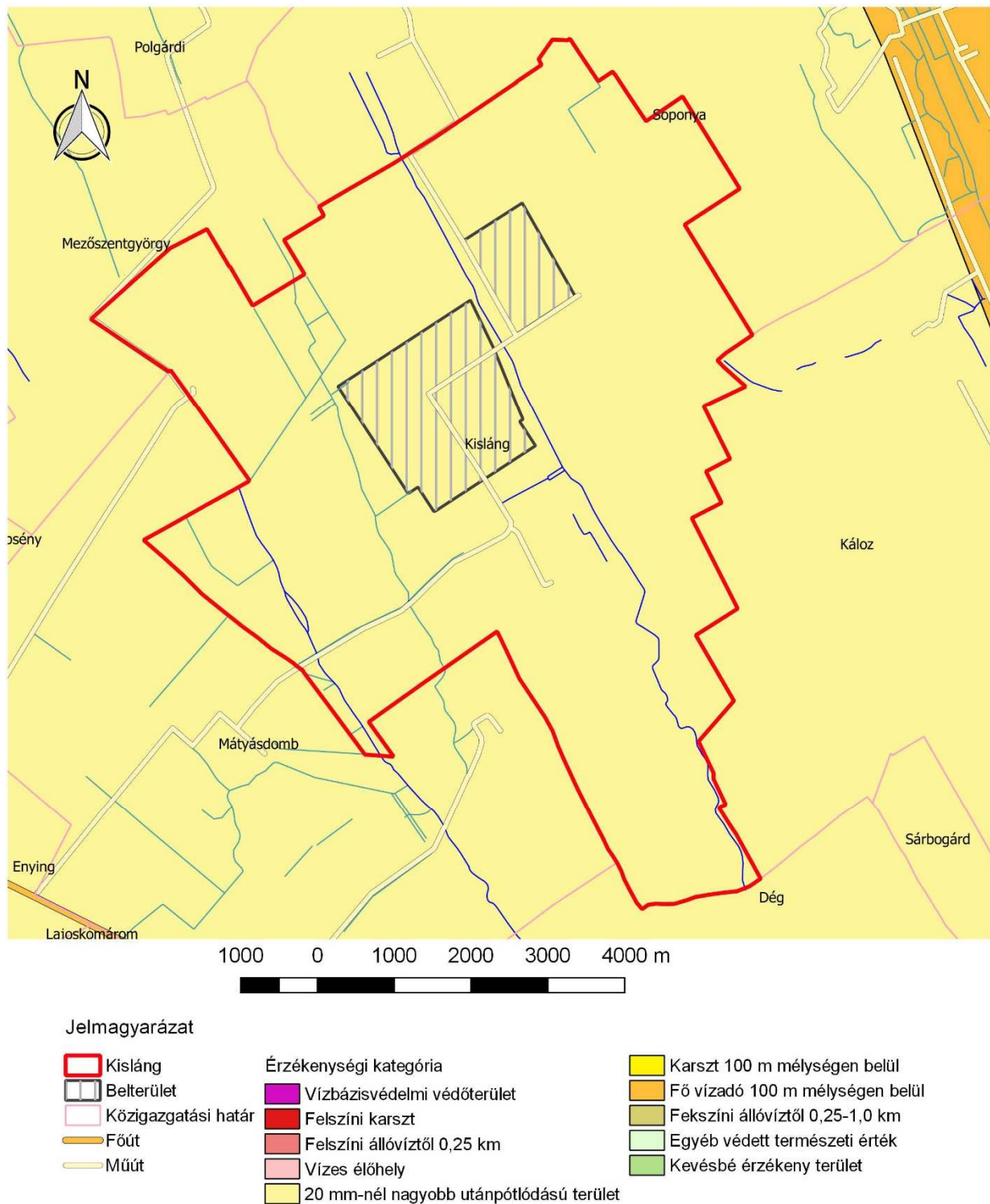
A település vízbázisait a következő ábrán mutatjuk be (6. SZ. ÁBRA):

6. számú ábra: Vízbázisok Kisláng területén

A település területe a felszín alatti közeg szennyeződéserzékenység szempontjából „2a” kategóriába tartozik. Kisláng területének felszín alatti szennyeződéserzékenységét az alábbi ábra mutatja be (7. sz. ÁBRA):

7. számú ábra: A felszín alatti közeg szennyeződés érzékenysége

Kisláng nitrátérzékeny területnek minősül. A vizek nitrát szennyezésének megelőzése, csökkentése érdekében a Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat szabályait, előírásait a településen, illetve a tervmódosítással érintett területeken be kell tartani. Kisláng-Ödönpuszta területén 0226/2. hrsz-ú ingatlanon talajvíz szennyezést tártak fel, 2012-ben műszaki beavatkozási tervet fogadott el a környezetvédelmi hatóság.

Vízellátás

Kisláng község vízellátását a mélyfúrású kutakra – mint vízbázis – az 1990 – es évek elején kiépített helyi vízmű biztosítja. A többször módosított üzemelési engedély száma: 35700/7353-7/2017 ált. Üzemeltető a FEJÉRVÍZ Zrt., Déli Üzemtechnika Szabadbattyán. A község K-i oldalán kialakított vízmű vízbázisa. a lemélyített 2 db mélyfúrású kút, majd az I/a kút kiváltására lemélyített III sz. kút (I/a kút tartalékba került). Mindkét kút vas- és mangán tartalma az egészségügyi határérték feletti, ammónium tartalma kissé a határértéket feletti, így közvetlenül fogyasztásra nem használható fel, a vizet kezelni, tisztítani kell. A vízműtelepen a kutakon kívül egy gépházi épület, tisztító berendezéssel, és egy 2x50 m³ –es térszíni medence is épült.

A vízmű tehát 2 db mélyfúrású kútból, víztisztító szűrőkből, térszíni medencéből, egy fordulatszám szabályozott szivattyú csoportból (3 db gép) az elosztó hálózati vezeték rendszerből, és egy 200 m³ - es víztoronyból áll.

Az egységes vízmű főbb elemei:

Vízbázisok	II. sz. mélyfúrású kút	Vízhozam:	300 l/min
	III. sz. mélyfúrású kút	Vízhozam:	300 l/min
Védőidom:	kijelölve, védőövezet kijelölés tervezés alatt.		

A vízmű direkt ellátású rendszerű, az üzemeltetését telepített elavult folyamatirányító berendezés irányítja, a jelátvitel URH rendszerű. A közel harminc éves működés során a kiépített víztisztítási technológia elhasználódott, elavult, vezérlése nehézkesé vált, időnként kézi irányítást igényelt, gyakori visszamosatásra volt szükség, amely vízkiemelés mennyiségét nagyon megnövelte. A rendelet előírásait kielégítő, korszerű technológiájú átalakított víztisztító mű kiépítésével, megfelelő minőségű ivóvizet csak a vízmű és annak berendezéseinek átalakításával és fejlesztésével valósítható meg.

Az Önkormányzat a település ivóvízminőségének javítására a KEHOP pályázatot adott be, amelyet sikere elbírálás után KEHOP-2.1.2-15-2017-00011 számon elnyert. A Kislángi vízműtelepen új vízkezelő technológia került kialakításra (arzenmentesítés oxidáló- és csapadékképző vegyszer adagolásával, szűrés katalitikus gyorszűrővel).

A települési vízvezeték hálózaton, a vízminőség és ellátásbiztonság javítására, a meglévő ágvezetékek összekötésre kerültek. A vízvezeték hálózat mechanikai tisztítására, az egyes meglévő csomópontok átépítésével, (mosató idomok beépítésével) történt.

A fogyasztóknak szolgáltatott, kezelt víz így minden tekintetben megfelel a 201/2001.(X.25.) Korm. rendelet előírásainak, és a hálózatban sem keletkezik vas-, mangán csapadék, mely a kezelt víz ún. „másodlagos vízminőség romlását” idézhetné elő. A projekt megvalósítása sikeres próbaüzemmel megtörtént, lezárásra került.

Vízigények, vízfogyasztások:

A kislángi vízműtelep és vízmű fejlesztése során az üzemeltetési engedélyben meghatározott és engedélyezett távlati vízigeny:

Engedélyezett vízkivétel:	150.000 m ³ /év
FEJÉRVÍZ Zrt. által nyilvántartott 2022 éves vízkitermelési adatai:	
Évi vízfogyasztás:	78.330 m ³ /év (átlag 215 m ³ /d)
A vízmű jelenleg max. kapacitása:	630 m ³ /d

A település elosztóhálózatának hossza: 21.290 m. Az elosztóhálózat műanyag (KM PVC vagy KPE) anyagú vezetékkel épült ki. A tűzvíz tárolást és a vízfogyasztási ingadozásokat egy 200 m³ –es HIKO típusú víztorony biztosítja. A hálózathoz kivehető tűzvíz mennyiség 800–900 l/p -re becsülhető. Vízbázis oldalról a felmerülő többlet vízigeny biztosítására, a további községi fejlesztéseknek nincs akadálya, fejlesztések vízbázis kapacitás okán nem maradhatnak el.

Szennyvízkezelés

Kisláng község szennyvízelvezető rendszerének kiépítése, önálló szennyvíztisztító telep kialakításával 2010-es évek közepén megtörtént. A szennyvíztisztító telep a község belterületétől DNY- ra, a Sándor utcából leágazó bekötő út D-i oldalán külterületen létesült. Az eleveniszapos biológiai szennyvíztisztító telepre a II. sz átemelőtől nyomottan érkezik a szennyvíz a telepi tisztító vonalra. A telep névleges hidraulikus kapacitása: 270 m³/nap.

A telep párhuzamosan működő szakaszos üzemelésű eleveniszapos reaktor, amelyet anaerob/anoxikus reaktor egészít ki a csatlakozó technológiai műtárgyakkal berendezésekkel. A tisztító telep a szerves szennyezők eltávolítása mellett alapvetően biológiai úton oldja meg a szennyvíz nitrogén (nitrifikálás, denitrifikálás) és foszfor tartalmának eltávolítását.

A biológiailag tisztított, utóülepített víz homokszűrőn keresztül kerül elvezetésre el a fertőtlenítő műtárgyba, majd a befogadóba (Kislángi árok). Az éves átlagos napi leterhelés nem éri el a névleges kapacitást. Az alap beruházás során kiépítésre került:

Gyűjtő hálózat

Gravitációs csatornahálózat:	17.062 m
Házi bekötő csatorna:	11.895 m
Átemelő:	5 db
Házi kisátemelő:	2 db
Szennyvíz nyomócső (D63–D110)	4.135 m

A rendszert a FEJÉRVÍZ Zrt. Déli Üzemmérnökség üzemelteti. Üzemeltetési engedély száma: 35700/1801/2016 ált. A telep az előírásoknak és engedélynek megfelelően működik.

Szennyvízelvezetés

A községi szennyvízelvezető rendszer a településen döntően gravitációs csatornahálózat alkotja. Egy – egy részvízgyűjtő terület összegyűjtött szennyvizének továbbítását a magasabban fekvő gravitációs hálózatba a mélypontra telepített szennyvíz átemelők (II–VI.), és a hozzá kapcsolódó nyomócső biztosítja. A csatornahálózat elválasztott rendszerű, a kommunális jellegű szennyvizek kerülnek összegyűjtésre, majd átemelőken és nyomóvezetéken át a szennyvíztisztító-telepre. A csatornák KG PVC anyagú csőből épültek. A szennyvízelvezető hálózat kiépítésével, az egyes telkek rákapcsolásával a teljes csatornázottság elérhető, megszüntetve az eddigi talaj szennyezéseket szennyvíz szállításokat. A település komfortja lényegesen megnövekedett. A közcsatornába bevezethető vizek minőségét a vonatkozó kormányrendelet szabályozza. A szennyvízcsatornába csapadékvíz nem vezethető és a szennyvíz szikkasztása nem engedhető meg.

A szennyvíz minősége

A kommunális csatornahálózatokba a lakóépületekben és intézményekben keletkező szennyvíz került bevezetésre. Az ipari, mezőgazdasági üzemek kommunális szennyvize, amely ipari eredetű szennyvízzel nem keveredik, a közüzemű csatornahálózatra bocsátható.

A településen jelenleg nincs olyan üzem, amelynek ipari szennyvizével számolni kellene. A jövőben esetleg létesülő ipari üzemeknél külön-külön kell vizsgálni a közcsatornára csatlakozás feltételeit, az esetleges telepi előtisztítás mértékét.

Levegőminőség

Éghajlati viszonyok

A kistáj éghajlata mérsékelt meleg, mérsékelt száraz. Az évi napsütéses órák száma 2000; a nyári 800, a téli 190 körüli. Az évi középhőmérséklet 10,1–10,3 °C, a nyári félfévé 17,0 °C. Évente 196–200 napon keresztül, ápr. 2–5. és okt. 20. között, a napi középhőmérséklet nagyobb, mint 10 °C. A fagymentes időszak hossza 198–203 nap körüli (ápr. 5–10. és okt. 26–28. között). Az abszolút hőmérsékleti maximumok és minimumok sokévi átlaga közel 34,0 °C, ill. –16,0 és –16,5 °C közötti. A csapadék évi összege 570–600 mm szokott lenni, de É-on csak 560 mm várható. A tenyészidőszak csapadéka 320–340 mm. Lepsényen mérték az egy nap alatt hullott legtöbb csapadékot (130 mm). A hótakarós napok átlagos évi száma 32, átlagos maximális vastagsága 20–22 cm körüli. Az ariditási index 1,17–1,22, de É-on 1,25 körüli. A leggyakoribb szélirány az ÉÉNy-i, ami a száraz lösztakarót gyakran felkavarja. Az átlagos szélesség 2,5–3 m/s. A nem túl vízigényes növények termesztésének kedvező az éghajlat.

Környezeti levegő minősége

Kisláng településen a környezeti levegő minősége nem kifogásolható. A település területén sem automata, sem manuális légszennyezettségi mérőpont nem üzemel, a legközelebbi mérőállomás Székesfehérváron található. A székesfehérvári adatok Kisláng település esetében nem relevánsak.

A település környezeti levegőminősége jónak mondható, a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló rendelet alapján a település a 10. számú légszennyezettségi agglomerációba tartozik. Ennek jellemző levegőminőségi adatai az alábbiak (I. SZ. TÁBLÁZAT):

1. számú táblázat: 10. zóna levegőminőségi adatai

Zónacsoport a szennyező anyagok szerint											
Zóna	Kén - dioxid	Nitrogén - dioxid	Szén-monoxid	PM ₁₀	Benzol	Talaj-közeli ózon	PM ₁₀ Arzén (As)	PM ₁₀ Kadmium (Cd)	PM ₁₀ Nikkel (Ni)	PM ₁₀ Ólom (Pb)	PM ₁₀ benz(a)-pirén (BaP)
10.	F	F	F	E	F	O-I	F	F	F	F	D

Az egyes csoportok jellemzését az alábbiakban adjuk meg:

B csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a légszennyezettségi határértéket és a tűréshatárt meghaladja. Ha valamely légszennyező anyagra tűréshatár nincs megállapítva, de a területen e légszennyező anyag tekintetében a légszennyezettség meghaladja a határértéket, a területet ebbe a csoportba kell sorolni.

C csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a légszennyezettségi határérték és a tűréshatár között van.

D csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a légszennyezettségi határérték között van.

E csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.

F csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.

O-I csoport: azon terület, ahol a talajközeli ózon koncentrációja meghaladja a cél értéket.

Kisláng esetében levegőszennyezés az alábbi tevékenységekből származhat:

- Gazdasági tevékenységek,
- Lakosság fűtése,
- Közlekedés,
- Állattartás.

Gazdasági tevékenységek kibocsátások

Kisláng település esetében nagyobb kibocsátásokkal járó ipari/mezőgazdasági tevékenység csak Ödönpusztához kapcsolódóan van. A településen működő vállalkozások kiskereskedelmi, kereskedelmi, szolgáltató egységek, illetve állattartó telepek. A település jelentősebb vállalkozásai:

- Double Green Biogáz és Bioenergia Kft. – „fa”,
- Backerfield Kft., élelmiszer előállítás,
- Árki Agro Mezőgazdasági Kft., növénytermesztés, gabonátárolás,
- Horváth József növénytermesztés,
- Svajda Agro Kft., növénytermesztés,
- Kislángi Agrár Kft., növénytermesztés,
- Biancoop Zrt. (KITE), ingatlanforgalmazás.

Légszennyező pontforrás működési engedély 5 ügyfél részére került kiadásra. A felsorolt termelők közül a mezőgazdasági telephelyeken működő terményszárító(k) kibocsátása a meghatározó, ezek által az elmúlt években légkörbe bocsátott légszennyezőanyag mennyisége az alábbi (2. SZ. TÁBLÁZAT):

2. számú táblázat: Légszennyezőanyagok éves kibocsátása Kisláncon

Tárgyév	Éves kibocsátás (kg)	Légszennyezőanyag neve
2016	31	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2016	202	Szilárd anyag
2016	13	Szén-monoxid
2017	70	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2017	198	Szilárd anyag
2017	74	Szén-monoxid
2018	30	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2018	23	Szilárd anyag
2018	11	Szén-monoxid
2019	26	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2019	36	Szilárd anyag
2019	9	Szén-monoxid
2020	38	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2020	58	Szilárd anyag
2020	3	Szén-monoxid

A felsorolt légszennyezőanyagok termikus folyamatokhoz kapcsolódnak, a kibocsátások az eltelt években a szilárd anyag (por) és szén-monoxid esetében jelentősen csökkentek.

Lakosság fűtése

Téli időszakban a lakossági fűtés a meghatározó légszennyezőanyag kibocsátó tevékenység. A településen vezetékcsatlakoztatás van, kiépítettsége közel 95%-os, a kiépített hálózat hossza 37,9 km, a gázfogyasztók száma 647, melyből a lakossági fogyasztók száma 617. A település felé szolgáltatott gáz mennyisége 2021-ben 1.001 ezer m³ volt, melyből a lakosság gázfogyasztása kb. 831 m³ volt.

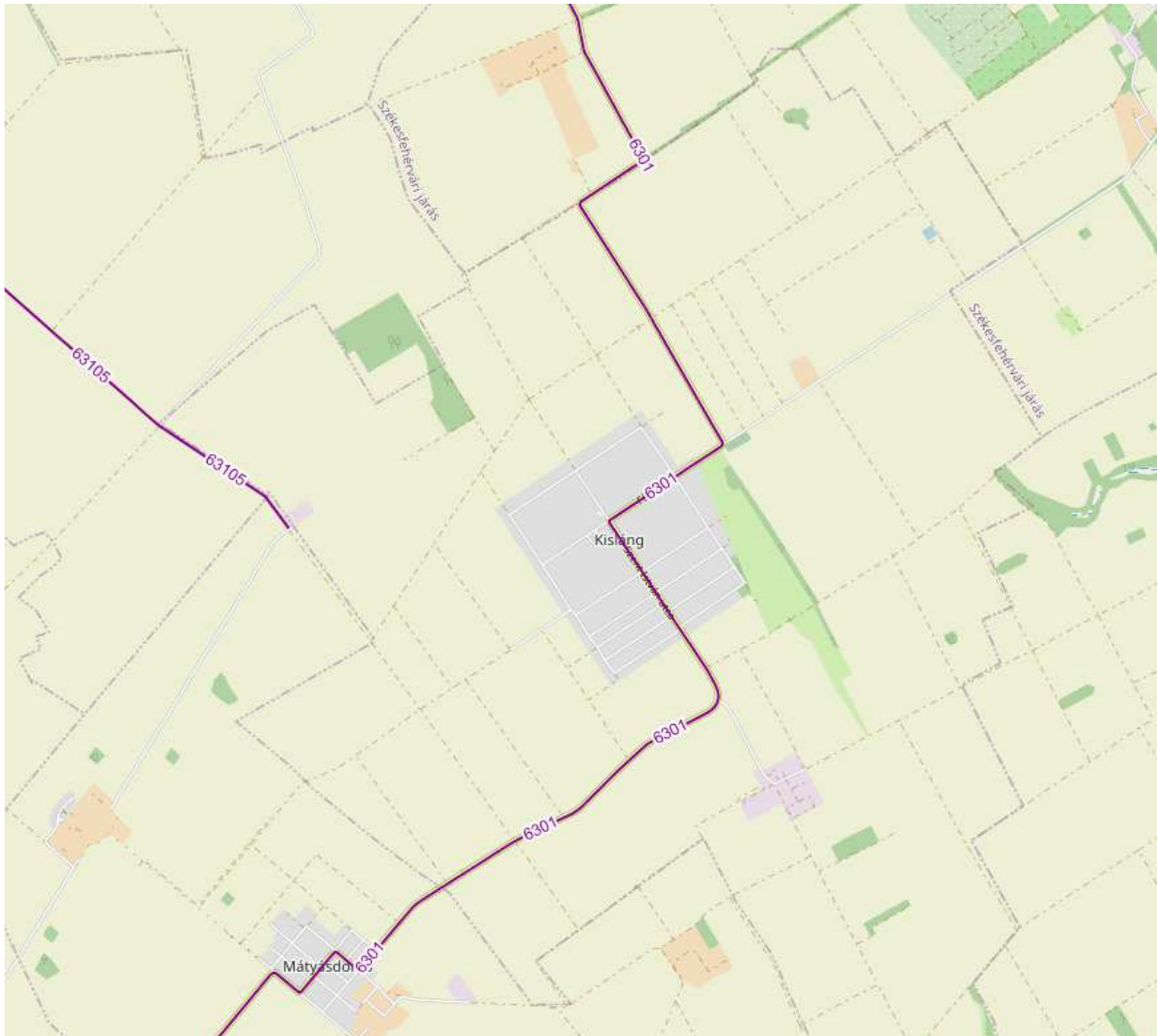
A kibocsátott légszennyezőanyagok mennyisége nem számottevő, a vonatkozó kibocsátási határértéket nem lépi túl, a szűkebb és tágabb térség levegőjének a minőségét számottevően nem befolyásolják.

Az energiaárak emelkedésével, illetve a gázárak drasztikus emelkedésével nőtt a fatüzelést igénybe vevők részaránya, illetve megjelentek a megújuló energiaforrásra alapozott fűtési rendszerek, mint napkollektoros, hőszivattyús, vagy egyéb biomassza fűtésű rendszerek, illetve az elektromos fűtési rendszerek aránya érezhető mértékben nő. Javasolt fejlesztési irány a légszennyezés mérséklésére és a széndioxid kibocsátás csökkentésére ezen alternatív energiaforrások minél nagyobb arányban történő bevonása.

Közlekedés légszennyezése

Kisláng közigazgatási területét a 6301. sz. Polgárdi–Mátyásdomb közötti közút érinti, illetve a 63105. sz-ú összekötőút a települési közigazgatási határán egy rövidebb szakaszon (2. SZ. ÁBRA).

2. számú ábra: Kisláng közlekedés-hálózata
(forrás: Közlekedés Információs Rendszer és Adatbázis)

A 2021. évi forgalomszámlálási adatait és forgalmi viszonyokat az alábbi táblázat mutatja be (3. SZ. TÁBLÁZAT):

3. számú táblázat: Fontosabb közlekedési útvonalak jellemző forgalmi adatai

Járműkategória	ÁNF (átlagos napi forgalom)	
	6301. sz út 0+000 és 26+172 kmsz. között	63105. sz út 5+257 és 9+107 kmsz. között
Személygépkocsi	769	37
Kis tehergépkocsi	166	6
Szóló autóbusz	50	3
Csuklós autóbusz	0	0
Közepes tehergépkocsi	9	0
Nehéz tehergépkocsi	15	0
Pótkocsis szerelvény	4	0
Nyerges tehergépkocsi	4	0
Speciális jármű	0	0
Motorkerékpár	14	1
Lassú jármű	4	0

A bemutatott útszakasz mentén, mint folyamatos vonalforrás mentén az alábbi légszennyezőanyag emissziókra számíthatunk belterületi szakaszokon (4. SZ. TÁBLÁZAT):

4. számú táblázat: Fontosabb közlekedési útvonalak mértékadó légszennyezőanyag kibocsátásai - emissziója

Légszennyező komponensek	Várható emissziók (g/km)	
	6301. sz út 0+000 és 26+172 kmsz. között	63105. sz út 5+257 és 9+107 kmsz. között
Szén-monoxid	649,6	29,6
Nitrogén-oxidok (mint NO ₂)	114,8	4,9
Részecske	14,8	0,6

A vizsgált útszakaszok mentén 10 m távolságban elhelyezkedő receptor pontban az alábbi légszennyezőanyag koncentrációk várhatók (5. SZ. TÁBLÁZAT):

5. számú táblázat: Fontosabb közlekedési útvonalak mértékadó légszennyezőanyag kibocsátásai

Légszennyező komponensek	Várható légszennyezőanyag koncentrációk (µg/m ³)	
	6301. sz út 0+000 és 26+172 kmsz. között	63105. sz út 5+257 és 9+107 kmsz. között
Szén-monoxid	10,0	0,5
Nitrogén-oxidok (mint NO ₂)	1,8	0,1
Részecske (PM10 24 órás)	0,1	0,03

A településen átvezető utak mentén a légszennyezettségi határértéket meghaladó légszennyezőanyag koncentráció nem várható. A távolabbi utak a település levegőminőségére hatást nem gyakorolnak.

Állattartás

A belterületi állattartás nem haladja meg az önellátás, illetve kedvtelés szintjét. A bűzhatás a belterületen elhanyagolható. A település külterületén állattartó telep nem üzemel.

Zaj- és rezgésterhelés

Kisláng település egyes területein kialakuló zajterhelés a mezőgazdasági-üzemi, kereskedelmi, szolgáltató telephelyek és a közlekedés kibocsátásaiból tevődik össze. Egyedi zajkibocsátási határértéket megállapító határozat a településen három esetben (fémmegmunkáló műhely, terményszárító, terménytisztító és szárító) került kiadományozásra. Zajvédelmi bejelentésről nincs tudomásunk. Mindegyik telephelyet lakóövezet veszi körbe.

Meghatározó zajforrás a településen áthaladó közúti közlekedés. A közigazgatási területet érintő utak közül egyedül a 6301. sz. út érint belterületi részeket, így a 63105. sz. út zajkibocsátását a továbbiakban nem vizsgáljuk.

10. számú táblázat: Kislángot érintő utak mentén kialakuló nappali és éjszakai zajterhelés referencia távolságban – zajtól védendő területen

Vizsgált útszakasz	Nappali időszakban (dB)	Éjszakai időszakban (dB)	Zajterhelési határérték L _{TH}
	Számított zajterhelés referencia távolságban L _{Aeq(7,5)}		(nappal/éjszaka)
6301. sz út 0+000 és 26+172 kmsz. között	65,9	57,7	65/55

A számított referencia egyenértékű zajterhelési értékek a vizsgált útszakasz esetében mind nappali, mind éjszakai időpontban meghaladják a zajterhelési határértékeket, a határérték túllépés főként az éjszakai időszakban jelentős. A védendő lakóépületek homlokzatának távolsága az úttengelytől 14–15 m távolságban van, így kb. 4 dB-es távolságtól függő korrekcióval számolhatunk. Határérték túllépés a távolsági korrekció figyelembevételével már nem várható.

Sugárzásvédelem

A légkörben található sugárzó anyagok terjedésének követésére hazánkban országos sugárzásfigyelő rendszer működik.

A rendszer legfontosabb része a több mint 130 mérőállomásból álló hálózat, amely olyan műszerekkel felszerelt szabad téren álló állomások összessége, amelyek folyamatosan mérik a szabadtéri sugárzást óránkénti dózist, azaz a dózisteljesítmény értékét.

Magyarországon a természetes háttérsugárzás mértéke 50-180 nSv/óra körül ingadozik. Ez az érték függ a magasságtól, és a talaj típusától. Az ingadozást természeti hatások, időjárási körülmények (légnyomás, csapadék mennyiség) változásai befolyásolják. A 250 nSv/h alatti háttérsugárzás természetes és semmiféle veszélyt nem jelent.

Kisláng településhez legközelebbi mérőállomás Székesfehérváron található, tulajdonosa a Honvédelmi Minisztérium.

A településen jelentős sugárzással bíró objektumról nincs tudomásunk.

Hulladékkezelés

A hulladékgazdálkodás területén jelentős változások történtek a 2012. évi törvény életbe lépésével. Kisláng esetében a közszolgáltatás keretébe tartozó hulladékok gyűjtése és jogszabályoknak megfelelő kezelése megoldott. Kisláng község Önkormányzata Képviselő-testülete a hulladékgazdálkodási közszolgáltatásról önkormányzati rendeletet hozott. Kisláng csatlakozott a Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társuláshoz. A társulás célja megoldani a hulladékgazdálkodás területén jelentkező feladatokat és korszerű hulladékgazdálkodási rendszert üzemeltetni.

Kislángra a 016/1 és 03/5 hrsz-ú ingatlanon egykori települési hulladéklerakó üzemelt. A 016/1 hrsz-ú ingatlanra a környezetvédelmi hatóság 10177/2007 iktatószámú határozatban adott engedélyt felszámolásra. A lerakott hulladék térfogata 21.899 m³-re becsülték, döntően inert hulladékot tartalmazott. A lerakó felszámolása KEOP támogatással valósult meg.

A 03/5 hrsz-ú ingatlanon korábban illegális hulladéklerakó működött, aminek felszíne mára becserjésedett.

12. Táj és természeti adottságok és örökség, jellemző tájkarakter, zöldinfrastruktúra hálózat

Természeti adottságok

Kisláng Község teljes közigazgatási területe a következő kistájban terül el:

Makrorégió (nagytáj):	Alföld nagytáj
Mezoregió (középtáj):	Mezőföld középtáj
Mikrorégió (kistáj):	Kálóz–Igari-löszhátak kistáj

A természeti adottságokat e két kistáj jellemzői alapján értékeljük (*MAGYARORSZÁG KISTÁJAINAK KATASZTERE, MTA FÖLDRAJZTUDOMÁNYI KUTATÓINTÉZET, BUDAPEST, 2010.*). Az értékelésbe nem vonjuk be a közlekedés, a településhálózat és a népesség témákat, melyek a jelenlegi tájvizsgálat szempontjából érdektelenek vagy kisebb jelentőségűek

Domborzat

A kistáj 105 és 172 m közötti tszf-i magasságú, egyenetlen síkság. ÉK-ról és DNy-ról meredek lejtőkkel határolódik el a Sárvíz, ill. a Sió árterétől. A felszín ÉNy–DK-i csapású, DK felé lejtő völgyközi hátság sorozatából áll, amelyeket az ugyancsak ÉNy–DK-i irányú, tektonikusan előrejelzett vízfolyások völgyei, ill. szárazvölgyek tagolnak. A felszín átlagos relatív reliefe 18 m/km², DDK felé kissé csökkenő. Az orográfiai domborzattípusok több változata is képviselve van; a hátság többnyire közepes magasságú tagolt síkságok, ill. hullámos síkságok. Az ÉNy-on található Tikacs süllyedéke, ill. a DK-en kiszélesedő

folyóvölgyek az enyhén hullámos síkságok típusába sorolhatók. A legjellemzőbb felszíni formák eróziós-deráziós úton képződtek.

Földtan

A mélyszerkezetet meghatározza, hogy D-i részén metszi a Közép-magyarországi vonal: ettől É-ra újpaleozoos és mezozoos képződmények vannak, D-re pedig főleg metamorfitok fordulnak elő. A felszín közelében a kistáj alapja pliocén rétegek denudált felszíne, amelyre helyenként eltérő vastagságban a pleisztocén végéig folyóvízi rétegsor települt. Az ÉNy–DK-i csapású vetők mentén a késő-pleisztocénban a pannóniai felszín kissé megemelkedett, s ezzel párhuzamosan a kistáj ÉNy-i pereme (Tikacs) lesüllyedt, s a korábbi ÉNy-i irányból lefolyó patakok durva szemcséjű üledékeinek akkumulációs térszínévé vált. Az emelkedő háton a folyóvízi feltöltés fokozatosan ment át futóhomok-képződésbe, ill. löszképződésbe. A kistáj felszíni és felszín közeli üledékei az utóbbi, löszszerű üledékek. DK felé vastagságuk 15–20 m-re növekszik. Balatonfőkajárnál ordoviciumi kvarcfillitkibúvás.

Éghajlat

A kistáj mérsékelt meleg, mérsékelt száraz, de az É-i részeken már száraz éghajlatú. Az évi napfénytartam mintegy 2000 óra, amelyből nyáron 800 óra körüli, télen mintegy 190 óra napsütés várható. Az évi középhőmérséklet átlagos értéke 10,1–10,3 °C. A vegetációs időszak középhőmérséklete 17,0 °C. A legmelegebb nyári nap maximum hőmérsékletének sokévi átlaga 34,0 °C, a leghidegebb téli napoké –16,0–16,5 °C körüli. A csapadék évi mennyisége az országos átlaghoz igazodik: évi 570–600 mm. A hótakarós napok átlagos száma mintegy 32 nap, az átlagos maximális hóvastagság 20–22 cm. Az észak–északnyugati szelek uralkodók, ami a száraz lösztakarót gyakran felkavarja. Az átlagos szélesebbesség 2,5–3,0 m/sec értéket mutat. Az éghajlat a nem túl vízigényes növények termesztésének kedvez.

Vizek

A kistáj mérsékelt száraz, gyenge lefolyású terület. A Sióhoz folyik le egyetlen vízfolyása, a Bozót-patak. A Bozót-patakon nagy felhőszakadások és hóolvadások idején 60 m³/sec körüli vízhozamú árvizek vonulnak le, de az év nagyobb részében alig van vize. A kistájnak 8 természetes tava van, együtt 14 hektár vízfelülettel. A 6 mesterséges tározó és halastó felszíne közel 141 ha. A löszös háton alatt 4–6 m, máshol 2–4 m között találjuk a talajvizet, mennyisége nem számottevő. Kémiai jellege főleg kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos, de Dég és Mezőszilas között a nátrium is elterjedt. A rétegvíz készlet csekély. Az artézi kutak mélysége számos helyen a 200 m-t is meghaladja, vízhozamuk általában mérsékelt. Sok az igen kemény és vasas víz.

Talajok

A lösz talajképző kőzetű kistáj talajtakarója 99%-ban csernozjom talajokból áll: mészlepedékos csernozjom (61%), alföldi mészlepedékos csernozjom (28%) és réti csernozjom (10%). Igen kedvező mezőgazdasági adottságaik következtében főként szántóként hasznosulnak. A zömében 60–110 cm humuszos rétegvastagságú talajok a lejtőkön könnyen erodálódnak. A völgyek vízhatás alatt képződő talajai 1%-nál kisebb kiterjedésűek. A kistáj kedvező mezőgazdasági potenciálú kultúrtáj. Az utóbbi évtized legnagyobb országos búza- és kukoricatermése is itt voltak. A homokosabb területeken szőlő- és gyümölcsstermesztés is eredményes lehet, valamint – öntözés mellett – a zöldségstermesztés.

Növényzet

A vizsgált terület a Magyarország nagy részén elterülő Pannóniai Flóratartomány (*Pannonicum*) Alföld flóraidékének (*Eupannonicum*) Mezőföld és Solti síkság flórajárásába (*Colocense*) tartozik. Potenciális erdőtársulásai a tatárjuharos lösztölgyesek, jellemző lágyszárú társulásai a löszpusztarétek. Az őshonos növénytársulásokból a kedvező talajadottságok miatt nagyrészt mezőgazdasági művelés alatt álló területek csak mozaikszerű töredékeket hagytak. Az erdő kevés, a fajösszetétel az erdőgazdálkodásnak megfelelően szabályozott. A legháborítatlanabb természetközeli élőhelyek a vizes területek: patak völgyek, mocsárrétek. A kistáj döntő része ma már kultúrtáj, a természetes növénytakaró töredékére csökkent. Erőteljesen terjednek az adventív fajok: fehér akác, bálványfa stb.

A tájegység az erdőssztyepp-zóna része, a löszplató nagy része potenciálisan erdős terület; azonban legnagyobb részét ma művelt területek, főként nagytáblás szántóföldek borítják. A természetes és természetközeli növényzet fragmentált (átlagosan néhány hektáros) foltokban maradt fenn, löszsztyepprétek, mocsarak, mocsárrétek képviselik. Értékesebb, regenerációra képes vegetáció főként a Bozót-

patak völgyében, az abból kiágazó löszvölgyekben, valamint a tájegység déli részén, a Sió-völgyébe torkolló völgyrendszerekben él. A fászszerű vegetáció leggyakrabban akácös ültetvényekből áll, de fennmaradtak a tájra egykor jellemző lösztölgyes erdők kicsiny foltjai, valamint az ártéri ligeterdők, a mocsárerdők, a patakmenti füzesek és a fűzlápok fragmentumai is. Elterjedtek, és jelenleg is terjednek a galagonyás és kőkényes cserjések.

A száraz löszpusztagyepek állományai fajgazdagok, a jellegzetes elemek jelen vannak (kései pitypang – *Taraxacum serotinum*, magyar kutyatej – *Euphorbia glareosa*). A félszáraz löszgyepekben további sztyepp-fajok élnek (sugaras zsoltina – *Serratula radiata*, borzas peremizs – *Inula hirta*), és erdőssztyepp-elemekben is gazdagok (erdei szellőrózsa – *Anemone sylvestris*, tarka sáfrány – *Crocus reticulatus*). A kistáj délnyugati része felé erősödik a flóra kollin-montán jellege, az erdei fajok aránya megemelkedik (pl. fekete zászpa – *Veratrum nigrum*, erdei borkóró – *Thalictrum aquilegifolium*, magyar zergevirág – *Doronicum hungaricum*, bogláros szellőrózsa – *Anemone ranunculoides*, törpe keltike – *Corydalis pumila*), melyek unikális lösztölgyes-fragmentumokban élnek. Az erdők peremén további erdőssztyepp-fajok figyelhetők meg (macskahere – *Phlomis tuberosa*, nagyzezerjőfű – *Dictamnus albus*, törpemandula – *Prunus tenella*). A völgyalji mocsarakat nádasok, kisebb arányban gyékényesek, tavikákások, illetve magassárrétek képviselik. A mocsárrétek közepesen fajgazdagok, jellemző bennük a szürke aszat (*Cirsium canum*).

Gyakori élőhelyek: RC, B1a, D34, E1, H5a; közepesen gyakori élőhelyek: OB, RB, OC, BA, P2a, P2b, B5, J6; ritka élőhelyek: OA, RA, M2, H4, B3, J3, A1, A23, J1a, J2, B2, L2x. Fajszám: 600–800; védett fajok száma: 40–60; özönfajok: zöld juhar (*Acer negundo*) 1, bálványfa (*Ailanthus altissima*) 3, selyemkóró (*Asclepias syriaca*) 2, amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*) 1, amerikai alkörmös (*Phytolacca americana*) 1, japánkeserűfű-fajok (*Reynoutria* spp.) 1, akác (*Robinia pseudoacacia*) 4, aranyvessző-fajok (*Solidago* spp.) 3.

Tájföldrajz

Fogalom meghatározás: a tájföldrajz a legkomplexebb geográfiai szakterület, területi szemléletű szintézise a természetföldrajzi és a földhasználaton, a településföldrajzon keresztül a társadalmi-gazdasági adottságoknak. Összetettsége miatt nem kezdő kutatóknak való téma, valódi tájföldrajzossá évtizedek alatt alakulhat, fejlődhet valaki, ha időközben nem horgonyoz le valamely földrajzi részterületnél, pl. geomorfológiánál, biogeográfiánál, vagy demográfiánál és sikerül megőriznie érdeklődését a földrajzi tájak komplexitása iránt. A tájföldrajz különleges vonása, hogy az egyes tájtípusok meghatározásánál nem lehet eltekinteni az adott területegység látványától, vizuális habitusától (CSORBA 2021.). Tájföldrajzi szempontból Kisláng Község teljes közigazgatási területe a következő kistáj területén fekszik:

Nagy-táj: Duna–Tisza-medence

Nagy-táj-részlet: Alföld

Középtáj: Mezőföld

Kistáj-csoport: Nyugat-Mezőföld

Kistáj: **Sió–Sárvíz köze**

(A korábbi Enyingi-hát és a Káloz–Igari löszös hát kistájak összevonásával.)

A természeti adottságokat e kistáj jellemzői alapján értékeljük (FORRÁS: CSORBA PÉTER: *MAGYARORSZÁG KISTÁJAI, DEBRECEN, 2021.*). A vizsgált terület a 812 km² területű kistáj központi részén terül el.

Topográfiai helyzet és domborzattípus: A Sárréttől D-re, a nevében szereplő két vízfolyás által közrefogott, alacsony fekvésű, enyhén tagolt löszös síkság, DNy-i részén közepes magasságú tagolt síkság. **Éghajlati körzet:** Mérsékelt meleg – száraz, Enying környékén meleg – száraz térség. **Vízrajz:** A nyílt vízfelszínnek, ill. vizenyős, mocsaras térszínnek a tájegység 0,9%-át foglalják el. Néhány patak felduzzasztott vize képez állóvizet, pl. Enying, Dég, Mezőszilas határában. **Földhasználati arányok és tendenciák:** 84% szántóföld (változatlan arány), 4,6% beépített, 3–3% pedig a kismértékben emelkedő kiterjedésű erdők ill. kertek részesedése. Az OTRT a kistáj teljes egészét mezőgazdasági térségként tartja számon. **Földrajzi tájtípus:** Mély talajvízállású, löszfedte hordalékkúp síkság, ahol a mészlepedékes és réti csernozjom talaj intenzív szántóföldi hasznosítás alatt áll. **Emberi hatáserősség:** A természeti adottságokat az emberi tevékenység jelentősen átalakította, a táj α-euhermerőb típusba tartozik. A felszín mérsékelt erodált, a vízhálózat szabályozottsága közepes szintű. A huzamos szántóföldi gazdálkodás a talajok minden tulajdonságát módosította, a természetközeli növényzet visszaszorult a terület 10%-ára. Az 1990 és 2018

közötti területhasználat-változásokat mutató adatok szerint az antropogén hatáserősség táji szinten számottevően nem módosult. **Beépítettség és településfejlettség:** Az országos középértékhez (6,2%) képest viszonylag alacsony a beépített felszínek aránya; 4,6% (2000: 4,4%). A közutak és a települések tájökölógiai fragmentációs hatása gyengén közepes, súlyozott értéke 1,9 km²/km², jóval kevesebb mint az országos átlag (3,4). A gazdasági, infrastrukturális és társadalmi fejlettség komplex mutató szerint a Kislántól D-re lévő községek elmaradottnak számítanak. **Tájmetriai adatok:** A kistáj CORINE földhasználat-interpretációs foltjainak átlagos területe igen nagy 4,16 km², az ország egyik legnagyobb művelési folt típusokból álló kistája. A Shannon-diverzitás, vagyis a táj földhasználati változatossága is igen alacsony értéket mutat 0,80 (az országos átlag 1,41). **Természeti veszélyek:** A természeti eredetű károk veszélye gyengén közepes szintű, ami az aszályok általi fenyegetettségnek tudható be, de Ny-i részén a kisebb szeizmikus aktivitás sem elhanyagolható veszélyforrás. Az 1931–2015 közötti mérések szerint Polgárdi térségében 25–30 súlyosan aszályos (PAI>6) év volt, a kistáj D-i részén ennél valamivel kevesebb: 21–25 év. A jelenlegi tájhasználat az éghajlat megváltozására valószínűleg közepes mértékben érzékeny. **Természetvédelem:** A kistáj igen szerény nagyságú védett területtel rendelkezik, csupán 0,9%-ára érvényes a Natura 2000 különleges természetmegőrzési kategóriára vonatkozó oltalom. **Értéktár:** Az összesített értéksűrűség valamivel meghaladja a közepes szintet. Műemlékek vonatkozásában Dég és Enying, egyedi tájértékek számát tekintve Lajoskomárom környéke érdemel említést. A tájnak csak szerény nagyságú részletét ítélték tájképvédelemre méltónak, lényegében a Lajoskomárom és a Dég környéki erdőfoltok miatt változatosabb megjelenésű területekről van szó. **A tájkarakter földrajzi összetevői:** A kistáj sekély völgyekkel enyhén tagolt löszsíkság, amelynek vizuális arcukat a szántóföldek uralják. A nagyméretű parcellák jellemezte nyílt, gondozott tájban a parlagok aránya elenyésző. A tájhasználat intenzitása közepes. A tájképi hatást jobban befolyásolják az útmenti fasorok és a kisebb vízfolyások mentén megmaradt fás-bokros kísérvénövényzet, mint a csupán 3%-nyi részesedéssel bíró erdőfoltok. A településhálózat sűrűsége átlagos. Nincs egész kistájra kiható központi szerepkörű település, bár Polgárdi és Enying is járási székhely. Az itt lakók földrajzi önelhelyezését befolyásolhatja a Balaton közelsége, de vizuális kapcsolat híján a mezőföldi identitás erősebb, amelynek van némi természetföldrajzi tartalma, felidézhet egy sík, mezőgazdasági hasznosítású tájképet. A szomszédos tájak ide látszó objektumai közül a Bakony-Balaton-felvidék, D-en a Tolnai-Hegyhát sziluettje alkalmas orientációs támpont.

Kisláng Község természeti adottságai

A község közigazgatási területe 130 és 150 mBf tszf-i magasságon fekszik. A község belterülete jellemzően 130 mBf-i magasságban található. A település belterületének mikroklímáját a sík terepfelszín és a szántóföldi mezőgazdaság befolyásolja. Növényzet nélküli felszínen a besugárzás nagyobb, a hó hamarabb elolvad, a terület nyáron gyorsabban kiszárad. Az É-ÉNy-i uralkodó szelektől különálló vagy magasan a felszín fölé emelkedő tereptárgy nem biztosít védelmet, a szél a terepfelszínen akadálytalanul halad végig. A szántók között nincs vagy nagyon ritka az erdősáv, ezért a defláció gyakori. A felszíni csapadékvizek a települést ÉÉNy–DDK-i irányban átszelő Bozót-patak felé folynak. A települést határoló területeken a felszíni csapadékvizek lassan folynak le.

Tájtörténeti vizsgálat

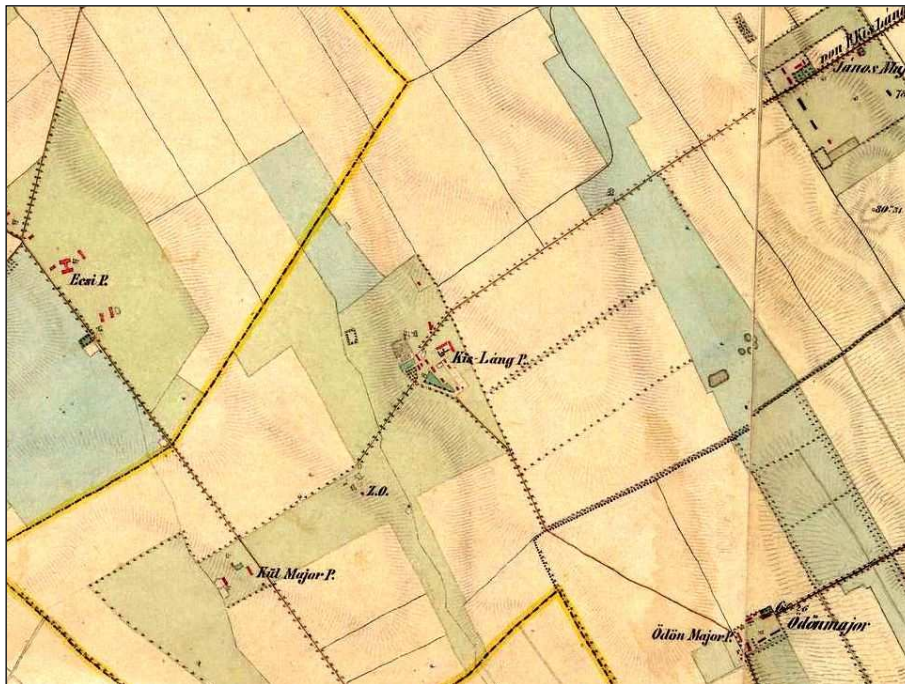
A tájtörténet vizsgálatában elsősorban a hazánk közel 240 évre visszavezethető térképészeti anyagait (katonai térképeit) vettük figyelembe. Az előtte lévő korszakokra csupán feltételezéseink lehetnek, amit kordokumentumokkal jelen vizsgálatban alátámasztani szükségtelen. A település tájfeldrajzi helyzete miatt azonban számos következtetés vonható le.

A XVIII. századvégén készült I. katonai felmérés szerint a jellemző tájhasználat a mezőgazdálkodás volt, bár a szántó- és gyepterületek arányát azonosítani még nem lehet. A külterületet már ekkor is sűrű úthálózat jellemezte. Jelentős erdőterület már akkor sem volt.

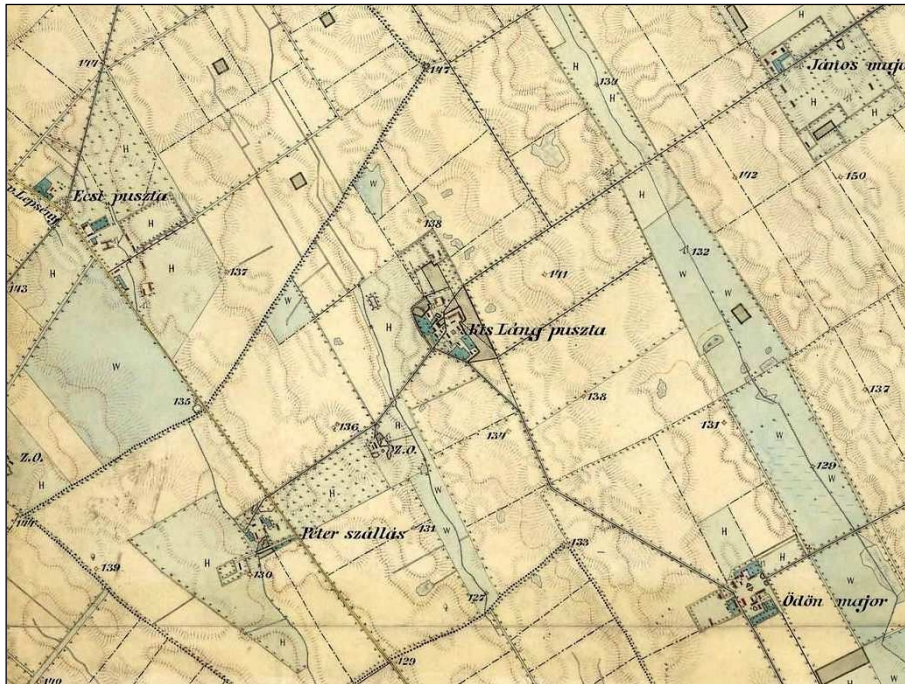
1. ábra: A vizsgált tájrészlet ábrázolása az I. katonai felmérésen (1782–1785)

A XIX. század közepén készült II. katonai felmérés térkép kivágatán látható, hogy a sűrű külterületi úthálózat megmaradt és egyre szaporodnak a majorok, puszták (hajdani mezőgazdasági üzemek). Az utak mellett gyakran telepítettek fasorokat. Domináns maradt a mezőgazdasági tájhasználat.

2. ábra: A vizsgált tájrészlet ábrázolása a II. katonai felmérésen (1819–1869)

A XIX. század utolsó harmadában, a II. katonai felmérés keretében készült térképen már jól kirajzolódik a mikrodomborzat és az, hogy a völgyaljakban gyepgazdálkodást folytathattak. A külterületi útrendszer gyakorlatilag elérte a mai nyomvonalhálózat formáját. A puszták, majorságok tájképben meghatározó szerepet tölthettek be. Külön ábrázolják a szántó- és gyepterületeket, előbbi meghatározó szerepet töltött be a tájgazdálkodásban.

3. ábra: A vizsgált tájrészlet ábrázolása a III. katonai felmérésen (1869–1887)

A legnagyobb tájalakító tevékenységet a XX. század második felében élte át a község és lakossága. A hajdani Kislángpuszta önálló településsé szerveződött (korábban Nagyláng és Dég közigazgatási területéhez tartozott). A mezőgazdaságot tévesztették, a kútakat szilárd burkolattal látták el és a település lakosságának növekedése miatt a lakott terület is nagyobbá vált. A községben kiépült a közműhálózat (víz, villany, gáz, közvilágítás), a külterületen magasfeszültségű légvezetékek, a településközpontban számos középület épült. Jelentős erdőterület továbbra sem volt, illetve a XX. század második felére – egy kivétellel – a külterületi majorságok is eltűntek, a nagy területű táblák, intenzíven művelt szántóterületek váltak meghatározóvá.

4. ábra: A vizsgált tájrészlet ábrázolása a IV. katonai felmérésen (1941)

Tájhasználat értékelése

A tájhasználat a tájpotenciál adottságainak társadalmi célú igénybevétele. A tájpotenciál a táj teljesítőképessége, amelynek alkotói az adott tájegység egymással kölcsönhatásban álló ökológiai, ökonómiai és tájképi potenciáljai. A tájpotenciál kifejezi a tájhasználat lehetséges mértékét, azt, hogy egy táj milyen mértékben alkalmas a társadalom sokrétű igényeinek kielégítésére. Más megfogalmazás szerint a tájhasználat a természetes rendszerekbe való olyan mesterséges, antropogén beavatkozás, amely a természet adta lehetőségeket tudatos, célirányos, egyéni vagy közösségi célok szolgálatába állítja.

Kisláng Község közigazgatási területén a mezőgazdasági termelés a domináns, de ezen kívül többféle tájhasználat (főleg települési és közlekedési tájhasználat) található, melyek tükröződnek a tájszerkezetben is. A továbbiakban a település egyes tájhasználatait mutatjuk be.

Települési tájhasználat: Kisláng Község területén a települési tájhasználat a közigazgatási terület központjában egy tömbben elhelyezkedő településrészre koncentrálódik. A településszerkezet a hajdani majorságból kialakult, mesterségesen szerkesztett, egymásra merőleges és/vagy egymással párhuzamos belső úthálózatból áll. Külterületi lakott településrész nincs.

Közlekedési tájhasználat: a település közigazgatási területét a Polgárdi és Mátyásdomb (távolabb a 64. sz. főút) közötti kiserőút, 6301 jelű országos közút szeli ketté, illetve erről két irányból közelíthető csak meg országos közúton. Soponya felől is vezet Kislángra egy keskeny, aszfaltozott út. A belterületi utak többsége (változó minőségű) aszfaltburkolattal ellátott, a külterületen inkább a földutak dominálnak és tárják fel a tájrészletet. A település közigazgatási területén vasútvonal nem található Légi közlekedés nem jellemző. Repülőtér a közelben nincs. A Mezőföld vízfolyásai vízi közlekedésre nem alkalmas méretűek. Kiepitett kerékpárút Kisláng Község területén nincs. A külterület D-i határa közelében tervezik vezetni az M8 autópályát.

Erdőgazdasági tájhasználat: az erdőgazdasági tájhasznosítás alárendelt szerepű, erdőtlen táj jellemző. Kis területű mozaikfoltokban, illetve mezővédő vagy nyomvonalas létesítményeket (földutakat, árkokat) kísérő erdősávok formájában jelennek meg az erdőterületek.

Vadgazdálkodás: a külterületi részeken a táj mezőgazdasági jellege miatt elsősorban apróvadban (fácán, mezei nyúl) gazdag a térség, illetve a nagyvadak közül az őz választja élőhelyül a szántókat, gyepeket, illetve a kisebb erdőfoltokat. Vadászati, vadgazdálkodási rendeltetésű létesítmények (vadföld, magasles, szózó, etető, dagonya stb.) a község területén megtalálhatók, de nem gyakoriak.

Mezőgazdasági tájhasználat: a mezőgazdasági területek közül a település külterületének túlnyomó többségén döntő részarányú a szántóföldi művelés. Nagy területű, intenzíven művelt szántóterületek jellemzőek. Jelentős méretű gyepgazdálkodás alakult ki a település közigazgatási területét É–D irányban kettészelő Bozót-patak mentén.

Kertgazdasági tájhasználat: nagy területen művelt szőlő és intenzív művelésű gyümölcsös a község területén nincs. A lakóterületek hátsó udvarában termelt gyümölcs és zöldség gazdasági szempontból nem jelentős mennyiségű. Hajdan zártkertként művelt terület nincs. Nagyobb (közel 140 hektáros) kertes mezőgazdasági terület található egy tömbben a településtől ÉK-re, de kertészeti kultúra itt nem alakult ki, az ingatlanokon továbbra is szántóföldi művelés folyik, bár kis parcellákon.

Vízgazdálkodási területek: nagy vízfelület (tó, halastó) a település közigazgatási területén nincs. Jelentősebb méretű vízgazdálkodási terület a települést ÉNy–DK irányban kettészelő Bozót-patak, melynek Kisláng területére eső nyomvonalhossza több mint 11 km.

Idegenforgalom: a vizsgált település jelentős idegenforgalmi vonzerővel rendelkezik. Jelentős, nagy tömegeket vonzó létesítmény, kirándulóhely nincs. Szálláshelyek Kisláng területén csak a falusi turizmus keretében (vendégházak) érhetők el. Kisláng területén kijelölt turistaútvonal nem vezet keresztül.

Ipari, gazdasági, bányászati jellegű tájhasználat: Kisláng Község közigazgatási területén jelenleg nincs művelt bányatelek. A község belterületén számos kisipari üzem található. Nagy területet elfoglaló vagy a tájképben domináns megjelenésű ipari-gazdasági terület nincs, kivéve a településtől DK-re lévő, közel 30 hektáros Ödönpusztát.

Energetika és közmű jellegű tájhasználat: jelentős méretű energetikai beruházás (naperőmű, szélenergia, geotermikus erőmű stb.) a település közigazgatási területén nincs. A napenergia kisebb, nem jelentős méretű, lakossági felhasználása jellemző (főként tetőkre szerelt panelekkel). A települést közép- és magasfeszültségű légvezetékek hálózák be, látványuk szinte minden nézőpontból jellemző vagy meghatározó.

Honvédelmi tájhasználat: nincs, nem jellemző. Gyakorlóterek, harcterek, laktanyák a település közigazgatási területén és tágabb környezetében sincsenek.

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

Kisláng Község közigazgatási területe nem része tájképvédelmi övezetnek, illetve a 2018. évi CXXXIX. törvényt kiegészítő 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet A területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról 3/5. számú melléklete alapján nem érinti a Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezetét.

A tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezetébe a természeti adottságok, rendszerek, valamint az emberi tevékenység kölcsönhatása, változása következtében kialakult olyan területek tartoznak, amelyek a táj látványa szempontjából sajátos és megkülönböztetett fontosságú, megőrzésre érdemes esztétikai jellemzőkkel bírnak.

Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

A település közigazgatási területén nem található a következő védettségű területek vagy értékek:

- országos jelentőségű természetvédelmi terület
- helyi jelentőségű természetvédelmi terület vagy érték
- Natura 2000 terület
- ex lege védett természeti terület vagy érték
- ramsari terület
- bioszféra rezervátum
- natúrpark
- világörökség-várományos terület.

Egyedi tájértékek

A tájak karakterének fontos összetevői az egyedi tájértékek. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 6. § (3) (4) és (5) bekezdése értelmében egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző olyan természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van, de nem állnak műemléki vagy természetvédelmi oltalom alatt. A tájérték környezetével együtt védendő.

A település közigazgatási területén még nem történt meg az egyedi tájértékek kataszterezése, valamint azok országos rendszerbe történő feltöltése. Javasoljuk a település teljes közigazgatási területén az egyedi tájértékek számbavételét, kataszterezését! Egy szakmailag megfelelően összeállított egyedi tájérték kataszter segítségével a tájértékek állapota megőrizhető vagy javítható, a településen élők identitását növeli és idegenforgalmi vonzerővel is bírhat.

Ökológiailag, tájképileg értékes területek, természetközeli élőhelyek

- a Bozót-patak környezetében található üde-nedves gyepek, illetve a vízfolyások vízteste, parti szegélynövényzete
- belterületi zöldterületek
- üzemtervezett erdőterületek, mozaikos elhelyezkedésű, szigetszerű erdőtömbök, erdősávok
- utak, közlekedési pályák, mezsgyék szegélyén spontán megtelepedett vagy ültetett fasorok, keskeny erdősávok, erdőfoltok
- településfásítás és ipari-gazdasági területeken található fásítások
- temetők, templomkert

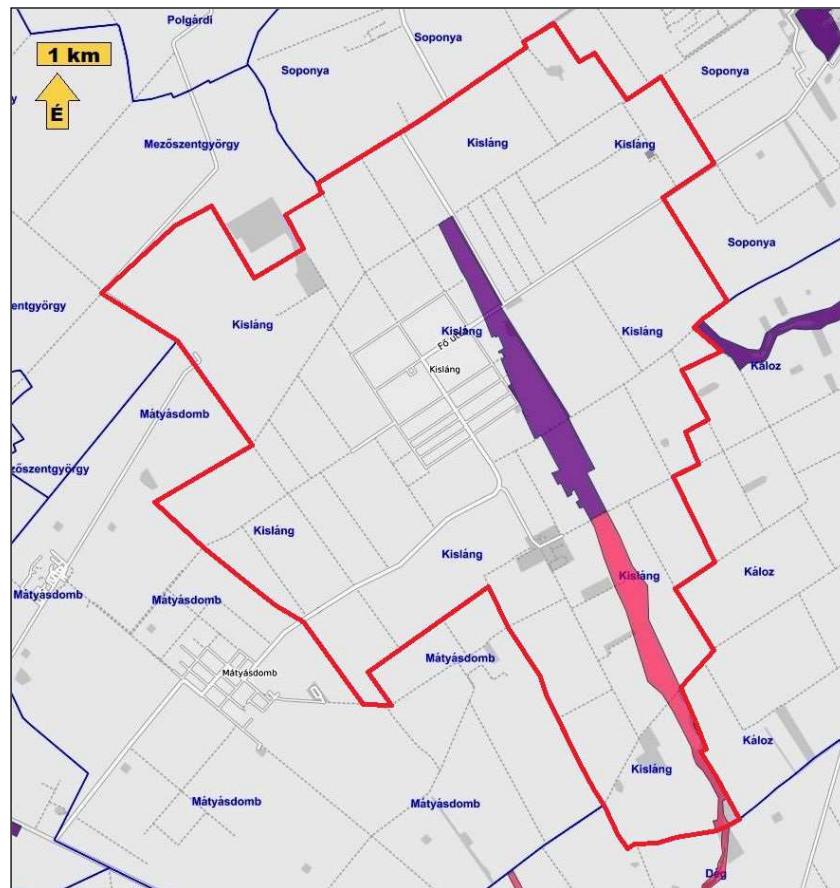
A Bozót-patakat kísérő természetközeli élőhelyek, üde-félnedves gyepek többsége az Országos Ökológiai Hálózat legmagasabb szervezeti egységéhez, a magterülethez és az ökológiai folyosóhoz tartoznak. Az ökológiai hálózat elemeit a következő fejezetben részletezzük.

Ökológiai hálózat

Fogalom meghatározás: az 1996. évi LIII. – a természet védelméről szóló – törvény kimondja az ökológiai hálózat létrehozásának szükségességét. Az ökológiai hálózat a természeti, természetközeli területek, valamint a védett természeti területek és védőövezetük ökológiai folyosókkal biztosított biológiai kapcsolatainak térbeli rendszere. A hálózat három elemre osztható: magterület, pufferterület és ökológiai folyosó.

A település közigazgatási területének közepén több km hosszan a Bozót-patakot kísérő természetes, természetközeli vagy féltérmetes élőhelyek (többnyire gyepek) az Országos Ökológiai Hálózat magterületéhez és ökológiai folyosójához tartozó területek. A település és az Országos Ökológiai Hálózat elemeinek viszonyát a következő térképvázlattal ábrázoljuk:

5. ábra: Kisláng Országos Ökológiai Hálózathoz tartozó elemeinek térképi ábrázolása (FORRÁS: OKIR.HU)

Jelmagyarázat:

vörös poligon..... Kisláng település közigazgatási területének határa
 lila felület..... Országos Ökológiai Hálózat – magterület
 halványvörös felület Országos Ökológiai Hálózat – ökológia folyosó

Ökológiai hálózat magterületének övezete: Magyarország és egyes kiemelt térségeinek tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben alkalmazott övezet, amelybe olyan természetes vagy természetközeli élőhelyek tartoznak, amelyek az adott területre jellemző természetes élővilág fennmaradását és életkörülményeit hosszú távon biztosítani képesek, és több védett vagy közösségi jelentőségű fajnak adnak otthont.

Ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete: Magyarország és egyes kiemelt térségeinek tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben alkalmazott övezet, amelybe olyan területek – többnyire lineáris kiterjedésű, folytonos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok – tartoznak, amelyek döntő részben természetes eredetűek, és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek – magterületek, pufferterületek – közötti biológiai kapcsolatok biztosítására.

Kisláng Község területén a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság által felügyelt tájhasználat folyik. Az Országos Ökológiai Hálózat területeit, illetve a település védett természeti értékeit (növény- és állatfajok) szintén a Nemzeti Park Igazgatóság szakemberei felügyelik.

Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

A tájhasználati konfliktus az optimális társadalmi-gazdasági hasznosítástól eltérően, a táj potenciális értékeit rontó tevékenység megnyilvánulása. Több tájhasználat megjelenése, halmozódása előbb-utóbb tájhasználati konfliktushoz vezet. Tájhasználati konfliktus akkor áll fenn, amikor egyes tájat igénybevevő tevékenységek akadályozóan hatnak a táj ökológiai, tájképi vagy ökonómiai teljesítőképességre. A táj igénybevételenek hosszú távú, fenntartható hasznosítása érdekében szükség van a konfliktusok feltárására és feloldására. Csoportosításuk szerint lehetnek: funkcionális, tájökológiai és vizuális-esztétikai tájhasználati konfliktusok.

- Funkcionális jellegű konfliktusokat, melyeket az egymást akadályozó, egymás területét megszüntető, rendeltetését zavaró, egymással konkuráló területhasználatok okozzák.
- Tájökológiai (környezetártalmi) konfliktusokat, melyeket az egymást károsító, pusztító, megszüntető, egymás létét veszélyeztető területhasználati módok okozzák.
- Vizuális-esztétikai konfliktust, amelyet a „csúnya” látvány, a rendezetlenség, a megoldatlanság, a befejezetlenség, a folyamatosság érzékelhető megszakadása, hiánya okozza.

Jellegük szerint a tájhasználati konfliktusok lehetnek: megfordítható, megfordíthatatlan, mérsékelhető, nem mérsékelhető, időszakos, tartós, végleges. Kisláng Község közigazgatási területén fellelt tájhasználati konfliktusok a következők:

Funkcionális konfliktusok

- felszíni és felszín alatti közművek ↔ útfásítás
- közterületre ültetett gyümölcsfák (leesésveszély, szennyezett gyümölcsök, lehullott gyümölcs piszkító hatása stb.)
- legelők, gyepterületek becserjésedése, beerdősülése vagy elnadásodása.

Környezetártalmi konfliktusok

- illegális hulladéklerakás a külterület egyes pontjain, elsősorban a településszéleken, a bel- külterületi határ közelében, gépjárművel könnyen elérhető helyeken; a hulladék fajtája többféle, elsősorban lakossági, zöld- és építési hulladék található
- bel- és külterületi zúzalékolt- és földutak kiporzása a forgalom során
- közutak zaj- és légterhelése
- a közúti forgalom, illetve a közép- és magasfeszültségű elektromos légvezetékek veszélye az állatvilágra (elütés, madárpusztulás stb.)
- a nagy területű szántók deflációja
- özönfajok (fehér akác, bálványfa, magas aranyvessző) terjedése a teljes közigazgatási területen (kül- és belterület egyaránt)

Vizuális-esztétikai konfliktusok

- légvezetékek tömege a településképben és a külterület egyes részein
- településfásítás hiánya (közművek vagy térhiány miatt)
- elhanyagolt vagy romos belterületi épületek építmények, magánkertek.

A település zöldfelületi rendszer elemei

Fogalom meghatározás (Magyar Tájépítészek Szövetsége ajánlása alapján)

Zöldfelület: minden olyan terület, amelyet növényzet borít. Gyep és cserjeszinten a borítottság akkor teljes, ha az egyedek kitöltik a közöttük lévő, rendelkezésre álló életteret. Fák törzsének közvetlen közelében – ahol a gyep és cserjeszint életfeltételei nem adóttak – a zöldfelület méretét az el nem burkolt gyökérszóna adja. Lombos fák esetében a zöldfelület méretét a szabadon hagyott, burkolattal nem fedett gyökérszóna területe adja.

Zöldfelületi rendszer: A település klimatikus viszonyainak fenntartása, javítása érdekében döntően zöldfelületekből és vízfelületekből álló, hatásmechanizmusuk és térbeli elhelyezkedésük alapján egy nagy egységet képező települési szövet (alrendszer), amely az adott település ökológiai paramétereit,

lakóinak pszichés és szomatikus érzetét javítja, egyes állatok számára élőhelyet biztosít, a város káros környezeti hatásait tompítja.

Zöldterület: A település beépítésre nem szánt területeinek részben vagy egészben állandóan növényzettel fedett, más területfelhasználási egységhez nem tartozó közterületei, kivételesen közhasználat céljára átadott területei. (közparkok, közkertek).

A település zöldfelületeinek értékelésekor azt vizsgáltuk, hogy a zöldfelületekkel szemben támasztott szerepüknek milyen mértékben tudnak megfelelni:

- **Ökológiai szerep:** javítja a település ökológiai adottságait. A község területén és közvetlen környékén élő növénytömeg jellegétől függően befolyásolja, módosítja a helyi klíma (mikroklíma) alakulását, a levegő minőségét.
- **Használati szerep:** számos olyan létesítmény feladatát csak úgy töltheti be, ha növényekkel betelepített külső terekkel, kertekkel épülnek meg (pl.: iskolák, óvodák, szociális létesítmények stb.). A közparkok, játszótérek használati értékét döntően meghatározza a telepített növényzet. Egyes funkciók ellátására csak növényzettel betelepített területek alkalmasak (pl.: temetők, védőterületek stb.).
- **Vizuális–esztétikai szerep:** a település képi megjelenésében, az utcakép formálásában fontos szerepet játszik a növény. A növények változatossá teszik, gazdagítják a településképet, valamint elfedik, eltakarják az előnytelen részeket.

A rendszer elemei közé soroljuk a közhasználatú zöldfelületeket, a település családi házas részeinek udvarait, valamint a külterületek természeti környezete (erdő, gyepek) mellett a természetesi célú zöldfelületeket is, melyeket kert-, mező- vagy erdőgazdasági módszerekkel művelnek (erdők, fásított területek, gyümölcsösök, szőlők, legelők, szántók, zöldségtermesztő területek stb.). Kisláng természeti adottságai a szántóföldi gazdálkodással, és a települési tájhasználattal hozhatók összefüggésbe, hiszen ez a kettő a tájhasználat leggyakoribb módja a közigazgatási területen (kisebb részben közlekedési, vízgazdálkodási és erdőgazdasági tájhasználat jellemző, de ezek nem dominánsak).

Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges, valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

Közhasználatú zöldfelületek

Közparkok, közkertek

Fogalm meghatározás (Magyar Tájépítészek Szövetsége ajánlása alapján):

Közkert: Zöldterület területfelhasználási egységbe sorolt közterületen vagy közhasználatra átadott területen létesült, legalább 60%-ban növényzettel fedett, közhasználatra szánt terület, melynek mérete 200–10.000 m² között van és legkisebb oldalmérete legalább 15 m.

Közpark: Zöldterület területfelhasználási egységbe sorolt közterületen vagy közhasználatra átadott területen létesült, legalább 75%-ban növényzettel fedett, közhasználatra szánt, általában többfunkciós (pihenés, játék, sport stb. célját szolgáló) terület, amelynek mérete legalább 10 000 m², min. oldalmérete legalább 80 m.

A közpark, közkert ellátottságot vizsgáltuk a település egészén. Kisláng Község területén több hektáros vagy többfunkciós közpark nincs. Több kisebb, egymáshoz képest mozaikszerűen elhelyezkedő zöldterület található. Vizuális-esztétikai szerepük miatt kiemelendők a belterületi szobrok, emlékművek, fészületek, kutak stb. környezete, mely általában gondosan kialakított és szépen gondozott. Ezek a tájelemek egyedi tájértékek, melyek felmérése (kataszterbe foglalása) és a felújításra, fejlesztésre, megtartásra vonatkozó intézkedések számbavétele kívánatos.

Zöldfelületi jellegű intézmények

Kisláng közigazgatási területén versenyek lebonyolítására alkalmas méretű sportpálya található a Bozót-patak és a Dózsa György utca között. Három oldalról erdősávyszerű növényzettel körbevett, rendben karbantartott zöldfelület kiszolgáló épülettel.

Oktatási intézmények (óvoda, iskola) találhatóak a településközpontban. Az oktatási intézmények zöldfelülete elsősorban a diákság pihenését, tanulását, játékát, sporttevékenységét szolgálja.

A település római katolikus temploma (kislángi Jézus szíve templom) a településközpontban található, a Fő utca DK-i oldalán egy jól fásított ingatlanon, így zöldfelületként is funkcionál. A református templom szintén a Fő utca DK-i oldalán, a római katolikus templomtól ÉK-re néhány száz méterre található nagy gyepes terület közepén, a térszegélyeken örökzöld fákkal, fenyőkkel, az ÉK-i szegletben néhány lombhullató fával.

A községnek egy még működő temetője van a település K-i szélén, a közút nagy kanyarjának közelében. Területe több mint kettő hektár, jól fásított és fásodott, kiszolgáló épületekkel (ravatalozó).

Zöldhálózati összekötő elemek

A település belterületén egységes zöldhálózati rendszer nem alakult ki. A felszín alatti (víz, gáz, szennyvíz) és a felszín feletti közművek (elektromos légvezetékek, telefon és kábel tv), az utak mentén kialakított vízelvezető árkok a fák vagy szélesebb zöldfelületek alkalmazását erősen korlátozzák. A belterületi utak mellett a legtöbb helyen a zöldfelület túl keskeny, fásszerű növényzet telepítésére nincs mód, többnyire gyepterületként kezelik őket. Széles, növénytelepítésre alkalmas zöldfelületek egyszerűen nincsenek.

A település szántói, gyepfelületei között a mezővédő erdősávok hiányoznak vagy csupán hézagosan jelennek meg. A külterületi közút (6301 jelű út) mellett nincs egységes fasor vagy hófogó erdősáv. A tájrészletben az üzemtervezett erdők kisebb, csupán néhány hektáros tömbjei funkcionálnak zöldhálózati összekötő elemként, azonban a tájképben domináns elemként nem jelennek meg.

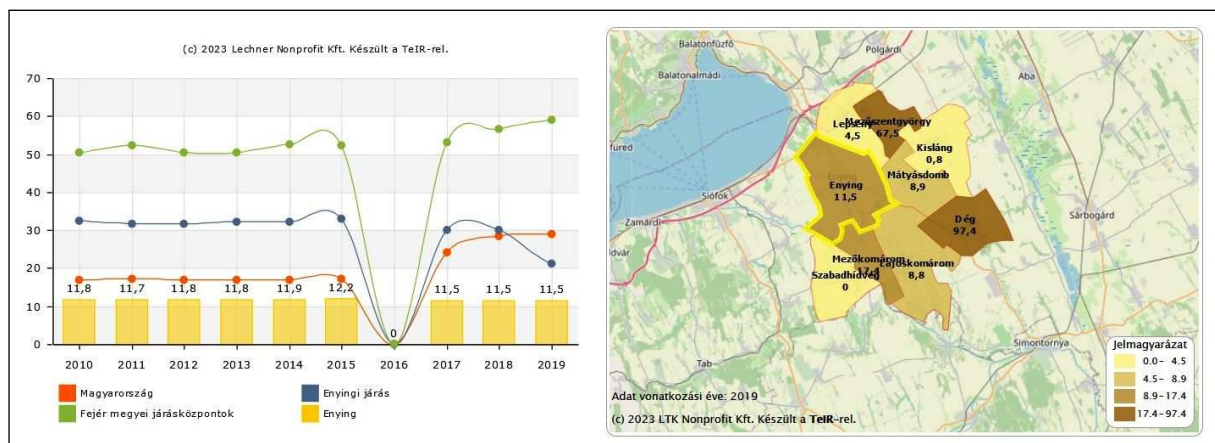
Közhasználat elől elzárt, jelentős zöldfelülettel rendelkező egyéb terület

A családi házas területek zöldfelülete településökológiai szempontból jelentős tényező, hiszen ez a növénytömeg kondicionáló zöldfelületként (párolgató, szélfogó, porfogó hatás) hat a település egészére. Az önkormányzatnak ösztönözni kell a lakótelkek kertkultúrájának növekvő színvonalát.

Az egyes lakóingatlanok kertjei rendkívül változatos minőségűek. A lakók, a gazdák, a tulajdonosok habitusához, időbeosztásához, igényéhez (igényességéhez), összességében talán az egyének (családok) kertkultúrájához alkalmazkodik, azt mutatja a külvilág (a településkép) felé. Több jó példa található, de vannak olyan kertek, amelyeket elhanyagolnak, kültéri raktárnak használnak, feleslegesen leburkolnak vagy nem kellően gondoznak stb. A településkép szempontjából rendkívül fontos, hogy a lakóingatlanok kertjei az utca felé milyen képet mutatnak, milyen az elő- és oldalkert képe, növényzete, használnak-e sövényt kerítésként, vannak-e olyan növények, amelyeknek lombja a közterületre nyúlik stb.

Jellemző tendencia még mindig a belterületen, hogy a lakók az ingatlanjuk előtti utcai zöldfelületet is – ha egyáltalán van – sajátjuknak érzik, oda növényt telepítenek és rendszeresen gondozzák. Ez egyrészt előnyös, mert a közterület gondozottsága helyenként javul, másrészt hátrányos, mivel a kis „előkertek” rendkívül változatosak, egymáshoz nem illenek, illeszkednek, illetve nagy a kontraszt azokhoz a területrészekhez képest, ahol nem parkosítottak.

Zöldfelületi ellátottság értékelése

8. ábra: Az enyingi járás településeinek zöldfelületi ellátottsága (FORRÁS: INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA TERVEZÉSÉT TÁMOGATÓ ALKALMAZÁS)

Kisláng település belterületén a zöldfelületi ellátottság értéke: 0,8 m²/fő, ami az országos átlag (28,9) és a járásközpont (Enying, 11,5) értékéhez képest azok töredéke csupán és a járás több településéhez képest is alacsonynak mondható. A járásra jellemző, hogy a zöldterületi ellátottság értéke 0–67,5 m²/fő érték között változik, ami azt jelenti, hogy ez az értékelés a gyakorlatban nehezen használható, hiszen ennyire az egyes települések képe a járáson belül nem különbözik ilyen nagy mértékben, illetve számos kijelölt és valóban zöldterületként funkcionáló ingatlant tart fenn az önkormányzat. A településrendezési eszközök meghatározása során arra kell törekedni, hogy az egy főre eső zöldfelületi ellátottság mértéke növekedjen.

A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

Kisláng Község zöldfelületeinek, zöldfelületi rendszerének konfliktusai, problémái az alábbiakban foglalhatók össze:

- A településképben helyenként túlzóan jelennek meg a tájidegen fenyők és örökzöldek, illetve az invazív fajok (főleg fehér akác)
- A felszín feletti légvezetékek és a felszín alatti közművek a zöldfelületek fejlesztésében erősen korlátozó tényezőnek tekinthetők
- A légvezetékek alá gyakran ültetnek közepes vagy nagy lombkoronájú fajokat és a visszacsonkolt fák a településképet rontják (és a zöldfelület gondozása szempontjából sem előnyös).
- A közterületi zöldfelületeken több esetben tapasztalható feleslegesen kijárt, kitaposott utak és/vagy parkolóhelyek, melyek a zöldfelületek biológiai aktivitását csökkentik és településképi szempontból is kedvezőtlenek
- Közterületre, főleg utak mellé ültetett gyümölcsfák több problémát felvetnek: 1. az érő gyümölcsben a közúti forgalom légszennyezése során káros anyagok halmozódhatnak fel 2. a gyümölcsök mindenki által elérhetők, gazdátlanok lesznek és a fára mászás (és leesés) veszélye megnő, ezért balesetveszélyesek 3. az útra, burkolatra hulló gyümölcs balesetveszélyt okozhat (elcsúszás, darazsak) és esztétikai szempontból is előnytelen.

13. Közlekedés

Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Kisláng község Fejér vármegyében, annak délnyugati részén, az Enyingi járásban fekszik. A település közigazgatási területe a Káloz-Igari löszhátak kistájon terül el. A járásközpont Enyingtől 17 km-re, a vármegyeszékhely Székesfehérvártól 38 km-re, Budapesttől közel 97 km-re fekszik.

A község belterületén áthaladó 6301. jelű Mátyásdomb - Polgárdi összekötő út biztosítja a település egyedüli közúti térségi kapcsolatát.

Az M7 autópálya a településtől mindössze 16 percre található, mely a Polgárdi lehajtónál érhető el.

A községben mérsékelt az átmenő forgalom nagysága. A forgalom jelentős részét a munkahelyre ingázók és a mezőgazdasági munkát végző haszongépjárművek adják.

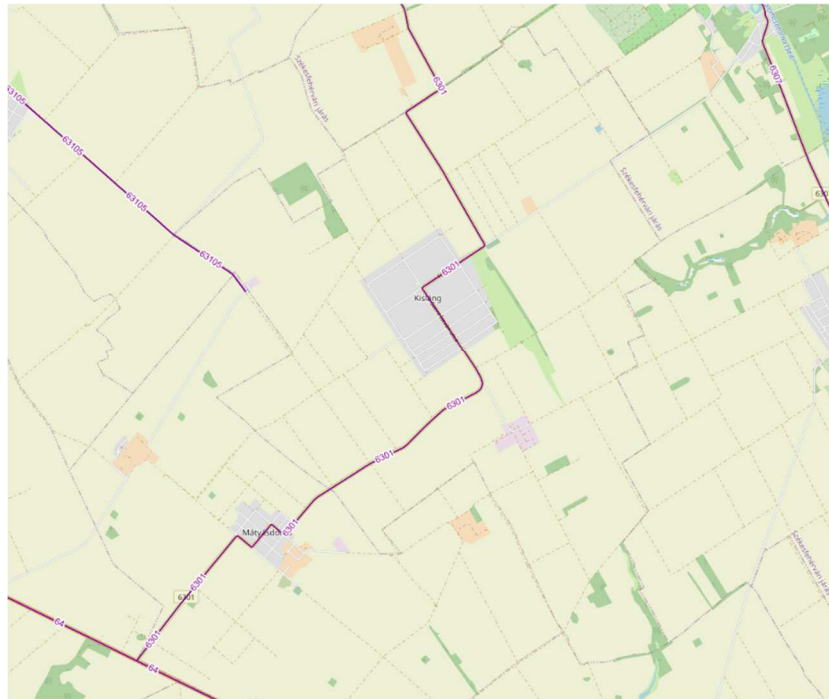
Kisláng szomszédos települései: Mezőszentgyörgy, Soponya, Káloz, Dég és Mátyásdomb.

Fejér megye Területrendezési Terve és az Országos Területrendezési Terv több közútfejlesztést is tartalmaz Kislánggal kapcsolatban: Kislángot érinti

- a tervezett 2x2 sávú M8 gyorsforgalmi út nyomvonala,
- a tervezett Kisláng-Mátyásdomb összekötő út,
- a tervezett Kisláng – Soponya – Aba összekötő út,
- a tervezett Mezőszentgyörgy – Kisláng – Káloz – Sárkeresztúr – Sárosd – Szabadegyháza – Pusztaszabolcs – Iváncsa – Adony térségi kerékpárút.

Fennálló közlekedési probléma ugyanis, hogy a térségben lévő szomszédos települések elérése a 7. számú Budapest – Székesfehérvár – Letenye elsőrendű főút, vagy a 64. számú Simontornya - Enying másodrendű főút igénybevételével, viszonylag nagy kerülővel oldható csak meg. A tervezett Kisláng – Soponya – Aba összekötő út olyan településeket kapcsol össze, melyek bár légvonalban közel helyezkednek el egymáshoz, közúton csak viszonylag hosszú út megtételével járhatók át.

Úthálózat Kislángon és a térségben, forrás: kira.kozut.hu

Az M8 gyorsforgalmi út települést érintő szakasza 2022. év elején került megtervezésre. Az út nyomvonala a megyei tervben látható elvi nyomvonaltól eltérően lett kialakítva. A kislángi szakaszát érintően a szabályozási terv és HÉSZ módosítása 2022. áprilisában a 12/2022. (IV.29.) önkormányzati rendelettel került elfogadásra.

A települést csak a fentiekben már említett állami kezelésű közút, a 6301. jelű Mátyásdomb - Polgárdi összekötő út érinti, az út 5+136 km és 14+770 km szelvények közötti szakaszán.

Közúti közlekedés

A település úthálózatát jellemzően 3,0-6,0 m burkolatszélességű, főként szilárd burkolatú utak alkotják, melyeknek szélessége és állapota megfelelő. Kisláng belterületére elmondható, hogy döntően összközműves kialakítással rendelkezik.

A település közlekedésének fő tengelyét a 6301. jelű Mátyásdomb – Polgárdi összekötő út átkelési szakasza, a gyűjtőút kategóriába sorolt Fő utca és a Szent István utca adja. A település további gyűjtőútja még a távlati fejlesztéssel érintett Kossuth Lajos utca.

Az úthálózat többi eleme ezekhez az utakhoz kapcsolódik.

Tömegközlekedés a 6301. jelű összekötő úton zajlik: a Fő utca és a Szent István utca mentén találhatóak a kijelölt autóbuszmegálló helyek.

A településen kiépített járdák igen régen épültek, burkolatuk jellemzően beton, illetve beton járdalap, állapotuk erősen leromlott. Megemlíthendő, hogy a járdák szélessége jellemzően nem éri el a műszaki előírásokban szereplő minimális, 1,5 m-es értéket. A gyűjtőutak esetében ezen előírások szerint feltétlenül javasolt a minimum 1,5 m széles járdaburkolat. A lakóutcákban, ahol a szabályozási szélesség ezt

megengedi, ugyancsak ajánlott ez a kialakítás. A járdák nélküli útszakaszok esetében járdaépítésekkel lehet tovább növelni a gyalogosforgalom biztonságát.

A közlekedés biztonságát szolgálják az országos közúton a Fő utca - Szent István utca kereszteződésben létesült gyalogos átkelőhelyek is.

Közösségi közlekedés

Közúti közlekedés

A településen a közúti közforgalmú szolgáltatást a Volánbusz Zrt. látja el. A községből Mátyásdomb, valamint Polgárdin, Kőszárhegyen és Szabadbattyánon keresztül Székesfehérvár irányába közlekedik autóbusz. Kisláng közigazgatási területén csak az országos közúton zajlik tömegközlekedés. A központi belterületi részen a Fő utcában és a Szent István utcában találhatóak buszmegállóik. A megállóknál az autóbuszöblök kialakítása – a Kossuth utcai és Béke utcai megállót kivéve – nem megoldott, a forgalmi sávban történik a várakozás. A távlatokban ezeknél a buszmegállóknál is javasolt a buszöblök, peronok szabványos kiépítése, illetve fedett várakozóhelyek egységes kialakítása.

A településen élők jelentős része ingázik, emiatt a buszjáratok sűrítése indokolt.

Kötőpályás közlekedés

A Magyar Állami Vasút Zrt. által üzemeltetett vasúthálózat a településen nem érhető el. Legközelebb 24 km távolságban Lepsényben vagy Szabadbattyánban található vasútállomás, illetve vasúti megállóhely.

Fejér megye Területrendezési Terve szerint tervezett elemként érinti a település külterületét a Gyékényes – Budapest Kelenföld – Budapest Liszt Ferenc Repülőtér – Záhony nagysebességű vasútvonal elvi nyomvonala. A községben megállóhely azonban ezen a vonalon sem létesül.

Kerékpáros és gyalogos közlekedés

Fejér megye Területrendezési Terve Kislágon egy térségi kerékpárút fejlesztést jelöl. A tervezett térségi kerékpárút nyomvonala Lepsény - Mezőszentgyörgy - Kisláng - Káloz – Sárkeresztúr – Sárosd – Szabadegyháza – Pusztaszabolcs – Ivánca – Adony településeket érintve halad. A tervezett kerékpárút Mátyásdomb felől lép be a település külterületére, majd a Sándor utcáról a Kossuth utcára kanyarodik. A Kossuth utcáról rácsatlakozik a Szent István utcára, majd Ödönpuszta előtt Káloz felé kanyarodva hagyja el a közigazgatási területet. A kerékpárút minimális szélessége külterületi egyoldali, kétirányú, 2*1 haladósávossal kiépítettséggel $v_t > 20$ km/ó tervezési sebesség esetén minimum 2,25 m legyen.

A gyalogos forgalom biztonságos közlekedése a gyűjtőutakon, illetve a lakóutcák egy részében legalább egy oldali burkolt járdafelülettel megoldott.

Parkolás, várakozóhelyek létesítése

Kislágon a közterületi parkolók szilárd burkolattal épültek ki a polgármesteri hivatal, a posta, az élelmiszerbolt, a vendéglő, az általános iskola, az óvoda, valamint a templomok térségében.

Az intézmények, ipari-, mezőgazdasági vállalkozások, vendéglátóhelyek bővítésénél, létesítésénél a parkolást saját területen belül kell biztosítani. Ha a saját területen belüli parkolás nem biztosítható, akkor a szükséges parkolóhelyek és kerékpártárolók kialakításához - az OTÉK előírásainak figyelembevételével - a közterület is igénybe vehető. Ebben az esetben a közterületen biztosítható parkolást szabályozni kell.

Parkolási lehetőség javítása érdekében új parkolóhelyek kialakítása elsősorban a településközpont környezetében indokolt. A parkolóhelyek környezetét az OTÉK előírásai szerint fásítani kell.

14. Közművesítés, elektronikus hírközlés, csapadékvíz-gazdálkodás

Vízellátás

Megyei helyzetterkép

A hazai víziközmű ellátás, szolgáltatás aktuális és jövőbeni feladatokat jelentő súlypontjai az üzemelő és távlati vízbázisok biztonságba helyezése, az ivóvízellátás vízminőségi problémáinak rendezése, a szennyvízelvezetés, szennyvíztisztítás fejlett európai országokhoz viszonyított elmaradásának megfelelő ütemben történő felszámolása a vízbázis-védelem szempontjaira is figyelemmel és a megújult szabályozásoknak megfelelő víziközmű szolgáltatási struktúra, díjrendszer kialakulása. Fejér megye területén a települések ivóvíz ellátását általában regionális és kistérségi rendszerről biztosítják. Néhány település önállóan oldja meg vízellátását, amely az Önkormányzat által kiválasztott szolgáltatási vállalkozás (vízmű) üzemeltetésében működik.

A vízellátás vonatkozásában a fejlesztési feladatokban ma már nem csak a bekötöttség növelése, a "mennyiségi és minőségi ellátás" biztosítása a legfontosabb. A "minőség" biztosítása kerül előtérbe a vízellátás fejlesztési feladatok körében is. A vízminőség védelme az általánosan terjedő elszennyeződés következtében egyre nehezebb feladat. Az egészséges víz, mint a természet legfontosabb kincse kiemelt védelmet igényel. A jövő feladata, rövid és hosszabb távon egyaránt a vízbázisok fokozott védelmének biztosítása. A felszín alatti vizek minőségi védelme érdekében szükséges a felhagyott, tönkrement vízbeszerzési helyek, elsősorban fúrt kutak szakszerű eltömése, a bányagödrök, hulladéklerakás helyetti rekultivációja, bányatavak óvatos (nem többcélú) hasznosítása. Utóbbi esetben kerülni kell a nyílt talajvíz szervesanyag-terhelését. Ezeket keresztül ugyanis komoly szennyeződés érheti a védett rétegvizeket, és ezzel a már jelenleg is észlelt nitrátosodási folyamat felgyorsulhat. A vízminőség védelme, javítása érdekében a felszíni és felszín alatti vízbázisokra hidrogeológiai védőövezetek kerültek kijelölésre. (A vízbázisok hidrogeológiai védőterületére vonatkozó korlátozásokat a 123/1997. (VII.18.) Kormányrendelet melléklete rögzíti). A minőségi vízellátás érdekében - a vízbázisok védelmén kívül - néhány Fejér megyei településen szükséges a kitermelt, nem megfelelő minőségű (vas, mangán, arzén, ammónia stb. előfordulás), a vizek tisztítását, kezelését kell megvalósítani. A megyei programok elindultak.

Kisláng község

A községben élők kommunális ivóvízellátása 100 %-ban a felszín alatti vízkészletből került kialakításra. A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt fogyasztóhelyek, (mérőhelyek) száma 1019.

Kisláng község összes háztartása, közintézménye ellátott vezetékes vízzel, azonban ez nem mondható el a szennyvíz közcsatornába bekapcsoltak arányáról.

Jelenlegi állapot, a vízmű működése

Kisláng község vízellátását a mélyfúrású kutakra – mint vízbázis – az 1990 – es évek elején kiépített helyi vízmű biztosítja.

A többször módosított üzemelési engedély száma: 35700/7353-7/2017 ált.

Üzemeltető: FEJÉRVÍZ Zrt Déli Üzemnépesség Szabadbattyán.

A község K-i oldalán kialakított vízmű vízbázisa a lemélyített 2 db mélyfúrású kút, majd az I/a kút kiváltására lemélyített III sz. kút (I/a kút tartalékba került).

Mindkét kút vas- és mangán tartalma az egészségügyi határérték feletti, ammónium tartalma kissé a határértéket feletti, így a kitermelt víz közvetlenül fogyasztásra nem használható fel, a vizet kezelni, tisztítani kell

A vízműtelepen a kutakon kívül egy gépházi épület, tisztító berendezéssel és egy 2x50 m³ –es térszíni medence is épült.

A vízmű tehát 2 db mélyfúrású kútból, víztisztító szűrőkből, térszíni medencéből, egy fordulatszám szabályozott szivattyú csoportból (3 db gép) az elosztó hálózati vezeték rendszerből és egy 200 m³ - es víztoronyból áll.

Az egységes vízmű főbb elemei:

Vízbázisok	II. sz. mélyfúrású kút	Vízhozam:	300 l/min
	III. sz. mélyfúrású kút	Vízhozam:	300 l/min

Védőidom: kijelölve, védőövezet kijelölés tervezés alatt.

A vízműtelep műtárgyai:

A vízműtelepen az alábbi létesítmények nyertek elhelyezést:

- Mélyfúrású kút, II-III jelű kút
- Térszíni medence 2x50 m³, Tf.: 152,70 mBf
- Üzemviteli épület, benne
 - vízkezelő berendezés
vegyszeradagolók, gyorszűrők, fertőtlenítő
 - hálózati szivattyúk, vezérlési, működtető rendszerek
 - az üzemi működés ellenőrzéséhez, a karbantartási munkák elvégzéséhez szükséges helyiségek.

A vízmű direkt ellátású rendszerű, az üzemeltetését telepített ma már elavult folyamatirányító berendezés irányítja, a jelátvitel URH rendszerű.

A közel harminc éves működés során a kiépített víztisztítási technológia elhasználódott, elavult, vezérlése nehézkesé vált, időnként kézi irányítást igényelt, gyakori visszamosatásra volt szükség, amely vízkiemelés mennyiségét nagyon megnövelte.

A rendelet előírásait kielégítő, korszerű technológiájú átalakított víztisztító mű kiépítésével, megfelelő minőségű ivóvizet csak a vízmű és annak berendezéseinek átalakításával és fejlesztésével valósítható meg.

Az Önkormányzat a település ivóvízminőségének javítására a KEHOP pályázatot adott be, amelyet sikere elbírálás után KEHOP-2.1.2-15-2017-00011 számon elnyert.

Projekt tartalma:

A Kislángi meglévő vízműtelepen új vízkezelő technológia került kialakításra (arzenmentesítés oxidáló- és csapadékképző vegyszer adagolásával, szűrés katalitikus gyorszűrővel)

Vízműtelep:

A beruházást során az új tisztítási technológiai folyamat megvalósítása érdekében az alábbi beavatkozások történtek:

- II-III sz. kutakban szivattyúcsere, kút gépészet felújításával kezelőépületben elhelyezett vízkezelő technológia cseréje arzen eltávolításra is alkalmas vízkezelő technológiára, kezelő épület vízkezelő technológiához szükséges átalakításával – 2x50 m³-es meglévő vb. medence „tisztavíz” medence funkciót kapott a korábbi „nyersvíz” medence funkció helyett, ehhez a medence és a zárkamra gépészeti, csövezési cseréjét, a medence felújítását valósították meg
 - szivattyúakna felújítása, gépészetének cseréje
 - meglévő telepi vízvezetékek átépítése, ill. új vezeték szakaszok kiépítése
 - új vb. ülepítő medence építése 40 m³ hasznos térfogattal, gépészettel
- aszfalt burkolatú telepi utak építése

Vízvezeték hálózaton elvégzett beavatkozások:

A települési vízvezeték hálózaton, a vízminőség és ellátásbiztonság javítására, a meglévő ágvezetékek összekötésre kerültek. A vízvezeték hálózat mechanikai tisztítására, az egyes meglévő csomópontok átépítésével, mosató idomok beépítésével történt.

A fogyasztóknak szolgáltatott, kezelt víz így minden tekintetben megfelel a 201/2001.(X.25.)

Korm. rendelet előírásainak, és a hálózatban sem keletkezik vas-, mangán csapadék, mely a kezelt víz ún. „másodlagos vízminőség romlását” idézhetné elő.

A projekt megvalósítása sikeres próbaüzemmel megtörtént, lezárásra került.

Vízigények, vízfogyasztások:

A kislángi vízműtelep és vízmű fejlesztése során az üzemeltetési engedélyben meghatározott és engedélyezett távlati vízigény:

Engedélyezett vízkivétel:	150.000 m ³ /év
FEJÉRVÍZ Zrt. által nyilvántartott 2022 éves vízkitermelési adatai:	
Évi vízfogyasztás: 78.330 m ³ /év	(átlag 215 m ³ /d)
A vízmű jelenleg max. kapacitása:	630 m ³ /d

Elosztóhálózat:

A település elosztóhálózatának hossza: 21 290 m

Az elosztóhálózat műanyag (KM PVC vagy KPE) anyagú vezetékkel épült ki.

A tűzivíz tárolást és a vízfogyasztási ingadozásokat egy 200 m³ - es HIKO típusú víztorony biztosítja.

A hálózatról kivehető tüzivíz mennyiség 800-900 l/p - re becsülhető.

Vízbázis oldalról a felmerülő többlet vízigény biztosítására, a további községi fejlesztéseknek nincs akadálya, fejlesztések víz bázis kapacitás okán nem maradhatnak el.

Ödön puszta:

A településtől kb.2 km re található mezőgazdasági telep önálló vízművel üzemel.

A rendszer főbb elemei:

2db	mélyfúrású kút (I, II sz.)
1db	50 m ³ -es víztorony (AK 50-24 tip.)
2 km	elosztóhálózat (kb)
50 m ³ -es	térszíni tüzivíz tároló

Működés: a kutakban elhelyezett szivattyú az elosztóhálózaton át a fogyasztókhoz, illetve a víztoronyba emelik be az ivóvizet, és igény szerint töltik a tüzivíz tárolót. A két kút felváltva üzemel.

A víztorony telt állapotában a kutak leállnak, majd a torony vízszintjének csökkenése után a szivattyúk újra indulnak. A kiemelt víz a kiépítés időszakában ivóvíz minőségű volt, jelenlegi vízminőségről nincs adat.

A vízmű 100 m³/d vízfelhasználással vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkezik. (száma: 21263-3/2003, érvényessége: 2023.dec.31.). Üzemeltető: a mindenkori tulajdonos.

Szennyvízelvezetés (Jelenlegi állapot, a kiépített szennyvízelvezető- és tisztító rendszer)

Kisláng község szennyvízelvezető rendszerének kiépítése, önálló szennyvíztisztító telep kialakításával a 2010 - es évek közepén megtörtént.

A szennyvíztisztító telep a község belterületétől ÉNy- ra, a Sándor utcából leágazó bekötő út Ny-i oldalán, külterületen, a belterületől megfelelő védőtávolságra létesült.

Az eleveniszapos biológiai szennyvíztisztító telepre a II. sz. átemelőtől nyomottan érkezik a szennyvíz a telepi tisztító vonalra

A telep névleges hidraulikus kapacitása: 270 m³/nap.

A telep párhuzamosan működő szakaszos üzemelésű eleveniszapos reaktor, amelyet anaerob/anoxikus reaktor egészít ki a csatlakozó technológiai műtárgyakkal, berendezésekkel.

A tisztító telep a szerves szennyezők eltávolítása mellett alapvetően biológiai úton oldja meg a szennyvíz nitrogén (nitrifikálás, denitrifikálás) és foszfor tartalmának eltávolítását.

A biológiailag tisztított, utóülepített víz homokszűrőn keresztül kerül elvezetésre a fertőtlenítő műtárgyba, majd a befogadó Kislángi árokba.

Az éves átlagos napi leterhelés nem éri el a névleges kapacitást.

Az alap beruházás során kiépítésre került:

Gyűjtő hálózat

Gravitációs csatornahálózat:	17.062 m
Házi bekötő csatorna:	11.895 m
Átemelő:	5 db
Házi kisátemelő:	2 db
Szennyvíz nyomócső (D63-D110)	4.135 m

A rendszert a FEJÉRVÍZ Zrt Déli Üzemmnökség üzemelteti, Üzemeltetési engedély száma: 35700/1801/2016 ált.

A telep megfelelően működik.

Szennyvízelvezetés

A községi szennyvízelvezető rendszer a településen döntően gravitációs csatornahálózat alkotja. Egy – egy részvízgyűjtő terület összegyűjtött szennyvizének továbbítását a magasabban fekvő gravitációs hálózatba a mélypontra telepített szennyvíz átemelők (II-VI), és a hozzá kapcsolódó nyomócső biztosítja.

A csatorna hálózat elválasztott rendszerű, a kommunális jellegű szennyvizek kerülnek összegyűjtésre, majd átemelőkön és nyomóvezetéseken át a szennyvíztisztító-telepre.

A csatornák: KG PVC anyagú csőből épültek.

A szennyvízelvezető hálózat kiépítésével, a település komfortja lényegesen megnövekedett. Az egyes telkek rákapcsolásával a teljes csatornázottság elérhető, megszüntetve az eddigi talaj szennyezéseket szennyvíz szállításokat. A település komfortja lényegesen megnövekedett.

A közcsatornába bevezethető vizek minőségét a vonatkozó kormányrendelet szabályozza. A szennyvízcsatornába csapadékvíz nem vezethető és a szennyvíz szikkasztása nem engedhető meg.

A szennyvíz minősége

A kommunális csatornahálózatokba a lakóépületekben és intézményekben keletkező szennyvíz került bevezetésre.

Az ipari, mezőgazdasági üzemek kommunális szennyvize, amely ipari eredetű szennyvízzel nem keveredik, a közüzemű csatornahálózatra bocsátható.

A településen jelenleg nincs olyan üzem, amelynek ipari szennyvízével számolni kellene.

A jövőben esetleg létesülő ipari üzemeknél külön-külön kell vizsgálni a közcsatornára csatlakozás feltételeit, az esetleges telepi előtisztítás mértékét.

Ödön puszta:

A településtől kb 2 km-re található mezőgazdasági telepen önálló szennyvízelvezető rendszer nem épült ki. A majorban az egyes szociális helyiségekkel ellátott épületek mellé zárt szennyvíz tárolók épültek, amelyekben a szennyvíz összegyűjtésre kerül.

Az összegyűjtött szennyvíz rendszeres elszállításáról a kijelölt tisztító telepre, gondoskodni kell.

Csapadékvíz elvezetés (Jelenlegi állapot, a csapadékvíz elvezetési rendszer)

Kisláng község az Észak - Mezőföld és Keleti - Bakony Vízyűjtő-tervezési alegység működési területéhez tartozik.

Kisláng község közigazgatási területéről elvezetett csapadékvíz befogadója É-i és Ny-i részen a Kislángi árok, míg a K-i részen a Bozót patak.

A **Kislángi-árok** Kislángtól nyugatra ered. A patak forrásától kezdve előbb nyugati, majd déli irányban halad, míg végül Dégnél eléri és beköt a Bogárdi-vízfolyásba, amely a Bozót patakba vezet el az összegyűjtött csapadékvizet a dégi tavak mellett, szabályozottan töltve a tavakat.

A **Bozót-patak** Kislángtól északkeletre ered. A patak forrásától kezdve déli irányban halad Simontornyáig, ahol beletorkollik a Sióba. A patak elhalad a dégi Festetics-kastély közelében, töltve a tavakat, majd fogadja a Bogárdi vízfolyáson érkező vizet.

A patakon több helyen horgásztavat hoztak létre.

Az árkok Társulati kezelésben üzemelnek.

A településen a felszíni csapadékvíz elvezető árokhálózat közel teljes mértékben kiépült.

A karbantartás tisztítás azonban már az elmúlt időszakban nem történt, így az árkok jelenlegi állapotukban csak korlátozott mértékben találhatók, funkcionálnak. Szakaszonként szikkasztó árokként működnek.

Problémát jelentenek az utak és a kapu bejárók alatti áttereszek hiányosságai. Nem megfelelően kialakítottak az árkok, a vissza duzzasztások miatt feltöltődnek, így az egységes esésüket elvesztik.

Kisláng község közigazgatási területe tehát két vízgyűjtő területén fekszik.

a./ A település nyugati és északi része a Kislángi árok vízgyűjtőt érinti. A vízgyűjtőről érkező vizek gyűjtő-elvezető árkokon keresztül kerülnek bevezetésre a befogadóba.

Az belterületi és bevezető árkok karbantartási hiányosságai miatt az árok rendszer nem működik megfelelően, felújításuk szükséges.

b./ A település keleti oldalán összegyűlő felszíni csapadékvíz befogadója a Bozót patak.

Ezen a vízgyűjtőn a lejtés viszonyok kedvezőbbek, de az árkok állapota hasonló a Ny-i vízgyűjtőjével.

Szintén hasonló a probléma a belterületen kívül, általában mg. utak mentén kiépített, a befogadóhoz csatlakozó árkok állapota is.

Ödön puszta:

A területen kiépített csapadékvíz elvezető rendszer feltöltődött, nem üzemel.

A csapadékvíz az egyes utak mentén folyik el a mélyebb területekre.

Kisláng földgázellátása

Az adatok az E.ON Dél-dunántúli Gázhálózati Zrt. 2022. 08. havi adatbázisából származnak.

A településen a vezetékes földgázellátást az E.ON Dél-dunántúli Gázhálózati Zrt. biztosítja.

Külterületi szakaszok

A település külterületébe ÉNY-i irányból lép be a Mezőszentgyörgy – Kisláng közös külterületi határán ÉNY-DK irányban haladó, Kislángot, Mátyásdombot, Kálozt, Déget és környezetét ellátó D250 PE, 6 bar üzemnyomású gázvezeték.

A külterületi szakaszról a belépés után ÉK-i irányú leágazás található (D110 PE, 6 bar), mely az említett irányú vonalvezetéssel csatlakozik a Kisláng belterületi határán (Péteri utca) telepített gázfogadóhoz, melynek típusa KÖGÁZ KS-1-60C, 6/3 bar üzemnyomású szabályzó, melynek kapacitása 3 bar kilépő nyomáson 5000 m³/h.

A leágazás után DNY-ÉK irányú elágazás található. Az ÉK-i szárny D160 PE méretű, és Káloz községet látja el, miután átlép Káloz külterületi részébe.

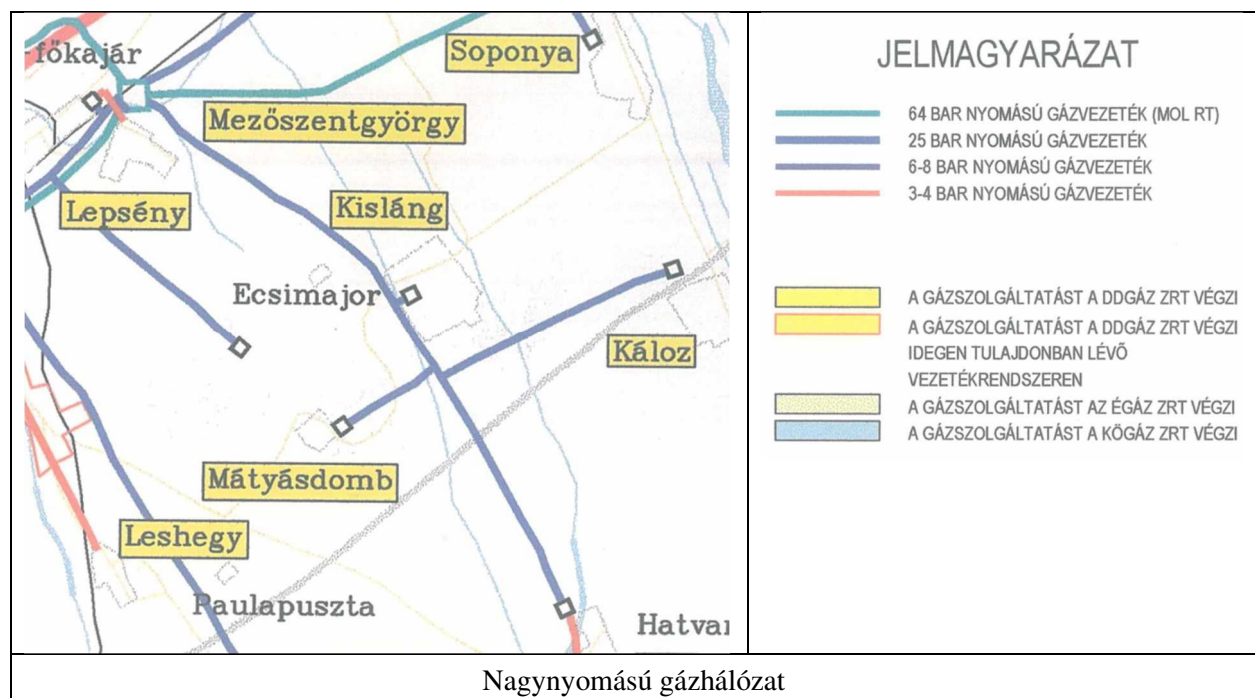
A NY-i irányú D90 PE leágazás Mátyásdomb külterületi szakaszára átlépve az említett község gázellátását biztosítja.

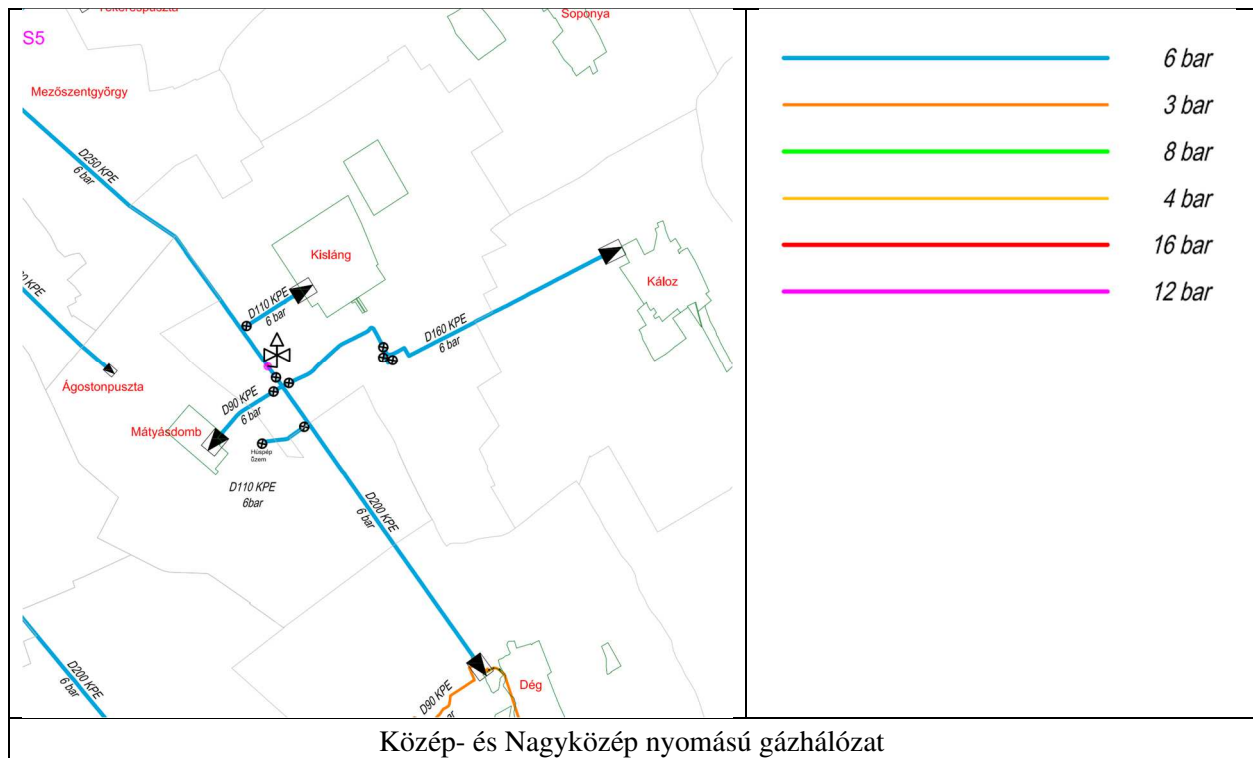
Az ÉNY-DK főirányú, D200 PE méretűre leszűkült szakasz KD-i irányban lép be ismét Mátyásdomb külterületre. A külterületi határokon D110 PE leágazás található a Húspép üzem gázellátását biztosítandó. Az üzem Mátyásdomb külterület K-i részén található.

A külterület DK-i részét keresztezi az Adria kőolaj vezeték, melynek védelmi övezete 30-30 m.

A község külterületi részén – a fent említett vezetéken kívül - más szénhidrogén üzemű elosztó, vagy szállító vezeték nem üzemel.

Az elosztó vezetékek Dél-dunántúli Gázhálózati Zrt. üzemeltetésűek, biztonsági övezetük az üzembe helyezéskori, telekkönyvileg bejegyzett (9-9, ill. 4-4 m), a gázfogadó biztonsági övezete 10-10 m.

Belterületi szakaszok:

A fogadóból kilépő D90 méretű, 3 bar üzemnyomású elosztó vezeték a Péteri utcában halad, majd a Sándor utcát elérve elágazik É-D-i irányban.

Mindkét irányú vezeték D63 méretű, hasonló vezeték szakaszok a Vörösmarty Mihály u., a Tó utca, a Dózsa György és a Szent István utcában, míg D32 méretűek a 152 hrsz-ú, a 762 hrsz-ú, a Petőfi Sándor u., az 508 hrsz-ú, a Béke, a Szabadság és a Táncsics Mihály utcákban üzemelnek.

Valamennyi vezeték végpontján csővéglezárás található.

A belterületi elosztó vezetékek anyaga PE P10, a végpontokon csővéglezárások található, valamennyi szakasz közterületen halad.

Az ellátott ingatlanokat közterületi elzáróval, előkert-, vagy oldalfali felállással megvalósult lecsatlakozások látják el.

Kisnyomású rendszerek csak telekhatárokon belül üzemelnek.

A gáz gerincvezeték bővítése az alábbiak szerint lehetséges (a gázfogadó kapacitásának függvényében):

A csővég lezárással ellátott szakaszok meghosszabbításával, vagy a meglévő gerincvezetésekre csatlakozva valósítható meg a fejlesztésre szánt területek földgázellátása, új közterületi, vagy magánterületen haladó, szolgáltatói engedélyes tulajdonú (jelenleg E.ON) vezetékekkel.

A meglévő, ill. a későbbiekben esetleg épülő elosztóvezeték szakaszok védelmi övezete 4-4 m.

A gerinc vezeték mellett lévő ingatlanok földgázellátása D32 méretű, középnyomású (4 bar üzemnyomású) leágazásokkal biztosított.

A családi házak és intézmények részére közterületi elzáró, előkert-, vagy oldalfali elzárókon keresztül biztosított kisnyomáson a földgáz.

Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

A településen számottevő megújuló energia-hasznosítás jelenleg nincsen.

Kisláng villamos energia ellátása

A település villamosenergia ellátásának üzemeltetője az E.on Északdunántúli Áramhálózati Zrt.

Többször villamosenergia igény a meglévő villamos hálózatról kielégíthető. A konkrét műszaki megoldás az áramszolgáltatóhoz eljuttatott energia igényre adott válasz alapján tervezhető. A villamos hálózat bővítéseket az áramszolgáltató a törvényi előírások szerinti csatlakozási díj ellenében kiépíti. Nagyobb energia igény esetén fogyasztói beruházás is elképzelhető.

A település villamosenergia ellátása a távlati igényeknek is megfelelően biztosított.

Nagyfeszültség

Kisláng település közigazgatási területén jelenleg nem található nagyfeszültségű távvezeték.

Középfeszültség

A település elektromosenergia ellátását 20 kV feszültségű szabadvezeték hálózat biztosítja, amely a település belterületén lévő kommunális oszloptranzformátorokat látja el távenergiával.

Kislángon döntően légvezetéken kerülnek ellátásra az utcákban elhelyezett oszlopra szerelt transzformátor állomások. A légvezetékek biztonsági övezete külterületen 5-5 méter, a belterületen 2,5-2,5 méter. A biztonsági övezeten belüli építési tevékenység nagymértékben korlátozott.

A településen oszlopra szerelt kivitelű, döntően 20/0,4 kV-os transzformátor állomások üzemelnek.

Új 20kV-os hálózat és tr. állomás létesítése esetén, tömbfeltárások és utcanyitások során, a nyomvonalat közterületen kell elhelyezni, illetve a nyomvonalon a biztonsági övezet részére helyet kell biztosítani. Új középfeszültségű hálózatszakasz építésekor a vezeték tulajdonosa és üzemeltetője részére, (E.on Dél-dunántúli Áramhálózati Zrt.) a nyomvonalra vezetékjogot kell szerezni.

A biztonsági övezet szélességét a 2/2013. (I.22) NGM rendelet a villamosmű biztonsági övezetéről adja meg:

- 20kV-os szabadvezeték esetében a szélső vezetékcsatlóztól mindkét irányban, belterületen 2,5 méter, külterületen 5 méter a biztonsági övezet határa.
- Földkábel esetében 1-1 méter a vezeték két oldalán.
- Transzformátor állomás esetén a szükséges terület határa oszlop tr. állomásnál, az állomás körül 5 méter. Ezen távolság az üzemben tartó hozzájárulásával csökkenthető. Építhetőség transzformátorállomás esetén a biztonsági övezet határát a berendezés falai határolják.

Kisfeszültség

A villamosenergia ellátás a jelenlegi fogyasztói igényeket megfelelően kiépített. A kommunális hálózat légvezetékes, beton és faoszlopos kialakítású.

Az új beépítési területeken a szabályozás térszín feletti hálózat létesítését megengedi. Természetesen a drágább kivitelezésű földkábel-hálózat is létesíthető. Új légvezetékes hálózat létesítésekor a többi közmű elhelyezését is figyelembe kell venni, a járda és az úttest között haladhat a vezeték, az oszlopok elhelyezése a szilárd burkolattól lehetőleg min. 0,5 m-re legyen. Amennyiben az oszlopsor a járda és a kerítés közé kerül elhelyezésre, a szigetelt légvezeték és lakóingatlan telekhatára között legalább 0,5 méter távolság legyen. A vezetékek legkisebb magassága az utak fölött 5,5 méter lehet.

1kV-os földkábel létesítésénél a biztonsági övezet határa a kábeltől mindkét irányban 1-1 méter.

Kisfeszültségű hálózat létesítése esetén is vezetékjogot kell szerezni a nyomvonalra, áramszolgáltató javára, és azt a tulajdoni lapra be kell jegyezni.

Térszín feletti közművek elhelyezésénél az MSZ 7437/3-80 előírásait kell betartani.

Kisláng területére vonatkozó, villamosenergia ellátással kapcsolatos legfontosabb adatok:

Villamosenergia hálózat adatai	2019. év	2020. év	2021. év
Háztartási villamosenergia fogyasztók (db)	971	978	975
Összes villamosenergia-fogyasztó száma (db)	1038	1044	1044
Háztartások részére szolgáltatott villamosenergia (1000 kWh)	2707	3028	3175
Szolgáltatott összes villamosenergia (1000 kWh)	3756	4098	4168
Kisfeszültségű villamosenergia-elosztóhálózat hossza (km)	18,7	18,7	18,7

Forrás: KSH

Közüvilágítás

A meglévő közüvilágítás a kommunális hálózat oszlopaira szerelt világítótestekkel van megoldva, légvezetékes táplálással.

Új létesítésénél az előírt követelményeket az MSZ EN 13201 szabvány tartalmazza. Az utcák világítási osztályba sorolása jegyzői hatáskörben történik.

Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)

Kisláng vezetékes távközlési ellátását a Magyar Telekom Nyrt. látja el.

A település vezetékes távközlési hálózata a székesfehérvári 17-es körzet része. A hozzáférést eseti kérelmek alapján bírálják el, azonban a vezetékes telefon igénylések az országos átlagnak megfelelően jelentősen csökkennek.

A jelenlegi hálózati kapcsolatok lehetőséget adnak a gyors adatátviteli rendszerek általános elérhetőségére. A településen belüli hálózat szabadvezetékes kiépítésű. Belátható időn belül a földkábelbe való áthelyezés nem várható, de az új fejlesztésű területeken már ezzel a megoldással célszerű élni.

A mobiltelefon és mobilinternet szolgáltatások a településen megfelelő minőségben elérhetőek. A szélessávú internet-szolgáltatás fejlesztésének érdekében meghirdette a kormány a Digitális Nemzet Fejlesztési Programról, mely nagyléptékű hálózatfejlesztési projektek megvalósítását készíti elő. A program keretében megvalósuló hálózatfejlesztések a településrendezés eszközeivel támogatandók.

15. Katasztrófavédelem, a területek használatát, építési tevékenységét befolyásoló vagy korlátozó tényezők

Alábányászott területek

A településen jelenleg működő bányaterület nincs.

Felszínmozgások által potenciálisan veszélyeztetett területek

Kisláng közigazgatási területét, a belterülettől K-re egy kis részen érinti az 1980-ban készült felszínmozgás-veszélyességi kataszteri térképe, amely az érintett területet potenciálisan felszínmozgás-veszélyes területek közé sorolja.

A felszínmozgások által potenciálisan veszélyeztetett területek olyan, jelenlegi állapotukban stabil területek, amelyek nem megfelelő emberi beavatkozás vagy szélsőséges időjárás hatására instabillá válhatnak. Ezeken a területeken építési tevékenységet ajánlatos geotechnikai szakvélemény alapján végezni, a terület stabilitásának megőrzése érdekében.

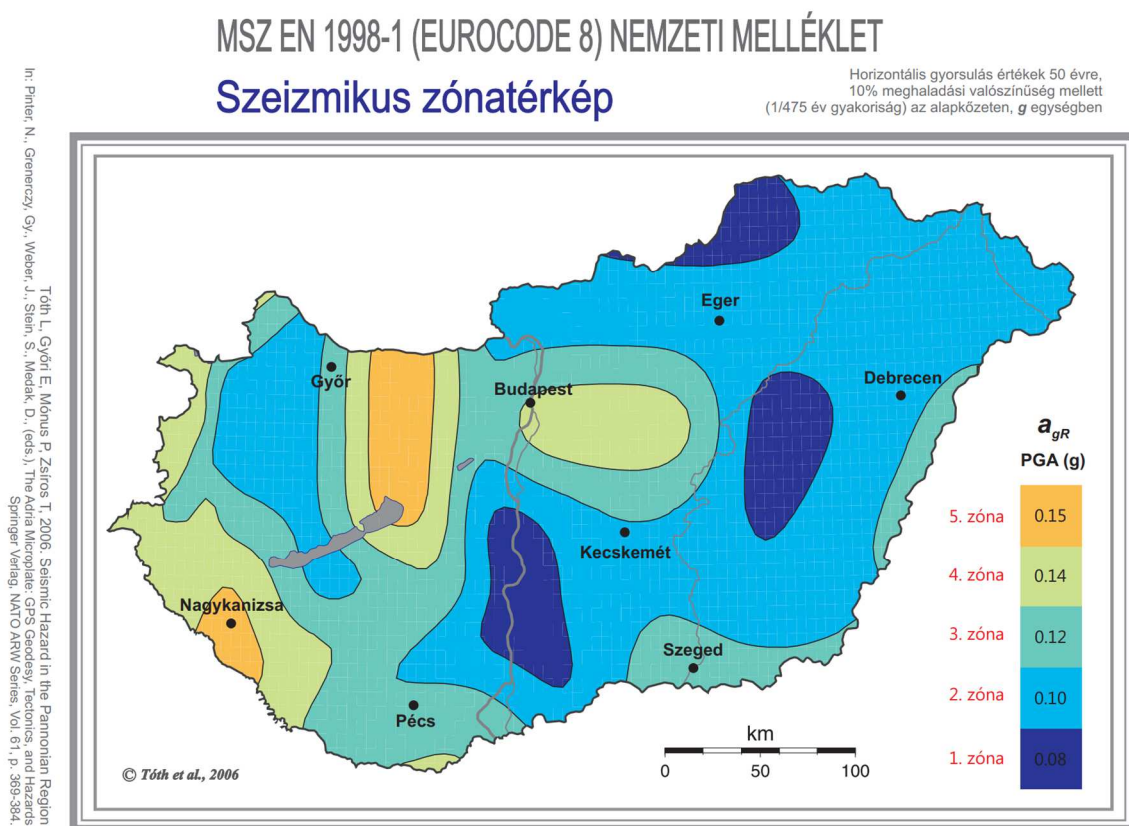
Földrengés által veszélyeztetett területek

A földrengések a Föld felszínén érezhető és az épített környezetben okozott hatását a rengés intenzitása jellemzi. Az európai országokban 1992 óta az Európai Makroszeizmikus Skálát (rövidített jelzése: EMS) használják. A skálához igazodva minden ország elkészíti a nemzeti szeizmikus zónatérképet. Ennek

értelmében minden építményt úgy kell tervezni, hogy az élettartama (általában 50 év) alatt 10% valószínűséggel előforduló földrengést komolyabb szerkezeti károsodás, összeomlás nélkül kibírjon.

A térkép alapján Kisláng az 5. zónába esik, így a Dunántúl egyik leginkább földrengés-veszélyeztetett régiójába tartozik.

Árvízveszélyes területek

Kisláng település nem tartozik az árvízveszélyes települések közé.

Belvízveszélyes területek

A Fejér Megyei Területrendezési Terv alapján Kisláng közigazgatási területe nem tartozik a rendszeresen belvízjárta terület övezetébe.

Egyéb:

Kisláng közigazgatási területe a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet szerint érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület által érintett.

A település morfológiai és belvíz viszonyai következtében a felszíni vizek szennyezését kell kizárni még egy elhúzódó belvizes időszak esetében is. Ezért a veszélyes anyagok és hulladékok tárolására különös gondot kell fordítani, illetve a szennyvízelvezetés/gyűjtés tervezése esetében is ezen körülmények figyelembevétele szükséges.